

poradnik BIBLIOTEKARZA

Październik

10/2005

- PIOTR JANKOWSKI: Jak jest i jak może być wykorzystywany potencjał bibliotek publicznych?
- BARBARA SZCZEPAŃSKA: Głos w sprawie opłat za wypożyczanie książek, czyli wprowadzenia instytucji Public lending rights do prawa polskiego
- MAŁGORZATA MICHALCZYK: Jeźcjada w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Raciborzu

Dodatki: Kalendarium rocznic literackich w 2006 roku
Laureaci literackiej Nagrody Nobla.
Kalendarz rocznic 2006



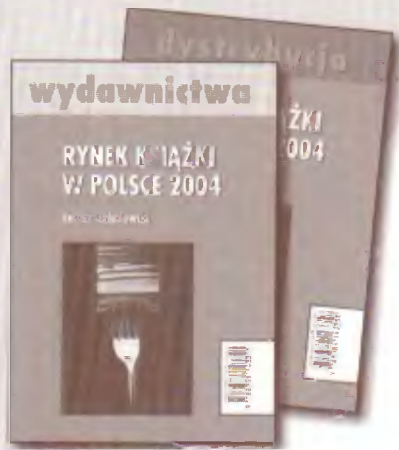
Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

INDEKS 369594

ISSN 0032-4752

Biblioteka Analiz

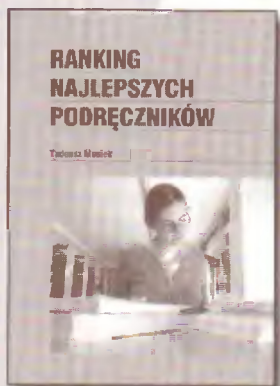
przedstawia bestsellerowe publikacje:



Łukasz Gołębiewski *Rynek książki w Polsce 2004*

Kompendium wiedzy o rynku wydawniczo-księgarskim. Analiza zmian, prognozy rozwoju poszczególnych segmentów rynku, szczegółowo omówione największe wydawnictwa, hurtownie i sieci księgarskie. Charakterystyki firm, informacje o obrotach, sprzedaży książek, zatrudnieniu itp.

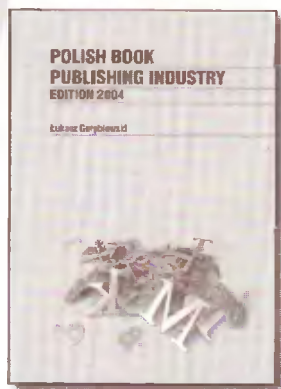
Cena: Rynek książki w Polsce 2004. Wydawnictwa – 60 zł
Rynek książki w Polsce 2004. Dystrybucja – 40 zł



Tadeusz Mosiek *Ranking najlepszych podręczników*

Autor opisuje podręczniki na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej. Nie zawsze są to podręczniki najbardziej popularne, nie zawsze dostosowane do możliwości większości uczniów na danym etapie kształcenia. Są to jednak publikacje, na które – z różnych powodów – warto zwrócić uwagę przed podjęciem decyzji o wyborze podręczników.

Cena: 30 zł



Łukasz Gołębiewski *Polish Book Publishing Industry. Edition 2004*

Publikacja w języku angielskim. Omówienie najważniejszych tendencji oraz aktualnej sytuacji rynku wydawniczego w Polsce. Najważniejszą częścią opracowania jest lista stu największych polskich wydawnictw, łącznie z podaniem osiągniętych przez nie obrotów, liczby wydanych tytułów, nakładów, a także – w niektórych wypadkach – wyników finansowych. Listę uzupełnia adresografia omówionych podmiotów.

Cena: 30 zł

KALENDARIUM ROCZNIC LITERACKICH W 2006 ROKU

Rok 2006 został ogłoszony przez UNESCO Rokiem Jerzego Giedroycia

27.07 Jerzy Giedroyc (1906-2000) – wydawca, publicysta, polityk, twórca i redaktor paryskiej „Kultury”.

Polska Sejmowa Komisja Kultury i Środków Przekazu przyjęła projekt uchwały w tej sprawie i skierowała go do Sejmu. W 2006 r. zbiegają się trzy rocznice: stulecie urodzin Jerzego Giedroycia, 60-lecie utworzenia Instytutu Literackiego w Paryżu oraz setna rocznica urodzin jednego z najważniejszych publicystów politycznych paryskiej „Kultury” – Juliusza Mieroszewskiego. Paryskie Towarzystwo Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego przygotowuje bogaty program. W planach jest m.in. wydanie na CD wszystkich numerów „Kultury”, międzynarodowa konferencja naukowa, cykl wystaw plenerowych, a także emisja monet z wizerunkiem Giedroycia i realizacja dokumentu o redaktorze.

100. rocznica urodzin

STYCZEŃ

04.01 Dorota Terakowska (1938-2004) – pisarka polska. Trzykrotnie otrzymała Nagrodę Literacką Roku, przyznawaną przez polską sekcję Światowej Rady Książki dla Młodzieży.

2. rocznica śmierci

07.01 Juan Rulfo (1918-1986) – pisarz meksykański. Przedstawiciel realizmu magicznego, łączącego specyficzną fantastykę wywodzącą się z kultury latynoamerykańskiej z realizmem.

20. rocznica śmierci

08.01 Paul Marie Verlaine (1844-1896) – poeta francuski. Jeden z głównych twórców symbolizmu europejskiego.

110. rocznica śmierci

12.01 Agatha Christie (1891-1976) – pisarka angielska. Autorka licznych powieści kryminalnych, cenionych za logiczną i precyzyjną konstrukcję intrygi oraz celność satyrycznych obserwacji.

30. rocznica śmierci

12.01 Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1827) – pedagog i pisarz szwajcarski. Twórca nowożytnego systemu i metody nauczania początkowego, zwany ojcem szkoły ludowej.

260. rocznica urodzin

12.01 Jack London właśc. John Griffith London (1876 – 22.11.1916) – pisarz amerykański. Jeden z najśłynniejszych powieściopisarzy i nowelistów amerykańskich przełomu XIX i XX w.

130. rocznica urodzin

90. rocznica śmierci

18.01 Rudyard Kipling (1865-1936) – pisarz angielski. Rozgłos zdobył jako autor opowiadań z życia wojskowych i urzędników angielskich w Indiach. Apologeta brytyjskiej ekspansji kolonialnej jako misji cywilizacyjnej, dostrzegał jednak odrębne wartości kulturowe podbitych ludów.

30. rocznica śmierci

29.01 Romain Rolland (1866-1944) – pisarz francuski. Muzykolog, powieściopisarz i dramaturg. Głęboko przepojona ideałami piękna, pokoju i wolności twórczość sprawiła, że był on jednym z autorytetów moralnych pierwszej poł. XX w.

140. rocznica urodzin

31.01 Alan Aleksander Milne (1882-1956) – pisarz angielski. W 1921 r. Milne podarował swe-

mu synowi Christopherowi Robinowi na urodziny pluszowego misia ze sklepu Harrodsa w Londynie – Kubusia Puchatka. Miś ów stał się głównym bohaterem wydanego w Londynie 14 października 1926 r. *Kubusia Puchatka* i kolejnego tomu (1928 r.) *Chatka Puchatka*.

50. rocznica śmierci

LUTY

10.02 Jerzy Szaniawski (1886-1970) – pisarz polski. Prozaik, dramatopisarz, autor słuchowisk radiowych, wybitna osobowość polskiej literatury współczesnej.

120. rocznica urodzin

11.02 Frank Herbert (1920-1986) – pisarz amerykański. Pracował m.in. jako operator telewizyjny, fotograf, komentator radiowy, reporter i redaktor gazet, był również poławiaczem małży i degustatorem win. Jeden z najwybitniejszych przedstawicieli amerykańskiej literatury science-fiction.

70. rocznica śmierci

18.02 Andre Breton (1896 – 28.09.1966) – pisarz francuski. Z zawodu lekarz psychiatra. Przywódca i główny teoretyk surrealizmu.

110. rocznica urodzin

40. rocznica śmierci

MARZEC

03.03 Marguerite Duras właśc. M. Donnadieu (1914-1996) – pisarka francuska. Pierwsze powieści utrzymane w stylu włoskiego neorealizmu, późniejsze wykazują wpływ eksperymentalnej poetyki nurtu nowej powieści. Była również autorką filmów eksperymentalnych i widowisk teatralnych.

10. rocznica śmierci

05.03 Anna Achmatowa (1889-1966) – poetka rosyjska. W młodości przedstawicielka akmeizmu, w późniejszej poezji sensualizm ustąpił miejsca refleksji filozoficznej i historiozoficznej.

40. rocznica śmierci

07.03 Georges Perec (1936-1982) – pisarz francuski. Pochodził z rodziny żydowskiej pochodzenia polskiego. W twórczości wykazującej związek z techniką nurtu nowej powieści, wprowadzał liczne elementy autobiograficzne.

70. rocznica urodzin

11.03 Tadeusz Nowakowski (1917-1996) – pisarz polski, także publicysta. Od 1946 r. na emigracji. Brał czynny udział w życiu społecznym i kulturalnym emigracji polskiej w Londynie. Był

członkiem Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie.

10. rocznica śmierci

18.03 Odhiseas Elitis, Odhisseas Elytis, właśc. O. Alepoudhelis, O. Alepudelis (1911-1996) – poeta grecki. Eseista, tłumacz. Najwybitniejszy przedstawiciel surrealizmu w literaturze greckiej. W swej zmysłowej i zarazem intelektualnej liryce, inspirowanej przyrodą grecką, zwłaszcza krajobrazem morskim i dziejami ojczystymi wyrażał pragnienie wolności. W 1979 r. otrzymał Nagrodę Nobla.

10. rocznica śmierci

31.03 John Robert Fowles (1926-) – pisarz angielski. W swoich powieściach łączy zainteresowanie eksperymentami w strukturze narracji i motywacją psychologiczną ze społeczno-filozoficznym kontekstem zachowań człowieka.

80. rocznica urodzin

KWIECIEŃ

01.04 Pola Gojawiczyńska imię metrykalne Apolonia, podpisywała się też Pola Koźniewska (1896-1963) – pisarka polska. Debiutowała w 1916 r. wierszem pt. *Dzień smutku*, jednak główny nurt twórczości to utwory prozatorskie opisujące szare, proste życie.

110. rocznica urodzin

03.04 Józef Czapski, pełna forma nazwiska Hutten-Czapski, pseud.: J. Cz.; jcz; Marek Siemny (1896-1993) – pisarz polski. Prozaik, krytyk, eseista, artysta malarz. Był członkiem grupy kapiści; więźniem łagru w Starobielsku. Po wojnie osiadł w Paryżu. Należał do założycieli i kolegium redakcyjnego „Kultury”.

110. rocznica urodzin

13.04 Samuel Beckett (1906-1989) – pisarz irlandzki. Debiutował jako powieściopisarz. Jednak w pamięci potomnych pozostał jako twórca awangardowego teatru absurdu. Utwory dramatyczne były utrzymane w klimacie skrajnego pesymizmu. W 1969 r. otrzymał Literacką Nagrodę Nobla.

100. rocznica urodzin

14.04 Carlo Gozzi (1720-1806) – pisarz włoski. Dramatopisarz łączący tradycyjne motywy commedii dell'arte z baśniową fantastyką. Wśród dorobku literackiego znaleźć można libretta oper, a także udramatywane baśnie.

200. rocznica śmierci

14.04 Simone de Beauvoir (1908-1986) – pisarka francuska. Była uczennicą i towarzyszką

życia J. P. Sartre'a. W jej powieściach odnajdujemy odzwierciedlenie założeń egzystencjalizmu. Poruszała też kwestię kobiecą, głównie w twórczości eseistycznej.

20. rocznica śmierci

14.04 Wojciech Żukrowski (1916-2000) – pisarz polski. Prozaik, poeta, reportażysta, eseista, krytyk literacki.

90. rocznica urodzin

13.04 Jean Genet (1910-1986) – pisarz francuski. Swą twórczość oparł na własnych przeżyciach, dając im za tło brutalny i bezwzględny obraz świata przestępczego. Był przedstawicielem awangardowego teatru absurdu.

20. rocznica śmierci

22.04 Anne Louise Germaine de Stael-Holstein (1766-1817) – pisarka francuska. Autorka rozpraw krytycznoliterackich, które odegrały wybitną rolę w propagowaniu romantyzmu we Francji oraz powieści feministycznych.

240. rocznica urodzin

22.04 Saavedra Miguel de Cervantes (1547-1616) – pisarz hiszpański. Twórca nowożytnej powieści europejskiej. Autor około 20 utworów dramatycznych, z czego zachowały się tylko dwa. Najwartościowszą część jego spuścizny dramatopisarskiej stanowią realistyczne scenki obyczajowe.

390. rocznica śmierci

23.04 William Shakespeare (1564-1616) – pisarz angielski. Poeta i dramaturg, który swym wszechstronnym talentem wytyczył kierunki rozwoju dramatu nowożytnego, czerpiąc z utworów Seneki Młodszeo, Plauta i Plutarcha, kronik średniowiecznych i nowelistyki włoskiej.

390. rocznica śmierci

MAJ

02.05 Antoni Malczewski (1793-1826) – pisarz polski. Jest twórcą pierwszej powieści poetyckiej w literaturze polskiej. Autor, korzystając z wzorca powieści poetyckich Byrona i Scotta, stworzył pesymistyczną przypowieść o bezsilności człowieka wobec tajemnicy świata, w którym zło, jawiące się pod postacią śmierci, odsłania prawdziwą jakość bytu.

180. rocznica śmierci

05.05 Henryk Sienkiewicz pseud. Litwos (1846-1916) – pisarz polski. W swojej twórczości nowelistycznej poruszał problemy społeczno-obyczajowe w duchu ideologii pozytywistycznej. Sławę przyniosły mu wielkie powieści histo-

ryczne. Nawiązywał do romantycznej powieści historycznej W. Scotta, twórczości A. Dumasa oraz literatury staropolskiej. W 1905 r. otrzymał Nagrodę Nobla.

160. rocznica urodzin

90. rocznica śmierci

06.05 Sigmund Freud (1856-1939) – pisarz austriacki. Twórca psychoanalizy. Neurolog i psychiatra w swoich pracach akcentował rolę seksualności i przeżyć dziecięcych na psychikę dorosłego człowieka, opracował też własną teorię kultury. Jego koncepcja nieświadomości, kompleksów i popędów wywarła wielki wpływ na rozwój psychologii.

150. rocznica urodzin

13.05 Szolem Alejchem właśc. Szolem Rabinowicz (1859-1916) – pisarz żydowski. W swojej twórczości utrwalił sylwetki Żydów wschodnioeuropejskich z przełomu XIX i XX w. Dramaty i adaptacje sceniczne prozy wywarły najpoważniejszy wpływ na rozwój teatru jidysz.

90. rocznica śmierci

23.05 Henrik Ibsen pseud. Brynjolf Bjarme (1828-1906) – pisarz norweski. Dramatopisarz, współpracownik i reżyser teatru w Bergen, dyrektor artystyczny teatru w Christianii. Dążył do stworzenia nowoczesnego teatru norweskiego.

100. rocznica śmierci

CZERWIEC

03.06 Allen Ginsberg (1926-) – poeta amerykański. Wyraziciel anarchistycznego indywidualizmu i nonkonformizmu pokolenia amerykańskich beatników, którzy w latach 50. XX w. buntowali się przeciw amerykańskiemu stylowi życia i cywilizacji społeczeństwa kapitalistycznego.

80. rocznica urodzin

06.06 Pierre Corneille (1606-1684) – pisarz francuski. Dramatopisarz, którego twórczość wyrażała ideały artystyczne i polityczne pierwszej połowy XVII w.

400. rocznica urodzin

08.06 George Sand właśc. Aurore Dudevant (1804-1876) – pisarka francuska. Odegrała wybitną rolę w życiu literackim, artystycznym i społecznym epoki romantyzmu. Początkowo jej twórczość miała charakter liryczny, później podjęła tematykę równouprawnienia kobiet.

130. rocznica śmierci

08.06 Jan Lechoń właśc. Leszek Serafinowicz pseud.: jl.; (jl.); -jl-; Nils; Pawie Pióro; Pikador I; Rafał; Rafał Chochoł (1899-1956) – poeta polski.

Eseista, krytyk literacki i teatralny, tłumacz. Debiutował w wieku 14 lat. Początkowo „zmagał się” w swojej poezji romantycznie z patriotyzmem, im bardziej dojrzał, tym więcej samotności i śmierci pojawiało się w jego wierszach.

50. rocznica śmierci

18.06 Maksym Gorki właśc. Aleksiej M. Pieszkow (1868-1936) – pisarz rosyjski. Po rewolucji październikowej stał się sztandarowym pisarzem w ZSRR i zarazem prekursorem stylu określonego jako realizm socjalistyczny.

70. rocznica śmierci

22.06 Tadeusz Konwicki pseud. Gwidon Sztajmaja; Tak (1926-) – pisarz polski. Autor powieści i scenariuszy filmowych. Twórczość Konwickiego wyrasta z doświadczeń jego pokolenia, młodzieży AK-owskiej walczącej na kresach Rzeczypospolitej, oszukanej przez historię, poszukującej daremnie swojego miejsca w nowej powojennej rzeczywistości.

80. rocznica urodzin

27.06 Frank O'Hara (1926 – 25.12.1966) – pisarz amerykański. Krytyk sztuki, współzałożyciel tzw. nowojorskiej szkoły poetyckiej, pozostającej pod wpływem wczesnego surrealizmu, teatru absurdu, malarstwa abstrakcyjnego.

80. rocznica urodzin

40. rocznica śmierci

LIPIEC

02.07 Jan Brzechwa do 1946 r. Jan Wiktor Lesman pseud.: Inspicjent Brzeszczot; J. B.; Stanisław Rudawa; Szer-Szeń; Szerszeń; pseud. redakcyjny używany również przez innych autorów: rde (1900-1966) – pisarz polski. Autor utworów dla dzieci, satyryk, prozaik, tłumacz.

40. rocznica śmierci

04.07 Antoni Słonimski pseud.: a. s.; A. S.; A. Słon.; A. Słoń.; A. Słoń-ce; Ant. Pro-rok; Ant. Słon.; Anton Słonimskij; Antoni Bączek; Antoni S.; Antoni Słomiński; as; -as-; (as); AS; asł; bt; Dr Antoni Gorzeń; Inż. A. Słomiński; Nemo; Paryżynin; Pikador; Pro-rok; Pro-Rok?; Prorok; – wspólnie z A. Doboszem: Dr Antoni Bączek i Spółka; – wspólnie z J. Lechoniem i J. Tuwimem: Pikador, jego koń i jeszcze jedno zwierzę. (1895-1976) – pisarz polski. Poeta, satyryk, prozaik, felietonista, dramaturg, krytyk teatralny, literacki i krytyk sztuki.

30. rocznica śmierci

08.07 Adam Naruszewicz (1733-1796) – pisarz polski. Poeta, historyk, dramaturg, tłumacz, publicysta. Pionier oświeceniowego klasy-

cyzmu, mimo iż w jego utworach uwidaczniały się znamiona stylu barokowego. Odegrał wybitną rolę w dziejach poezji polskiej XVIII w.

210. rocznica śmierci

09.07 Wacław Potocki (1621-1696) – poeta polski. Autor wierszy okolicznościowych i politycznych, liryków obyczajowych i fraszek. W swoich utworach prezentował połączenie barwnego obrazu życia szlachty z krytyką wad społecznych.

310. rocznica śmierci

10.07 Czesław Jacek Centkiewicz (1904-1996) – pisarz polski. Prozaik, reportażysta, podróżnik. Autor utworów o tematyce polarnej, splatających informacje naukowe i historyczne z wątkami przygodowo-podróżniczymi.

10. rocznica śmierci

15.07 Aleksander Fredro (1793-1876) – pisarz polski. Najwybitniejszy komediopisarz, poeta, pamiętnikarz. Był świetnym obserwatorem szlacheckiego obyczaju i środowiska ziemiankiego, którego krytyczny obraz łagodził zawsze celem i lekkim dowcipem.

130. rocznica śmierci

19.07 Archibald Joseph Cronin (1896-1981) – pisarz angielski. Autor realistycznych powieści o problematyce społecznej i psychologiczno-moralnej, opartych na motywach autobiograficznych.

110. rocznica urodzin

21.07 Robert Burns (1759-1796) – poeta szkocki. Wybitny przedstawiciel wczesnego romantyzmu. W patriotyczno-ludowej liryce ożywiał dawne podania i baśnie szkockie, łącząc żywiołowy humor i fantastykę z radykalizmem społecznym.

210. rocznica śmierci

21.07 Paul Julius Reuter właśc. Josaphat Israel Beer (1816-1899) – wydawca niemiecki. Przedsiębiorca prasowy, założyciel i długoletni kierownik jednej z najważniejszych światowych agencji informacyjnych, która wzięła swoją nazwę od jego nazwiska.

190. rocznica urodzin

26.07 George Bernard Shaw (1856-1950) – pisarz angielski. Dramaturg, krytyk, publicysta, pochodzenia irlandzkiego. Autor 53 dramatów, w których poddawał krytyce porządki społeczne i zakłamanie zasady moralne przełomu XIX i XX w. Laureat Nagrody Nobla za 1925 r.

150. rocznica urodzin

27.07 Gertruda Stein (1874-1946) – pisarka amerykańska. Inspiratorka dążeń do artystycznego samookreślenia literatury amerykańskiej. W licznych szkicach i esejach rozwijała eksperymentalne teorie narracji i stylu.

60. rocznica śmierci

28.07 Beatrix Potter (1866-1943) – pisarka angielska. Autorka i ilustratorka książek dla dzieci. Jej pasją było również rolnictwo i tworzenie rezerwatów.

140. rocznica urodzin

SIERPIEŃ

01.08 Jan Kasprówic (1860-1926) – pisarz polski. Poeta, dramatopisarz, tłumacz, krytyk literacki i teatralny. Początkowo pisał pod wpływem naturalizmu, przedstawiając głównie realia życia wiejskiego. Z czasem coraz bardziej odchodził w stronę modernistycznego symbolizmu, a następnie ekspresjonizmu.

80. rocznica śmierci

08.08 Julian Strykowski pierwotne imię i nazwisko: Pesach Stark, pseud.: J. Mang; J. S.; Jots; Józef Mang; jstr.; Łukasz Monastyrski; R.; Rek (1905-1996) – pisarz polski. Prozaik, eszysta, tłumacz. Korespondent PAP w Katowicach i Rzymie. Przez Jana Błońskiego uznany za najwybitniejszego pisarza „szkoły żydowskiej we współczesnej literaturze polskiej”.

10. rocznica śmierci

09.07 Eugeniusz Paukszta krypt.: E. P.; (E. P.); ep; P-a (1916-1979) – pisarz polski. Powieściopisarz, publicysta, autor książek dla młodzieży. W czasie okupacji redaktor pism konspiracyjnych.

90. rocznica urodzin

10.08 Stefan Wiechecki podpisywał też utwory nazwiskiem Gozdawa-Wiechecki. Pseud.: Wiech, dr Piekutoszczak; St. W.; St. Wiech; Stefan Gozdawa (1896-1979) – pisarz polski. Felietonista, satyryk, autor sztuk scenicznych. Działal w konspiracji. Po upadku powstania warszawskiego przeszedł obóz w Pruszkowie, a następnie przebywał w Podkowie Leśnej.

110. rocznica urodzin

14.08 Bertolt Brecht (1898-1956) – pisarz niemiecki. Dramatopisarz, poeta, teoretyk teatru, reżyser. W swej twórczości wyrażał anarchistyczny bunt przeciw niemieckiemu mieszczaństwu i wojnie. W 1950 r. uzyskał obywatelstwo austriackie.

50. rocznica śmierci

15.08 Grazia Deledda (1871-1936) – pisarka włoska. Jej twórczość, związaną tematycznie z rodzinną Sycylią, cechuje prostota i surowość artystycznego wyrazu, nie pozbawionej akcentów lirycznych.

70. rocznica śmierci

17.08 Józef Wittlin pseud.: Jerwit; JERWIT; Tusiak; (W); Żermena de Press (1896-1976) – pisarz polski. Poeta, powieściopisarz, krytyk, tłumacz. Twórczość bliska pacyfistycznej literaturze lat 20. i 30. XX w. oraz ekspresjonizmowi niemieckiemu. Po II wojnie światowej pozostał na emigracji.

110. rocznica urodzin

30. rocznica śmierci

17.08 Hans Jacob Christoffel von Grimmelshausen (1620?-1676) – pisarz niemiecki. Autor powieści dworskich i lotrzykowski z okresu wojny 30-letniej. Najwybitniejszy prozaik niemieckiego baroku.

330. rocznica śmierci

19.08 Federico Garcia Lorca (1898-1936) – pisarz hiszpański. Poeta i dramatopisarz. Jeden z najwybitniejszych przedstawicieli hiszpańskiej literatury XX w. Należał do pokolenia 1927, dążącego do odnowy poezji poprzez łączenie wpływów tradycyjnej liryki hiszpańskiej.

70. rocznica śmierci

25.08 Eyvind Olof Johnson (1900-1976) – pisarz szwedzki. Zaliczany do generacji pisarzy proletariackich. Autor psychologicznych powieści poruszających problemy społeczno-polityczne. W 1974 r. otrzymał literacką Nagrodę Nobla.

30. rocznica śmierci

WRZESIEŃ

02.09 Stanisław Grochowiak pseud.: Kain; S. G.; (S. G.); St.; St. G.; Stg (1934-1976) – pisarz polski. Poeta, prozaik, dramatopisarz, publicysta. Jego twórczość traktowano jako manifestację turpizmu z uwagi na demonstracyjne posługiwanie się przez poetę rekwizytami brzydoty, ubóstwa, kalectwa, rozkładu.

30. rocznica śmierci

05.09 Heimito von Doderer (1896 – 23.12.1966) – pisarz austriacki. Stworzył szczególną formę powieściową, łączącą elementy tradycji XIX-wiecznej z nowymi, odrealniającymi sposobami narracji. Autor także interesujących wypowiedzi esejistycznych i teoretycznoliterackich.

110. rocznica urodzin

40. rocznica śmierci

13.09 Wiktor Woroszyński pseud.: N. N.; N. N. z Warszawy; Pedanci; Scriptor; (W.); w. w.; (w. w.); W. W; yhy; YY; Zastępca (1927-1996) – pisarz polski. Poeta, prozaik, eseista, autor książek dla dzieci, tłumacz. Autor wierszy, opowiadań, a także utworów pisanych prozą z pogranicza pamiętnika i reportażu. Był również autorem szkiców literackich, opowieści biograficznych o pisarzach rosyjskich, a także utworów dla dzieci i młodzieży oraz przekładów.

10. rocznica śmierci

20.09 (data chrztu) Maurycy August Beniowski (1746 – 24.05.1786) – żołnierz i podróżnik polski. Autor pamiętników. Był mistrzem autokreacji, stąd dokładne ustalenie wielu szczegółów życiorysu bywa utrudnione. Barwne życie i legenda otaczająca jego osobę stały się inspiracją dzieł literackich.

260. rocznica urodzin

220. rocznica śmierci

21.09 Herbert George Wells (1866 – 13.08.1946) – pisarz angielski. W swych poglądach łączył wiarę w postęp naukowo-techniczny z pasją reformatora społecznego. Rozwinął i spopularyzował powieść utopijną i fantastyczno-naukową.

140. rocznica urodzin

24.09 Francis Scott Key Fitzgerald (1896-1940) – pisarz amerykański. Jeden z czołowych przedstawicieli tzw. straconego pokolenia, młodej generacji pisarzy amerykańskich przeżywających załamanie ideowo-moralne po wstrząsie I wojny światowej.

110. rocznica urodzin

PAŹDZIERNIK

03.10.1996 r. literacką Nagrodę Nobla otrzymała Wisława Szymborska

05.10 Vaclav Havel (1936-) – polityk czeski. Dramatopisarz i eseista. Jego twórczość po 1968 r. objęto zakazem publikowania i wystawiania w teatrach. W 1989 r. wybrany na prezydenta Czechosłowacji, po rozpadzie państwa w 1993 r. prezydent Czech.

70. rocznica urodzin

09.10 Agnieszka Osiecka krypt.: AOS (1936-1997) – pisarka polska. Poetka, prozaik, autorka tekstów piosenek, utworów dramatycznych, widowisk muzycznych, utworów dla dzieci.

70. rocznica urodzin

12.10 Eugenio Montale (1896-1981) – pisarz włoski. Poeta i krytyk literacki. Przedstawiciel

hermetyzmu (kierunek podporządkowujący wartości znaczeniowe słów walorom formalnym i dźwiękowym). Ogłosił kilka zbiorów kunsztownej liryki refleksyjnej. Laureat Literackiej Nagrody Nobla 1975 r.

110. rocznica urodzin

25.10 Raymond Queneau (1903-1976) – pisarz francuski. Początkowo związany z surrealizmem. Jego twórczość cechują liczne eksperymenty w dziedzinie języka (częste stosowanie zwrotów z mowy potocznej, kalamburów, neologizmów) i stylu, skłonność do groteski i pastiszu.

30. rocznica śmierci

27.10 Kazimierz Brandys krypt.: K.B.; KB; Kbr.; n.; n. n.; nn; y (1916-2000) – pisarz polski. Powieściopisarz i publicysta. Autor utworów o problematyce społeczno-politycznej i obyczajowej. Ewolucja jego pisarstwa biegła od ideowej pewności, poprzez jej zakwestionowanie, aż po odrzucenie problematyki politycznej na rzecz moralistyki.

90. rocznica urodzin

LISTOPAD

01.11 Herman Broch (1886-1951) – pisarz austriacki. Dramaturg i nowelista. Jako jeden z pierwszych prozaików niemieckojęzycznych zerwał z tradycyjnymi formami narracji, stosując nowe środki wyrazu m.in. monolog wewnętrzny.

120. rocznica urodzin

06.11 Karel Hynek Macha (1810-1836) – pisarz czeski. Czołowy twórca romantyzmu, polonofil, mistrz słowa. W swej twórczości dawał wyraz rozpaczliwemu buntowi przeciw tragizmowi ludzkiego losu, wynikającemu ze sprzeczności między ideałem a rzeczywistością.

170. rocznica śmierci

13.11 Stanisław Barańczak pseud.: Barbara Stawiczak; Feliks Trzymałko i Szczęsny Dzierżankiewicz; Hieronim Bryłka; J. H.; Jan Hammel; Paweł Ustrzykowski; S. B.; Sabina Trwałczańska; St. B.; str; Tomasz Niewierny (1946-) – poeta polski. Historyk literatury, krytyk, tłumacz. Współtwórca poetyckiej Nowej Fali. Autor poezji będącej zapisem życia codziennego, atmosfery społecznej oraz oficjalnego języka lat 70. i 80. XX w. Wybitny tłumacz literatury angielskiej (m.in. Szekspira).

60. rocznica urodzin

23.11 Sait Faik Abasiyanik (1906-1954) – pisarz turecki. Mistrz noweli. Czerpiąc wzory z języka mówionego w Stambule opisał barwnie

środowisko rzemieślników, robotników, zwłaszcza postaci z marginesu.

100. rocznica urodzin

GRUDZIEN

10.12 Luigi Pirandello (1867-1936) – pisarz włoski. Przez wiele lat pozostawał w centrum włoskiego życia teatralnego, co wywarło poważny wpływ na teatr współczesny. Jego twórczość przenika ironiczny relatywizm w ukazywaniu ludzkiej osobowości, zmiennej i nieuchwytniej.

70. rocznica śmierci

25.12 Robert Walser (1878-1956) – pisarz szwajcarski. Podstawową formą jego wypowiedzi artystycznej były małe formy prozatorskie – odnotowujące drobne zdarzenia, refleksje i zwierzenia, przypominające w swym nasyceniu codzienności atmosferą lęku, osamotnienia, a także złudnej harmonii – pisarstwo F. Kafki.

50. rocznica śmierci

DOROTA SKOTNICKA

Instruktor Metodyczny
Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna
w Pruszkowie

LAUREACI LITERACKIEJ NAGRODY NOBLA

Kalendarz rocznic 2006

STYCZEŃ

4.01. Henri Bergson

65. rocznica śmierci – 1941, Nagroda Nobla – 1927.

Urodził się 18 X 1859 r., filozof francuski. Otrzymał nagrodę jako „znak uznania dla jego jasnych i podtrzymujących wiarę w życie idei, a także dla wyjątkowego mistrzostwa, z jakim te idee były wcielane”. *Ewolucja twórcza* 1907 (wyd. pol. 1912), *Wstęp do metafizyki* 1903 (wyd. pol. 1910), *Śmiech* (wyd. pol. 1977), *Pamięć i życie* (wyd. pol. 1988), *Dwa źródła moralności* (wyd. pol. 1993).

10.01. Sinclair Lewis

55. rocznica śmierci – 1951, Nagroda Nobla – 1930.

Urodził się 7 II 1885 r., powieściopisarz amerykański. Nagrodzony za „potężną i wyrazistą sztukę prozatorską oraz rzadką umiejętność tworzenia za pomocą satyry i humoru nowych typów i charakterów”. *Arrowsmith* 1925 (wyd. pol. 1929), *Babbitt* 1922 (wyd. pol. 1927), *Cass Timberane* 1945 (wyd. pol. 1947), *Elmer Gantry* 1927 (wyd. pol. 1959), *Samuel Dodsworth* 1929 (wyd. pol. 1932), *Ulica Główna* 1920 (wyd. pol. 1933).

10.01. Jaroslav Seifert

20. rocznica śmierci – 1986, Nagroda Nobla – 1984.

105. rocznica urodzin – 23 IX 1901 r.

Czeski poeta. Wyróżniony za twórczość „przenikniętą zmysłowością, otwartością i bogactwem kreatywnej fantazji, która daje obraz ludzkiej niezłomności i wielostronności”. *Liryki* wyd. pol. 1961, *Odlewanie dzwonów* 1967 (wyd. pol. 1990),

Wszystkie uroki świata: przypadki i wspomnienia 1981 (wyd. pol. 1991).

18.01. Rudyard Kipling

70. rocznica śmierci – 1936, Nagroda Nobla – 1907.

Urodził się 30 XII 1865 r., angielski poeta i prozaik. Nagrodę Nobla otrzymał za „zmysł obserwacyjny, dojrzałość idei i wybitny talent prozatorski”. *Kim* 1901 (wyd. pol. 1902), *Księga dżungli* 1894 (wyd. pol. 1900), *Druga księga dżungli* 1895 (wyd. pol. 1902), *Puk z Pukowej Górki* 1906 (wyd. pol. 1924), *Stalky i spółka* 1899 (wyd. pol. 1923), *Światło, które zagasło* (wyd. pol. 1992) *Takie sobie bajeczki* 1902 (wyd. pol. 1903), *Zaginiony legion* (wyd. pol. 1987).

29.01. Romain Rolland

140. rocznica urodzin – 1866, Nagroda Nobla – 1915.

Zmarł 30 XII 1944 r., powieściopisarz francuski, biograf i dramaturg. Nagrodzony za „wielki idealizm utworów literackich, za współczucie i za umiłowanie prawdy, z którą opisuje on różne charaktery ludzkie”. *Colas Breugnon* 1919 (wyd. pol. 1921), *Dusza zaczarowana* 1922-1923 (wyd. pol. pełne 1949-1954), *Haendel* 1910 (wyd. pol. 1958), *Jan Krzysztof* 1904-1912 (wyd. pol. pełne 1925-1927), *Mahatma Gandhi* 1923 (wyd. pol. 1926), *Piotr i Łucja* 1920 (wyd. pol. 1951), *Życie Bethovena* 1903 (wyd. pol. 1914).

LUTY

18.02. Toni Morrison

75. rocznica urodzin – 1931, Nagroda Nobla – 1993.

Powieściopisarka i eseistka amerykańska. Wy-
różniona za to, że „w powieściach charakteryzu-
jących się siłą wizji literackiej i poetyckich warto-
ści przedstawia najważniejsze problemy amery-
kańskiej rzeczywistości”. *Pieśń Salomonowa* 1977
(wyd. pol. 1980).

19.02. Andre Gide

55. rocznica śmierci – 1951, Nagroda Nobla –
1947.

Urodził się 22 X 1869 r., prozaik francuski.
Nagrodzony za „głębokie i znakomite artystyczne
utwory, w których ludzkie problemy przed-
stawione są z nieustraszonym umiłowaniem prawdy
i głęboką przenikliwością psychologiczną. *Cia-
sna Brama* 1909 (wyd. pol. 1958), *Edyp* 1931
(wyd. pol. 1933), *Falszerze* 1925 (wyd. pol.
1929), *Immoralista i inne utwory* 1902 (wyd. pol.
1984), *Izabella* 1911 (wyd. pol. 1969), *Jeżeli nie
umiera ziarno* 1924 (wyd. pol. 1962), *Lochy Wa-
tykanu* 1914 (wyd. pol. 1937), *Symfonia pasto-
ralna* 1919 (wyd. pol. 1982).

MARZEC

18.03. Odyseas Elitis, właśc. Odyseas Alepu-
delis.

95. rocznica urodzin – 2 XI 1911

10. rocznica śmierci – 1996, Nagroda Nobla –
1979.

Poeta grecki. Nagrodę Nobla otrzymał za „twór-
czość poetycką, która w nurcie greckiej tradycji
z odczuwalną siłą i intelektualną precyzją maluje
walkę człowieka o wolność i niezależność”. Pol-
skie przekłady: *Orientacje* 1939, *Sześć i jedna do
nieba* 1960, *Drzewo światła i czternasta pięk-
ność* 1971, *Król-Słońce* 1971, *Maria Nefeli* 1978.

23.03. Roger Martin du Gard

125. rocznica urodzin – 1881, Nagroda Nobla –
1937.

Zmarł 22 VIII 1958 r., pisarz francuski. Otrzy-
mał literacką Nagrodę Nobla za „siłę artystyczną
i prawdę w przedstawieniu człowieka, a także naj-
bardziej odczuwalnych problemów współczesne-
go życia”. *Jan Barois* 1913 (wyd. pol. 1956), *Rod-
zina Thibault* 1922-1940 (wyd. pol. 1926-1939).

KWIECIEŃ

13.04. Samuel Beckett

100. rocznica urodzin – 1906, Nagroda Nobla –
1969.

Zmarł 22 XII 1989 r., dramaturg, prozaik i ese-
ista irlandzki piszący po angielsku i francusku.
Nagrodzony za to, że „w nowych dla dramatu
i prozy formach ukazuje wzniosłość człowieka
w jego skrajnym opuszczeniu”. *Czekając na Go-
dota* 1952 (tł. pol. w „Dialogu” 1956 nr 1, *Dziela*

dramatyczne (wyd. pol. 1988), *Końcówka* 1957
(tł. pol. w „Dialogu” 1961 nr 12), *Nowele* (wyd.
pol. 1958).

MAJ

7.05. Henryk Sienkiewicz

160. rocznica urodzin – 1846

90. rocznica śmierci – 15 XI 1916

Powieściopisarz i nowelista polski. Wyróżnio-
ny Nagrodą Nobla „za wybitne osiągnięcia w dzie-
dzinie eposu”. *Bartek Zwycięzca* 1882, *Bez do-
gmatu* 1976, *Hania* 1876, *Janko Muzykant* 1880,
Krzyżacy 1900, *Latarnik* 1882, *Ogniem i mieczem*
1884, *Pan Wołodyjowski* 1888, *Potop* 1886, *Quo
vadis* 1896, *Rodzina Polanieckich* 1895, *W pusty-
ni i w puszczy* 1911, *Za chlebem* 1880.

CZERWIEC

6.06. Gerhart Hauptmann

60. rocznica śmierci – 1946, Nagroda Nobla –
1912.

Urodził się 15 XI 1862 r., dramaturg, prozaik
i poeta niemiecki. Nagrodzony „przede wszyst-
kim w uznaniu jego płodnej, różnorodnej i wybit-
nej działalności w dziedzinie sztuki dramatycz-
nej. *Atlantis* 1912 (wyd. pol. 1927), *Dzwon zato-
piony* 1896 (wyd. pol. 1899), *Hanusia* 1894 (wyd.
pol. 1899), *Kacercz z Soany* 1918 (wyd. pol. 1927),
Samotni 1891 (wyd. pol. 1892), *Szalenięc
Boży*, *Emanuel Quint* 1911 (wyd. pol. 1964), *Tka-
cze* 1892 (wyd. pol. 1905), *Woźnica Henszel* 1899
(wyd. pol. 1900).

30.06. Czesław Miłosz

95. rocznica urodzin – 1911, Nagroda Nobla –
1980.

Zmarł 14 VIII 2004 r. Poeta i eseista polski.
„Artysta języka, który w życiu pełnym prób
i zawiedzionych nadziei użył swoich wyjątko-
wych talentów i moralnej odwagi, aby przedsta-
wić wymowny komentarz na temat naszej epo-
ki”. POEZJA: *Antologia osobista: wiersze i po-
ematy* 1998, *Gdzie słońce wschodzi i kędy zapada*
1974, *Inne abecadło* 1998, *Kontynenty* 1999, *Mia-
sto bez imienia* 1969, *Ocalenie* 1945, *Poemat
o czasie zastygłym* 1933, *To 2000*, *Traktat moral-
ny* 1848, *Traktat poetycki* 1957, *Trzy zimy*. ESE-
JE: *Człowiek wśród skorpionów* 1962, *Legends
nowoczesności: eseje okupacyjne* 1996, *Ogród
nauk* 1979, *Rodzina Europa* 1959, *Ziemia Ulro*
1977, *Zniewolony unyśl* 1953, WSPOMNIENIA:
Poszukiwanie ojczyzny 1991, *Rok myśliwego* 1990,
Zaczynając od moich ulic 1985. POWIEŚCI: *Do-
lina Issy* 1955, *Piesek przydrożny* 1997, *Zdobycie
władzy* 1953.

LIPIEC

2.07. Ernest Hemingway

45. rocznica śmierci – 1961, Nagroda Nobla – 1954.

Urodził się 21 VII 1899 r., prozaik amerykański. Nagrodzony za opowiadanie *Stary człowiek i morze*, które jest „hymnem o moralnym zwycięstwie, które otrzymuje człowiek poniósłszy klęskę”. 49 [Czterdzieści dziewięć] opowiadań 1938 (wyd. pol. 1964), *Komu bije dzwon* 1940 (wyd. pol. 1957), *Mieć i nie mieć* 1937 (wyd. pol. 1958), *Pożegnanie z bronią* 1929 (wyd. pol. 1931), *Ruchome święto* 1964 (wyd. pol. 1966), *Słońce też wschodzi* 1926 (wyd. pol. 1958), *Stary człowiek i morze* 1952 (wyd. pol. 1956), *Śmierć po południu* 1932 (wyd. pol. 1971), *Śniegi Kilimandżaro* 1936 (wyd. pol. 1956), *Za rzekę w cień drzew* 1950 (wyd. pol. 1961), *Zielone Wzgórza Afryki* 1935 (wyd. pol. 1959).

24.07. Isaac Bashevis Singer, pseud. Warshofsky

15. rocznica śmierci – 1991, Nagroda Nobla – 1978.

Urodził się 14 VII 1904 r., amerykański pisarz, Polak z pochodzenia piszący w języku jidysz. Wyróżniony za „pełną uczucia sztukę prozatorską, która wyrastając z polsko-żydowskich tradycji kulturalnych porusza jednocześnie odwieczne problemy”. *Dwór* 1967 (wyd. pol. 1983), *Sosza* 1977 (wyd. pol. 1991), *Spuścizna* 1969 (wyd. 1983), *Sztukmistrz z Lublina* 1960 (wyd. pol. 1983), *Śmierć Matuzalema i inne opowiadania* (wyd. pol. 1990).

26.07. George Bernard Shaw

150. rocznica urodzin – 1856, Nagroda Nobla – 1925.

Zmarł 2 XI 1950 r., dramaturg i prozaik angielski pochodzenia irlandzkiego. Nagrodzony Nagrodą Nobla za „twórczość naznaczoną idealizmem i humanizmem, za przenikliwą satyrę, która często łączy się z wyjątkowym pięknem poetyckim”. *Cezar i Kleopatra* 1898 (wyst. pol. 1921), *Dom serc złamanych* 1919 (wyst. pol. 1930) *Kandyda* 1898 (wyst. pol. 1906), *Major Barbara* 1905 (wyst. pol. 1910), *Pigmalion* 1913 (wyst. pol. 1914), *Profesja Pani Warren* 1898 (wyst. pol. 1904), *Szczygli zaulek* 1892 (wyst. pol. 1908), *Święta Joanna* 1923 (wyst. pol. 1924), *Uczeń diabła* 1897 (wyst. pol. 1903), *Żołnierz i bohater* 1894 (wyst. pol. 1904).

SIERPIEŃ

12.08. Jacinto Benavente Martinez

140. rocznica urodzin – 1866, Nagroda Nobla – 1922.

Zmarł 14 VII 1954 r., dramaturg hiszpański. Nagrodę Nobla otrzymał za „błyskotliwe mistrzostwo, z jakim kontynuuje tradycje hiszpańskiego dramatu”. *Żle kochana* 1913 (wyd. pol. 1925).

15.08. Grazia Deledda

65. rocznica śmierci – 1936, Nagroda Nobla – 1926.

Urodziła się 27 IX 1871 r., powieściopisarka i nowelistka włoska. Nagrodzona za „poetyckie dzieła, w których z jaskrawą plastycznością opisuje życie jej ojczystej wyspy, a także za głębię w podejściu do ludzkich problemów w całości”. *Annalena Bilsini* 1927 (wyd. pol. 1929), *Papiół* 1904 (wyd. pol. 1906), *Sprawiedliwość* 1899 (wyd. pol. 1909), *Trzcina na wietrze* 1917 (wyd. pol. 1934), *Ucieczka do Egiptu* 1925 (wyd. pol. 1928).

20.08. Salvatore Quasimodo

105. rocznica urodzin – 1901, Nagroda Nobla – 1959.

Zmarł 14 VI 1968 r., poeta włoski. Wyróżniony Nagrodą Nobla za „poezję liryczną, która z klasyczną żywiołowością wyraża tragiczne doświadczenie naszych czasów”. *Poezje* 1938 (wyd. pol. 1961).

25.08. Eyvind Johnson

30. rocznica śmierci – 1976, Nagroda Nobla – 1974.

Urodził się 29 VII 1900 r., prozaik szwedzki. Nagrodzony za „sztukę powieściową, przeglądającą się w czasie i przestrzeni i służącą wolności”. *Chmury nad Metapontem* 1957 (wyd. pol. 1981), *Czasy jego wysokości* 1960 (wyd. pol. 1976), *Fale przyboju* 1946 (wyd. pol. 1975), *Powieść o Olofie* 1937 (wyd. pol. 1977).

WRZESIEŃ

12.09. Eugenio Montale

25. rocznica śmierci – 1981, Nagroda Nobla – 1975.

110. rocznica urodzin.

Urodził się 12 X 1896 r., poeta włoski. Nagrodę Nobla otrzymał za „znaczące osiągnięcia w poezji, która odznaczała się przenikliwością oraz wyrażaniem zupełnie pozbawionych iluzji poglądów na życie”. *Poezje wybrane* (wyd. pol. 1987).

19.09. William Golding

95. rocznica urodzin – 1911, Nagroda Nobla – 1983.

Zmarł 19 VI 1993 r., prozaik angielski. Uhonorowany Nagrodą Nobla za „powieści, które dopomagają zrozumieć warunki funkcjonowania człowieka we współczesnym świecie” *Chrystus* (wyd.

pol. 1995), *Magik* (wyd. pol. 1995), *Naręczona księcia* (wyd. pol. 1995), *Papierowi ludzie* 1984 (wyd. pol. 1988), *Ruchomy cel* (wyd. pol. 1997), *Siłą bezwładu* 1959 (wyd. pol. 1970), *Spadkobiercy* 1955 (wyd. pol. 1989), *Twarzą w twarz* (wyd. pol. 1998), *Widzialna ciemność* 1979 (wyd. pol. 1986), *Wieża* 1964 (wyd. pol. 1966), *Władca much* 1954 (wyd. pol. 1967).

20.09. Jorgos Seferis, właśc. J. Stillanos Seferiadis

35. rocznica śmierci – 1971, Nagroda Nobla – 1963.

Urodził się 29 II 1900 r., poeta i eseista grecki. Nagrodzony za „wybitne utwory liryczne, oddające pokłon światu starożytnych Hellenów”. Polskie przekłady w „Antologii poezji nowogreckiej” 1970.

PAŹDZIERNIK

20. 10. Elfriede Jelinek

60. rocznica urodzin – 1946, Nagroda Nobla – 2004 (przyznana po raz pierwszy twórcy uro-

dzonemu po II wojnie światowej) za „demaskowanie absurdalności stereotypów społecznych w powieściach i dramatach”.

Austriacka pisarka, autorka powieści utworów scenicznych. Polskie przekłady: *Amatorki* 2005, *Pianistka* 1997, *Nora. Clara S., Zajazd* 2001.

LISTOPAD

28. 11. Josif Brodski

10. rocznica śmierci – 1996, Nagroda Nobla – 1987.

Urodził się 24 V 1940 r., poeta i eseista rosyjski. W 1977 r. przyjął obywatelstwo amerykańskie. Wyróżniony Nagrodą Nobla za „uniwersalne wartości całokształtu twórczości literackiej, odznaczające się jasnością myśli i poetycką siłą”. Polskie przekłady: *Dwadzieścia sonetów do Marii Stuart* 1993, *Lustro weneckie* 1993, *Marmur* 1993, *Mniej niż ktoś* 1989, *82 wiersze i poematy* 1989, *Poezje* 1993, *Poezje wybrane* 1990.

GRAŻYNA BILSKA

st. kustosz, instruktor w PiMBP w Kłodzku

Najnowsza publikacja CEBID

Barbara Bieńkowska: *Książka na przestrzeni dziejów*

352 strony, 227 ilustracji kolorowych i czarnobiałych

Już
wkrótce



Nowocześnie opracowana publikacja omawiająca w sposób syntetyczny, na tle szerokiej perspektywy rozwoju cywilizacji, dzieje książki od wynalezienia pisma do powstania III Rzeczypospolitej. Książka została przedstawiona jako jeden z podstawowych i niezwykle ważnych elementów komunikacji społecznej, narzędzie przekazu informacji, jako istotny czynnik formułowania treści myślenia i działania, oddziałyujący na osobowość człowieka. Autorka śledzi rozwój książki na szerokim tle uwarunkowań społecznych, w ścisłej korelacji z jej twórcami, autorami, ilustratorami, wydawcami, drukarzami, księgarzami i bibliotekami. Ważną rolę w tych rozważaniach odgrywa czytelnik, czyli odbiorca książki, jego potrzeby, zamiłowania, pasje księgoznawcze. Prześledzenie pasjonującej historii książki przez bibliotekarzy i inne grupy zawodowe z nią związane pozwoli na głębsze zrozumienie kulturotwórczych przemian dziejących się współcześnie i relacji książki z innymi mediami, a także na właściwą ocenę i ochronę zabytków piśmienniczych. Warto przyjąć zaproszenie autorki i udać się w historyczną, niezwykle i pasjonującą wędrowkę w świat dawnego piśmiennictwa, dawnej książki. Publikacja wyposażona jest w bogaty aparat pomocniczy: podręczny słownik terminologiczny, wybrane firmy drukarskie, wydawnicze, księgarskie, wybrane biblioteki, indeks nazw własnych, lektury pomocnicze i uzupełniające, spis ilustracji.

ZAMÓWIENIA: Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej,
Warszawa 02-103, ul. Hankiewicza 1, tel. (0-22) 822-43-49 wew. 18, 19; wydawnictwo@ccebib.edu.pl

Czytaj systematycznie „Poradnik Bibliotekarza”!

STAŁE DZIAŁY

PROBLEMY • DOŚWIADCZENIA • OPINIE

Artykuły problemowe dotyczące współczesnego bibliotekarstwa, książki, kultury, edukacji, komputeryzacji i automatyzacji bibliotek.

PRAWO W BIBLIOTECE

Interpretacja aktualnych przepisów prawnych przydatnych w działalności bibliotekarza, nauczyciela bibliotekarza, nauczyciela i pracownika sfery książki i kultury. Porady prawne.

RELACJE

Sprawozdania z konferencji, seminariów, zjazdów, wyjazdów studyjnych.

KSIĄŻKA

Artykuły z zakresu edytorstwa, ruchu wydawniczego, literatury, literatury dla dzieci i młodzieży, recenzje wydawnictw fachowych, recenzje książek dla dzieci.

BIBLIOTEKA • ŚRODOWISKO

Przykłady bogatej działalności bibliotek w środowisku w zakresie kultury, edukacji i informacji. Promocja i działania marketingowe biblioteki w środowisku. Działalność edukacyjna bibliotek szkolnych. Biblioteka w opinii bibliotekarzy. Prezentacje bibliotek.

Z WARSZTATU METODYKA

Artykuły metodyczne, przykłady rozwiązań. Propozycje różnorodnych form pracy z czytelnikiem; prezentacje ciekawych lekcji bibliotecznych, scenariusze wystaw, imprez, inscenizacji teatralnych, konkursów czytelniczych. Zestawienia bibliograficzne.

Ponadto: pożegnania, listy i opinie, wiadomości, komunikaty.

Stale cykle

Świat bibliotek, Świat książki dziecięcej, Nowy Leksykon Czasopism Bibliotekarskich i nie tylko, Prezentacje bibliotek, Moja biblioteka, Książki, które pomogą w pracy, które warto przeczytać!, Moje lektury, Wywiady „Poradnika”.

Felietony

Kalejdoskop, Wieczorne dywagacje, Cyfrowe okolice.

Dodatki

Roczny spis treści, Kalendarium rocznic na rok..., Laureaci Literackiej Nagrody Nobla, słowniczki, informatory itp.

Czytając „Poradnik Bibliotekarza” – wiesz więcej



Drodzy Czytelnicy!

Namawiam Was gorąco do prenumerowania i uważnego, stałego śledzenia zawartości

„Bibliotekarza” i „Poradnika Bibliotekarza”.

W każdym numerze znajdziecie najbardziej aktualne informacje o naszych nowych książkach. Ponieważ cenimy sobie opinie naszych Czytelników prosimy też o wszelkie uwagi o wydanych publikacjach oraz propozycje tytułów książek na które czekacie.

Nasz adres:

Wydawnictwo SBP

ul. Konopczyńskiego 5/7

00-335 Warszawa

tel. 0-prefiks-22 827-52-96

Adres e-mail: wyd.sbp.portal@wp.pl

Dyrektor Wydawnictwa SBP
mgr Janusz Nowicki

Poradnik BIBLIOTEKARZA nr 10 (667), 2005

W NUMERZE

- Jadwiga Chruścińska** 2 Od redaktora
- PROBLEMY • DOŚWIADCZENIA • OPINIE**
- Piotr Jankowski** 3 Jak jest i jak może być wykorzystywany potencjał bibliotek publicznych?
- Barbara Szczepańska** 8 Głos w sprawie opłat za wypożyczanie książek, czyli wprowadzenia instytucji Public lending rights do prawa polskiego
- Cyfrowe okolice (2)*
- Henryk Hollender** 12 Dole i niedole zdalnego dostępu
- Prawo w bibliotece*
- Krystyna Kuźmińska** 13 Kary za przetrzymywanie książek wolne od podatku
- RELACJE**
- Małgorzata Kisilowska** 13 Europejska oferta edukacyjna dla bibliotekarzy i pracowników informacji
- Wieczorne dywagacje (8)*
- Marcin Drzewiecki** 16 Tylko dla wtajemniczonych
- KSIĄŻKA**
- Świat książki dziecięcej*
- Ewa Gruda** 17 Tylko Bóg i nic?
18 Polska Agencja Prasowa wydaje książki
19 Książki, które pomogą w pracy, które warto przeczytać!
Oprac. Jadwiga Chruścińska
- Kalejdoskop*
- Bogdan Klukowski** 20 Elias Canetti 1905-1994
- BIBLIOTEKA • ŚRODOWISKO**
- Halina Rygiel** 21 Promocja biblioteki pedagogicznej – współpraca ze środowiskiem
- Małgorzata Michalczyk** 22 JEŻYCYJADA w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Raciborzu
- Anna Mokrzycka** 24 Piaseczyńskie Dni Książki 2005 pod hasłem „Biblioteka otwarta dla Ciebie”
- Grażyna Piekorz** 25 „Regionalnie i przyjaźnie”. II Tydzień Bibliotek w tyskiej MBP
- Ludmila Mile** 26 Książki i nasze pasje
- Z WARSZTATU METODYKA**
- Andrzej Kubrak** 27 Profil nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych „Zarządzanie informacją” – propozycja rozwiązania dla nauczyciela bibliotekarza
- Ewa Zygmont** 29 Ojczyzna – wielkie słowo... Scenariusz imprezy poświęconej Małej i Dużej Ojczyźnie
- Helena Ratajczak** 32 Terroryzm. Zestawienie bibliograficzne
- Wi@domości* 34
- Dodatki*
- Dorota Skotnicka** Kalendarium rocznic literackich w 2006 roku
- Grażyna Bilka** Laureaci literackiej Nagrody Nobla. Kalendarz rocznic 2006

Październik w minionej epoce ustrojowej kojarzył nam się wyłącznie z miesiącem oszczędzania. Teraz korzystamy z banków na co dzień i oszczędzamy (lub też nie) bez specjalnej fety. Pozostały nam tylko październikowe uroczystości związane z inauguracją roku akademickiego na polskich wyższych uczelniach i święto nauczyciela (lub pracownika edukacji). Biorąc pod uwagę kalendarium rocznic, możemy zwrócić baczniejszą uwagę na problemy edukacji, a zwłaszcza kształcenia i doskonalenia bibliotekarzy. Czytelnik uważnie śledzący zawartość treściową numeru 10 „Poradnika Bibliotekarza” z pewnością znajdzie interesującą artykuł dr Małgorzaty Kisilowskiej pt. „Europejska oferta edukacyjna dla bibliotekarzy i pracowników informacji”. Autorka przedstawiła w nim najnowsze problemy dotyczące edukacji bibliotekarzy, będące przedmiotem obrad sierpniowych konferencji w krajach skandynawskich (Kopenhaga, Oslo). Połączenie studiów bibliotekoznawczych z informacyjnymi od dawna stało się faktem i ta tendencja idzie zdecydowanie w stronę informacji. Kształci się dla społeczeństwa informacyjnego i to jest główne założenie konstruowania programów. System kształcenia w krajach Unii Europejskiej powinien zmierzać w kierunku przejrzystości, kompatybilności i harmonijności treści nauczania, tak aby można było zorganizować współpracę naukową, wymianę studentów, nauczycieli. Nie bez znaczenia dla studenta, przyszłego pracownika biblioteki jest też możliwość uznawania jego kwalifikacji w różnych państwach. To są założenia, dalekie jeszcze od rzeczywistości. Jak pisze autorka – programy są zróżnicowane i zakres kształcenia bibliotekarzy prawie nieograniczony, wszystko się w tym pojęciu zmieści. W tej sytuacji postulaty dotyczące opracowania rdzenia programowego (odpowiednik polskiego minimum programowego) nabierają istotnego znaczenia. O jakości kształcenia bibliotekarzy decyduje współpraca zagraniczna. Ten wątek przewijał się w czasie debat „iflowskich” w Oslo. Poruszano tam wiele problemów dotyczących m.in. zatrudniania absolwentów wydziałów informacyjno-bibliotekarskich, oczekiwań pracodawców w stosunku do absolwentów tych szkół (ważne są: kompetencje interpersonalne, sprawne posługiwanie się komputerem, oprogramowaniem bibliotecznym, umiejętność tworzenia witryn internetowych itp.), losów zawodowych absolwentów (większość podejmuje pracę w bibliotece). M. Kisilowska, relacjonując obrady IFLI w aspekcie programów edukacyjnych zwraca uwagę na nową metodę pracy tzw. „action research” polegającą na uczeniu się metodyki badawczej na problemach wziętych z rzeczywistości, na preferencji wiedzy praktycznej, metodycznej. Jak widać problemem jest sporo i są one uwarunkowane potrzebami nie tylko nauki, ale i rynku pracy. Zachęcam państwa gorąco do przeczytania tekstu w całości. Z zagadnieniami edukacji wiąże się też materiał Andrzeja Kubraka będący próbą stworzenia programu nauczania dla specjalności ponadgimnazjalnej pod nazwą „Zarządzanie informacją”. Jest to nowy kierunek nauczania wywodzący się z dziedziny „informacja naukowa, ekonomiczna i techniczna” polegający na zdobyciu szerokiej wiedzy nt. źródeł informacji w ujęciu tradycyjnym i elektronicznym, umiejętności ich gromadzenia, przetwarzania, wyszukiwania i udostępniania. Słowem zawód brokera informacji. Taki eksperymentalny kierunek jest realizowany w jednej z warszawskich szkół policealnych z pocz. r. szkol. 2005/2006. Z tych dwóch przytoczonych wyżej tekstów wyłania się obraz przyszłego bibliotekarza – integralnie związanego z procesem informacji. A tymczasem rzeczywistość biblioteczna jest bardziej stabilna, „swojska” ukierunkowana na obsługę czytelnika, swojego środowiska. W tym kontekście warto zapoznać się z artykułem P. Jankowskiego o działaniach Biblioteki Publicznej w warszawskim Ursusie, o interesujących metodach pozyskiwania czytelników, reklamie biblioteki i czytelnictwa, poszerzaniu zakresu jej działalności. Z pewnością tekst ten zainspiruje niejednego bibliotekarza do podjęcia podobnych kroków. Edukacja to nie tylko szkolnictwo, ale także praca bibliotek, wspomagająca w znacznym stopniu dydaktykę szkolną. Do artykułów nt. wprowadzenia opłat za wypożyczanie książek („PB” 2005 nr 6) nawiązuje tekst B. Szczepańskiej o Public lending rights. Zgodnie z dyrektywami Unii Europejskiej Polska nie uniknie opłat za wypożyczanie książek z bibliotek publicznych. Dyskusja na ten temat powinna się toczyć tylko wokół problemu: kto ma płacić za wypożyczenie materiałów bibliotecznych: czytelnik, biblioteka czy państwo?

Zapraszam Państwa do lektury i własnych przemyśleń.

JADWIGA CHRUSCIŃSKA



Jak jest i jak może być wykorzystywany potencjał bibliotek publicznych?*

PIOTR JANKOWSKI

Biblioteka Publiczna im. Władysława Jana Grabskiego w Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy jest instytucją kultury, której celem jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelników społeczęstwa, upowszechnianie wiedzy oraz wspomaganie rozwoju edukacji i kultury. Biblioteka pełni swoją misję na terenie obecnej dzielnicy Ursus sumiennie realizując wyznaczone jej zadania i dostosowując je do zmian zachodzących w społeczeństwie.

Krótką prezentacja Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy i jej biblioteki publicznej

Dzielnica Ursus to kiedyś potężne zakłady mechaniczne oraz osiedla mieszkaniowe z ludnością o robotniczo-chłopskim rodowodzie. Dzisiaj to prężna dzielnica o powierzchni 9,4 km², licząca 46 tys. mieszkańców (do 2010 r. liczba ludności wzrosła do 70 tys.), z dwoma nowymi osiedlami mieszkaniowymi, z centrami handlowymi i biznesowymi, z 4 kościołami, z 12 szkołami, 9 przedszkolami, Ośrodkiem Kultury i nowoczesnym Ośrodkiem Sportu. Jest to dzielnica przyciągająca dynamicznych, młodych ludzi, którzy robią kariery pracując i jednocześnie kształcąc się.

Bibliotekę tworzą 4 placówki: Czytelnia Naukowa nr 19, Wypożyczalnia dla Dorosłych i Młodzieży nr 116, Biblioteka dla Dzieci nr 64 oraz Filia biblioteki z Wypożyczalnią dla Dorosłych i Młodzieży nr 117, z czytelniami dla dorosłych i biblioteką dla dzieci. Placówki te, ulokowane w dwóch punktach dzielnicy, w budynkach z 70. lat XX w., na pierwszym piętrze, bez dostępu dla osób niepełnosprawnych, położone są w miejscach stosunkowo odle-

* Wystąpienie na Międzynarodowej Konferencji „Biblioteki miejskie jako nowoczesne instytucje publiczne” 15 czerwca 2005 r. w Muzeum Historycznym w Warszawie.

głych od ciągów komunikacyjnych. Biblioteka utrzymywana jest wyłącznie z dotacji m.st. Warszawy. Dotacja na książki z 80 tys. w 2004 r. wzrosła do 120 tys. w 2005 r. Księgozbiór wszystkich czterech placówek liczy 65 tys. wol. a zajmowana powierzchnia wynosi 710 m². W 2004 r. żadna z placówek nie miała ani pracowni instruktorsko-metodycznej, ani pracowni komputerowej, ani magazynu książek. W lutym 2005 r. otwarto nową siedzibę Czytelni Naukowej nr 19 wraz z pomieszczeniami na pracownię instrukcyjno-metodyczną, serwerownię i magazyn. Jednocześnie biblioteka przeszła na dwuzmianowy system pracy i otwarta jest w dni robocze w godzinach: 10.00-19.30 a w sobotę od 10.00 do 15.00. Pozostałe placówki na skutek braków kadrowych są jednozmianowe.

Program działalności biblioteki to połączenie tradycyjnych sposobów wykorzystania zasobów biblioteki ze stopniowym wdrażaniem nowych form aktywności.

Tradycyjne formy działalności, realizowane są w placówkach bibliotecznych poprzez:

a. Gromadzenie i opracowywanie oraz systematyczne wzbogacanie zbiorów książkowych i multimedialnych oraz różnych dokumentów. Szczególną uwagę w tym zakresie biblioteka poświęca potrzebom edukacyjnym społeczeństwa oraz pozyskiwaniu dokumentów dotyczących historii społeczności lokalnej.

b. Wypożyczanie oraz udostępnianie książek i multimedialnych lub innych dokumentów, przygotowywanie bibliografii i monografii, wyszukiwanie potrzebnych dla czytelnika informacji.

Natomiast do tradycyjnych form aktywności placówek bibliotecznych należą:

a. Lekcje biblioteczne w ramach ścieżki międzyprzedmiotowej „edukacja czytelnicza i medialna”, poświęcone ogólnym informacjom o bibliotece, jej zbiorom i zasobom informa-

cyjnym, rodzajom dokumentów gromadzonych w bibliotece, katalogom bibliotecznym.

b. Książka na telefon to usługa szczególnie ważna ze względu na niekorzystną lokalizację wszystkich placówek bibliecznych w budynkach na pierwszym piętrze bez windy. „Książka na telefon” przeznaczona jest dla wszystkich tych czytelników, którzy mają problemy z dotarciem do naszych placówek ze względu na zły stan zdrowia lub podeszły wiek.

c. Książka mówiona – komplety popularnych dzieł literackich, zarejestrowane na kasetach magnetofonowych, które są wypożyczane z Biblioteki Centralnego Związku Niewidomych. Księgozbiór przeznaczony jest dla czytelników mających problemy z czytaniem, niedowidzących i niewidomych.

d. Komplety dla szkół – wypożyczalnie biblioteki udostępniają bezpłatnie zestawy książek instytucjom takim jak biblioteki szkolne lub domy kultury.

e. Spotkania literackie realizowane we współpracy ze szkołami i przedszkolami.

f. Zajęcia plastyczno-literackie prowadzone w czytelniku/klubiku przy Bibliotece dla Dzieci i Młodzieży nr 64. Zajęcia obejmują prace plastyczne, czytanie popularnych bajek i prezentacje literatury dziecięcej w wersjach filmowych.

Między Galaktyką Gutenberga a Galaktyką Billa Gatesa, czyli jak może być wykorzystany potencjał biblioteki

Gwałtowny wzrost liczby osób uczących się i podnoszących swoje kwalifikacje stał się szansą i wyzwaniem dla biblioteki, która aby sprostać potrzebom współczesnego społeczeństwa coraz bardziej staje się prawdziwym centrum informacyjno-edukacyjnym. Tę zmianę dostrzegają nie tylko czytelnicy i bibliotekarze, ale również władze miasta Warszawy.

Zgodnie z obecnymi tendencjami oraz kierując się postulatami IFLA Biblioteka Publiczna w Ursusie opracowała nowe formy działalności wynikające z przemian w edukacji, rozwoju elektroniki i potrzeby dostępu do informacji.

1. Nowe formy działalności wynikające z przemian w edukacji:

a. Poszerzenie zakresu lekcji bibliecznych o tematy związane z literaturą, sztuką,

geografią, wiedzą o społeczeństwie, rolą mediów i reklamy oraz strategiami ich odbioru we współczesnym świecie.

b. Gromadzenie i popularyzowanie książek obcojęzycznych ze szczególnym uwzględnieniem wydawnictw w języku angielskim, niemieckim oraz francuskim.

W chwili obecnej księgozbiór liczy 500 tytułów a planowany jest w tym roku zakup 2000 wol. Księgozbiór od chwili powstania (grudzień 2004) cieszy się niesłyszczanym zainteresowaniem – stale wypożyczonych jest ponad 80-90% książek. Książki są kupowane dla różnych poziomów znajomości języka. Przy tworzeniu księgozbioru angielskojęzycznego niezwykle pomocna okazała się współpraca z biblioteką British Council, która ofiarowała nam ponad dwieście tytułów.

c. Edukacja ustawiczna i współpraca z Uniwersytetami Trzeciego Wieku.

Ze względu na wzrastające zainteresowanie i znaczenie edukacji ustawicznej biblioteka wsparła organizacyjnie i programowo działalność Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Utworzyła jedyną w Polsce stronę z adresami wszystkich UTW w kraju, z linkami UTW zagranicą oraz specjalną podstronę dla dzielnicowych UTW w Ursusie i na Mokotowie. Kilkakrotnie w roku biblioteka organizuje prelekcje na rzecz UTW.

Biblioteka opracowała i zgłosiła do programu UE Grundtvig/Sokrates 3-letni projekt edukacyjny „READCOM” (kluby czytelnicze dla dorosłych) poświęcony propagowaniu czytelnictwa i pamiętnikarstwa wśród dorosłych poprzez porównanie upodobań czytelniczych i dorobku literackiego lokalnych społeczności Polski, Austrii i Portugalii. Projekt uzyskał wysoką ocenę ekspertów UE i został zaakceptowany w czerwcu 2005 r. Pierwsza oficjalna prezentacja projektu miała miejsce 3 września br. na 19. Targach Książki Edukacyjnej w Warszawie.

d. Edukacja międzykulturowa.

Udział dyrektora biblioteki w programie Unii Europejskiej BARFIE (Książki i czytelnictwo w edukacji międzykulturowej) zapoczątkował międzykulturową działalność biblioteki. W celu przybliżenia środowiskom edukacyjnym w Polsce problemów kształcenia międzykulturowego zaproponowano partnerom programu BARFIE zorganizowanie przez bibliotekę III Międzynarodowej Konferencji

BARFIE w Warszawie w 2004 r. W trwającej 3 dni konferencji wzięło udział 230 osób z 10 krajów Europy, przedstawiono kilkadziesiąt prezentacji, których wartość merytoryczną trudno przecenić.

Istotnym elementem tej konferencji okazały się międzykulturowe warsztaty metodyczne dla nauczycieli, prowadzone przez wybitnych metodyków kształcenia Margaridę Morgado, Juttę Kleedorfer i Gerharda Kotziana.

Przygotowano również wystawę i prezentację książek międzykulturowych, opracowano katalog książek BARFIE w języku angielskim, niemieckim i francuskim. Wszystkie wystąpienia, dokumenty i wydarzenia zostały zarejestrowane, opracowane i zdeponowane w Bibliotece Publicznej w Dzielnicy Ursus.

W nagrodę za ogromny wysiłek organizacyjny biblioteka otrzymała, jako jedyna w Polsce, kolekcję 133 książek międzykulturowych BARFIE z wyłącznym prawem do jej wykorzystania.

Po konferencji zainteresowanie edukacją międzykulturową znacznie wzrosło. Na początku 2005 r. biblioteka została zaproszona przez czołowe biblioteki Łodzi, Wrocławia, Zgierza, Gdańska, Lublina do zaprezentowania teoretycznych i praktycznych aspektów edukacji międzykulturowej. Międzykulturowym warsztatom metodycznym towarzyszyła słynna wystawa brytyjskich książek ilustrowanych Magic Pencil, przygotowana przez bibliotekę British Council.

Idee międzykulturowości popularyzowano również poprzez specjalne prezentacje na 18. Targach Książki Edukacyjnej i na 50. Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie.

Biblioteka samodzielnie opracowała, przetłumaczyła na język polski i wydała w formie broszury katalog książek BARFIE.

e) Akcje propagujące czytelnictwo i edukację:

Festiwal Książki – cykliczne imprezy łączące spotkania z pisarzami, teoretykami literatury, wydawcami z tradycyjnym kiermaszem książek z udziałem znanych firm księgarskich i wydawniczych takich jak: „Prószyński i s-ka”, „Zielona Sowa”, „Siedmioróg”, FK „Olesiejuk” i „Kruk”, FW „Liwona”.

„Primaaprilisowy Festiwal Książki”, który odbył się 1 kwietnia 2003 r., był pierwszą tego typu imprezą a gośćmi festiwalu byli między innymi: Grzegorz Kasdepke – znakomity

współczesny pisarz dla dzieci, Piotr Dobrołęcki – redaktor naczelny „Biblioteki Analiz” i koordynator projektu „Kanon Książek dla Dzieci”, Ryszard Filipiński – znany aktor.

Formuła i tematyka każdego z festiwali jest inna. Wzbogacają je wystawy, prezentacje multimedialne oraz konkursy i zabawy plastyczne dla dzieci. Np. tegoroczny „Shakespeareowski Festiwal Książki” z udziałem dr Małgorzaty Grzegorzewskiej z Instytutu Anglistyki UW zorganizowany został wspólnie z British Council i towarzyszyła mu wystawa dzieł wszystkich Williama Szekspira w języku angielskim i polskim oraz prezentacja wideo najciekawszych adaptacji filmowych dzieł wielkiego pisarza. Równolegle, w pasażu przy Czytelnicy Naukowej nr 19 odbywał się kiermasz książek z udziałem znanych wystawców.

„Znani mieszkańcy Ursusa czytają dzieciom książki” – cykl spotkań mających na celu nie tylko propagowanie czytelnictwa, ale również integrację społeczności lokalnej. Osoby powszechnie znane i szanowane w Ursusie (burmistrzowie, działacze, radni, aktorzy) czytają dzieciom i młodzieży swoje ulubione książki. Po lekturze zaproszeni goście odpowiadają na specjalnie przygotowane pytania, takie jak: pierwsza książka, pierwszy dzień w szkole, pierwsze zarobione pieniądze, pierwsza praca, największy sukces, największa porażka itd. Odpowiadając na te pytania opowiadają o sobie i o swoich problemach. W naturalny sposób nawiązują kontakt z dziećmi.

Obie imprezy na stałe wpisały się w kalendarz wydarzeń kulturalnych Ursusa i cieszą się dużym uznaniem mieszkańców oraz władz dzielnicy.

Spotkania z biblioteką – wizyty bibliotekarzy w szkołach i przedszkolach w celu przybliżenia dzieciom działalności biblioteki i zachęcania do częstego jej odwiedzania. Spotkania te potwierdzają znany z marketingu fakt, że sprzedaż bezpośrednia usług jest najbardziej skutecznym narzędziem w pozyskiwaniu klienta. Liczba uczniów, zapisujących się po spotkaniach do biblioteki często zadziwia bibliotekarzy.

Akcje Zima i Lato w Mieście – udział Biblioteki dla Dzieci i Młodzieży nr 64 w obydwu akcjach niewątpliwie sprzyja popularyzacji czytelnictwa i zachęca do korzystania z zasobów biblioteki. Na potrzeby tegorocz-

nej akcji przygotowano specjalny program edukacyjny dla dzieci, w którym wykorzystano elementy pedagogiki zabawy KLANZY, elementy ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne i kinezjologii edukacyjnej Paula Dennisona.

2. Nowe formy działalności wynikające z rozwoju elektroniki i z potrzeby dostępu społeczeństwa do wiedzy i informacji.

Dla dzisiejszego czytelnika katalog elektroniczny w bibliotece jest czymś oczywistym. Niektórzy młodzi użytkownicy wręcz nie potrafią i nie chcą już posługiwać się katalogiem kartkowym. Tym, co w jakimś stopniu może jeszcze ich zadziwić, jest katalog online ale spełniający bardzo wyrafinowane funkcje.

a) Katalog online

Wszystkie placówki biblioteki zostały scalone poprzez Internet w jeden elektroniczny system obsługi bibliotecznej Sowa i stworzono centralny katalog online, w którym można nie tylko znaleźć pełne dane o zawartości księgozbioru wszystkich placówek, ale i bieżącą informację o dostępności poszczególnych tytułów. Dla ułatwienia przeszukiwań stworzono osobny katalog książek obcojęzycznych i publikacji o Unii Europejskiej. Wszystkie procedury biblioteczne, takie jak wypożyczanie, katalogowanie książek oraz rejestracja czytelników zostały całkowicie skomputeryzowane. Czytelnicy otrzymali nowe, bardzo atrakcyjne wizualnie karty biblioteczne z kodem kreskowym. Warto podkreślić, że karty stały się wśród dzieci i młodzieży Ursusa dokumentem nobilitującym, niczym karta VISA.

W ramach posiadanych środków finansowych zakupiono najszybsze z możliwych łącze internetowe (DSL, 1 MB) oraz najbezpieczniejszy system antywirusowy (Norton Antywirus). Czytelnia Naukowa została wyposażona w najnowocześniejszy sprzęt komputerowy i atrakcyjne zestawy multimedialne, encyklopedie ogólne, specjalistyczne takie jak: *Encyklopaedia Britannica*, *Multimedialna Historia Polski*, *Multimedialna Encyklopedia PWN*. O obowiązkowym wyposażeniu czytelnicy w taki sprzęt jak: drukarka, kserokopiarka, skaner i cyfrowy aparat fotograficzny nie trzeba wspominać, bo bez nich nowoczesna czytelnia nie może już funkcjonować.

b) Internet

IFLA w swoim Manifeście postuluje stopniowe przekształcanie biblioteki publicznej

w ośrodek informacji udostępniający użytkownikom różnorodną wiedzę i informację. Biblioteka w Ursusie stara się realizować te postulaty w różnorodny sposób. Jako pierwsza instytucja kultury w dzielnicy Ursus zainstalowała na początku 2002 r. Internet i założyła własną stronę internetową. Strona internetowa i jej podstrony są nie tylko wizytówką biblioteki ale przede wszystkim podstawowym źródłem informacji o bibliotece, jej placówkach, działalności i współpracujących instytucjach. Na podstronach umieszczono linki powiązane z nimi tematycznie, stworzono również osobną podstronę z najbardziej użytecznymi linkami, ułatwiającymi przeszukiwanie baz danych i poszukiwanie różnorodnych informacji.

Ze względu na współpracę międzynarodową strona internetowa biblioteki jest na bieżąco tłumaczona na język angielski.

c) Punkt Informacji Europejskiej w Czytelnii Naukowej nr 19 udostępnia materiały informacyjne dotyczące Unii Europejskiej na specjalnej podstronie oraz w postaci książek, broszur i biuletynów otrzymywanych bezpośrednio z UKIE. Ponadto eurokoordynator biblioteki udziela konsultacji na temat przygotowywania projektów edukacyjnych Unii Europejskiej.

d) Multimedialne stanowisko komputerowe dla osób poszukujących pracy, zainstalowane w bibliotece przez Urząd Pracy w Warszawie, jest źródłem bogatej oferty dla osób bezrobotnych. Szukanie pracy w nowoczesnych i bardzo przyjaznych pomieszczeniach Czytelnii Naukowej jest na pewno mniej stresujące dla bezrobotnych niż atmosfera Urzędu Pracy.

We wrześniu 2005 r. rozpocznie swoją działalność Punkt Informacji Turystycznej, którego załącznikiem jest sekcja turystyczna Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Ursusie.

3. Inne istotne czynniki wpływające na wykorzystanie potencjału biblioteki i możliwości realizacji podjętych zadań.

a) Integracja systemowa

W dobie globalizacji trudno sobie wyobrazić funkcjonowanie biblioteki bez zintegrowanego systemu bibliotecznego, obejmującego biblioteki publiczne Warszawy. Jest to bardzo ważne, ale i bardzo trudne zadanie ze względu na wysokie koszty wdrażania systemu, już

funkcjonujące systemy obsługi bibliotecznej w bibliotekach publicznych Warszawy oraz gwałtowny rozwój technologii informatycznych nieustannie dezaktualizujący dotychczasowe standardy. Wydaje się, że w pierwszym etapie wdrażania systemu dobrym rozwiązaniem o charakterze pilotażowym byłoby zainstalowanie w czytelniach stanowisk komputerowych, podłączonych do zintegrowanego systemu bibliotecznego Warszawy.

b) Standardy placówek i ich wyposażenie

Dla funkcjonowania biblioteki istotne są takie czynniki jak wielkość oraz wyposażenie pomieszczeń. Po otwarciu nowej czytelnia naukowej jej nowoczesne i atrakcyjne pomieszczenia natychmiast przyciągnęły znaczne rzesze czytelników. Jest rzeczą powszechnie znaną, że wielkość księgozbioru decyduje w znacznym stopniu o liczbie wypożyczeń. Zalecenia IFLA przewidują dla społeczności od 50 do 100 tys. mieszkańców księgozbiór liczący co najmniej 100 tys. wol. Biblioteka w Ursusie mogłaby zwiększyć swój księgozbiór (obecnie 65 tys. książek) gdyby dysponowała większą liczbą placówek a więc większą powierzchnią użytkową i powierzchnią magazynową. Otrzymany w lutym w 2005 r. magazyn dla Czytelnia Naukowej o powierzchni 30 m² jest pierwszym tego typu pomieszczeniem w historii naszej biblioteki. W chwili obecnej rzeczywiste potrzeby biblioteki wynoszą 200 m² powierzchni magazynowej. Natomiast liczba placówek powinna zwiększyć się o co najmniej dwa oddziały biblieczne – każdy o powierzchni ok. 230 m². Intensywna działalność edukacyjna Biblioteki Publicznej w Ursusie wymaga również posiadania przez bibliotekę osobnej sali (50-100 m²), przeznaczonej na spotkania, prezentacje, warsztaty, zajęcia edukacyjne, wykłady, co uchroniłoby placówki zajmujące się działalnością podstawową, przed uciążliwym dezorganizowaniem ich pracy. Dla funkcjonowania współczesnej biblioteki istotna jest również odpowiednia aranżacja jej wnętrza, które tworzyłyby bardziej przyjazną, zbliżoną do klubo-kawiarni atmosferę, gdzie można byłoby wypić herbatę lub kawę.

c) Kwalifikacje pracowników

Olbrzymia rola, jaką odgrywają w rozwoju współczesnej biblioteki informatycy, pedagodzy oraz eurokoordynatorzy wskazuje na konieczność uzupełniania przez bibliotekarzy kwalifikacji lub zatrudniania przez biblioteki osób z wykształceniem umożliwiającym reali-

zację nowych zadań. W przypadku biblioteki w Ursusie konieczne będzie zatrudnienie pedagogów, nauczycieli języków obcych, metodyków kształcenia a także specjalistów ds. turystyki lub kultury.

d) Czas pracy placówek

Wydaje się, że coraz więcej placówek powinno pracować w godzinach wieczornych i na dwie zmiany tak, aby były dostępne dla czytelników o dogodnej dla nich porze. Współczesny czytelnik, pracujący i uczący się jednocześnie, oczekuje, że biblioteka będzie funkcjonować na podobnych zasadach jak przedsiębiorstwo komercyjne, które dostosowuje swój czas pracy do potrzeb klientów.

e) Status biblioteki w świadomości obywateli

Istotnym i trudnym problemem jest ciągle niski status bibliotek publicznych w świadomości społecznej. Wymownym tego przykładem było całkowite pominięcie bibliotek przy organizacji ogólnopolskiej sieci Punktów Informacji Europejskiej. Wymieniano pocztę, szkoły, ośrodki kultury ale nigdzie nie wspomniano instytucji, która najbardziej predestynowana jest do gromadzenia i udostępniania wiedzy i informacji. Część bibliotek założyła jednak Punkty Informacji Europejskiej najczęściej dzięki inicjatywie dyrektorów. Trudną sytuację bibliotek potęguje znikome zainteresowanie mediów jej działalnością. Na hasło biblioteka publiczna zamykają się łamy czasopism, milnką gołośniki radiowe, gasną światła jupiterów telewizyjnych.

Wydaje się, że w staraniach o podniesienie statusu bibliotek publicznych pomocnym będzie rozszerzenie profilu ich działalności o programy edukacji pozaszkolnej i ustawicznej oraz poprzez uruchamianie w bibliotekach różnorodnych punktów informacyjnych (np.: informacji europejskiej, turystycznej, kulturalnej, samorządowej, informacji dla bezrobotnych). Istotne jest jednak aby nowe formy działalności zostały wpisane do statutów bibliotek a nie wynikały jedynie z inicjatyw dyrektorów poszczególnych bibliotek. Przyczyniłoby się to do zwiększenia dynamiki działalności bibliotek i tym samym umocniło ich rangę w świadomości społeczeństwa. W konsekwencji mogłoby to zaowocować przekształceniem bibliotek w nowoczesne ośrodki edukacyjno-informacyjne.

Zawieszona między Galaktyką Gutenberga i Billa Gatesa Biblioteka Publiczna im. W. J. Grabskiego gotowa jest na nowe wyzwania

z obu galaktyk. Królową naszej biblioteki pozostaje książka, komputer stał się jej księciem, ale prawdziwymi skarbami są zawsze jej czytelnicy, dla których księżnica w Ursusie codziennie otwiera swoje podwoje.

BIBLIOGRAFIA

1. *Biblioteki Publiczne a Integracja Europejska*. Warszawa: Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego, 2000.

2. *Działalność bibliotek publicznych. Standardy Międzynarodowe IFLA UNESCO*. Warszawa: Wydaw. SBP, 2002.

3. *Dziennik Biblioteki Publicznej za rok 2004*. Warszawa: Biblioteka Publiczna im. W. J. Grabskiego w Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy, 2004.

4. Kulik M.: *Jak zmieniły się biblioteki dla dzieci*. Materiały z III Międzynarodowej Konferencji BARFIE, Warszawa 2004.

5. Rabus S.: *The role of the children's library. The BARFIE Handbook of pedagogical approaches*. dc Castelo Branco: Escola Superior de Educacao, 2004.

6. Wojcicheowski J.: *Organizacja i zarządzanie w bibliotekach*. Kraków: Wydaw. Naukowe PWN, 1998.

Piotr Jankowski
dyrektor Biblioteki Publicznej im. W. J. Grabskiego w Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy

Głos w sprawie opłat za wypożyczanie książek, czyli wprowadzenia instytucji Public lending rights do prawa polskiego*

BARBARA SZCZEPAŃSKA

W czerwcowym numerze „Poradnika Bibliotekarza” ukazały się dwa artykuły poświęcone wprowadzeniu opłat za wypożyczanie książek. Artykuł Stanisławy Mazur *Kwestia odpłatności za usługi biblioteczne*, problem opłat za wypożyczanie przedstawił w kontekście innych opłat pobieranych przez biblioteki. Tomasz Rzepała skupił się wyłącznie na tym problemie, a jego tekst był niezwykle emocjonalny. Zgadzam się z jego główną tezą, w której autor sprzeciwia się wprowadzeniu opłat. Chciałabym jednak uzupełnić i uporządkować informacje na temat public lending rights. Termin public lending rights (PLR), czyli użyczenie realizowane przez instytucje publiczne to prawo autora, twórcy do otrzymywania wynagrodzenia za darmowe wypożyczanie jego dzieła w bibliotece¹. Zdaniem specjalistów, udostępnienie do przeglądania na miejscu w bibliotekach nie jest na ogół traktowane jako najem czy wypożyczenie².

Pierwszą dyskusję na temat opłat za wypożyczanie książek przez biblioteki wywołał dokument opublikowany w sierpniu 2004 r. na stronach WWW Ministerstwa Kultury, pt. *Projekt Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2013*³. Mówiąc najogólniej, zgodnie ze strategią biblioteki pobierać będą od czytelników opłaty za wypożyczenia książek. Uwagi do Strategii, która zawiera nie tylko zapisy dotyczące wprowadzenia opłat, ale także jest dokumentem, który przedstawia kompleksową strategię promocji czytelnictwa na kilka najbliższych lat przesłało Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich oraz Konferencja Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych (KDWPB). Konferencja Dyrektorów odniosła się bardzo krytycznie do projektu wprowadzenia opłat. Również redakcja „Biuletynu EBIB” opublikowała obszerny artykuł na ten temat a uczestnicy forum EBIB wielokrotnie dawali wyraz swojego zaniepokojenia i oburzenia na wprowadzenie odpłatności za wypożyczenia materiałów bibliotecznych⁴. Nie zważając na protesty środowiska biblio-

* Tekst jest zmniejszoną i uaktualnioną wersją artykułu Public lending rights, który ukazał się w „Biuletynie EBIB” 2004 nr 7.

¹ PLR Background [on-line, dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.plrinternational.com>.

² Traple E.: *Autorskie prawa majątkowe. Prawo autorskie*. Red. J. Barta. Warszawa: C. H. Beck, 2003, s. 158.

³ *Projekt Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2013*. In Ministerstwo Kultury Rzeczypospolita Polska [on-line]. Warszawa: Ministerstwo Kultury [dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.mk.gov.pl/wcbsitc/index.jsp?ca-tid=245>.

⁴ Forum EBIB [on-line, dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://cbib.oss.wroc.pl/phpBB/viewtopic.php?t=530>.

tekarskiego Rada Ministrów przyjęła Strategię 21 września 2004 r. a Ministerstwo Kultury obiecało dalsze konsultacje środowiskowe nad projektem. W natłoku innych spraw problem wprowadzenia odpłatności został zapomniany przez środowisko a kompletnie „nie odkryty” przez media. Ponownie pojawił się w prasie wiosną tego roku. Jako pierwsze problem „odkryło” i „ujawniło” „Życie Warszawy” a przez kilka następnych dni mieliśmy notatki lub artykuły na ten temat w każdym ważniejszym dzienniku i tygodniku. Dziennikarze podchwycili temat, tradycyjnie nie zagłębiając się w szczegóły. Wielokrotnie też proszono o wypowiedzi ludzi związanych z książkami i bibliotekami. Co ciekawe wszyscy, również przedstawiciele wydawców byli przeciwni projektowi. Odrobinię mnie to zdziwiło, ponieważ ze swej istoty Public lending rights powinny być wspierane przez wydawców i autorów. Zaczęłam podejrzewać, że nie mają pełnej wiedzy na temat tej instytucji. Po przeczytaniu kilku z wypowiedzi bibliotekarzy, cytowanych w prasie doszłam do wniosku, że również i my jako środowisko nie jesteśmy świadomi, czym naprawdę są Public lending rights. W związku z tym wydaje mi się, że warto omówić dokładniej ich istotę. Tym bardziej że wiosną tego roku IFLA przyjęło stanowisko w sprawie Public lending rights przygotowane przez Copyright and Other Legal Matters Committee⁵.

Istnieją dwa rozumienia pojęcia Public lending rights. W ścisłym, prawniczym rozumieniu terminu PLR to prawo autora dzieła do decydowania o swoim dziele. Innymi słowy ma on wyłączność na zezwalanie na wypożyczenia swojego dzieła. Zgoda może być wyrażona np. poprzez udzielenie licencji.

Drugie rozumienie terminu ma ściśle ekonomiczny charakter. PLR to po prostu prawo autora (nie koniecznie właściciela prawa autorskiego do tego dzieła) do otrzymywania wynagrodzenia za darmowe korzystanie z książek jego autorstwa. Należy dodać i podkreślić, że PLR dotyczą **wyłącznie bibliotek publicznych!** Nie stosuje się ich np. w bibliotekach naukowych i akademickich. Zatem bibliotekarze z tych bibliotek niepotrzebnie w rozmowie z prasą martwili się o swoich użytkowników.

⁵ The IFLA Position on Public Lending Right [on-line, dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ifla.org/III/clm/pl/PublicLendingRight.htm>

Obecnie ok. 34 krajów ma tego rodzaju regulacje w swoim prawodawstwie. Specjalne komisje zajmujące się rozdziałem środków działają w Kanadzie od 1986 r.⁶, w Wielkiej Brytanii od 1979 r.⁷, Australii od 1974 r.⁸. Jednakże każde z tych państw stosuje w tym zakresie inne zasady. Np. w Niemczech, Holandii czy też Wielkiej Brytanii dokonuje się wypłat na podstawie liczby wypożyczeń. W Kanadzie, Australii czy też Danii stosuje się zasadę płatności za każdą książkę danego autora, która znajduje się w zbiorach bibliotecznych, bez sprawdzania, czy i ile razy książka była wypożyczana⁹. To, co jest wspólne to fakt, że autorzy czy właściciele praw autorskich otrzymują wynagrodzenie za wypożyczenie ich książek w bibliotece. To, co różni, to źródło finansowania. W Holandii za wypożyczenia płać czytelnicy, w innych krajach płatności dokonywane są ze środków publicznych lub gminnych, przeznaczonych specjalnie na ten cel, który definiowany jest jako fundusz na promocję i rozwój twórczości, wspierający autorów.

Założenia dyrektywy 92/100/EWG

Na początku lat 90. ubiegłego wieku Unia Europejska zajęła się problemem PLR. Efektem tych prac była Dyrektywa 92/100/EWG z 19 listopada 1992 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej ustanowiono ramy prawne Wspólnoty w odniesieniu do prawa najmu i użyczenia.

Dla celów dyrektywy „najem” oznacza **ograniczone czasowo przekazanie do korzystania w celach bezpośrednio lub pośrednio gospodarczych lub handlowych, a „użyczenie” oznacza ograniczone czasowo przekazanie do korzystania niesłużące celom bezpośrednio lub pośrednio gospodarczym lub**

⁶ Public Lending Rights Commission [on-line, dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.plr-dpp.ca>.

⁷ Public Lending Rights [on-line, dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.plr.uk.com/enhancedindex.htm>.

⁸ Australia [on-line, dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.plrinternational.com/plradministrators/australia.htm#plradmin>.

⁹ FAQ«s [on-line, dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.plrinternational.com>.

handlowym oraz przekazywanie dokonywane przez instytucje dostępne dla publiczności.

W ramach dyrektywy właściciele praw autorskich mają wyłączne prawo zezwalania lub zakazywania najmu i użyczenia. Prawa te mogą być przenoszone i cedowane oraz mogą stanowić przedmiot umów licencyjnych. Jednakże dyrektywa w art. 5 zawarła możliwość odstępowania od wyłącznego prawa publicznego użyczenia:

- państwa członkowskie mogą ustanowić odstępowania od wyłącznego prawa przewidzianego w art. 1 w zakresie publicznego użyczenia, o ile przynajmniej twórcy otrzymają wynagrodzenie za takie użyczenie,

oraz

- państwa członkowskie mogą wyłączyć określone kategorie przedsiębiorstw z płatności wynagrodzenia.

Dodatkowo, zgodnie z dyrektywą, państwa członkowskie mają swobodę przy ustalaniu wynagrodzenia, biorąc pod uwagę swoje cele promocji kultury.

Co dzieje się w Unii Europejskiej?

Państwa członkowskie Unii Europejskiej zostały zobligowane do implementacji dyrektywy do dnia 1 lipca 1994 r. Wiele z nich wprowadziło do swojej legislacji jej postanowienia, stosując jednak zgodnie z art. 5 dyrektywy wyłączenie określonych podmiotów z obowiązku uzyskiwania zgody autora na użyczenie jego dzieła, lub też wyłączyły określone podmioty z płatności wynagrodzenia. W większości to wyłączenie dotyczyło bibliotek.

Na początku stycznia 2004 r. Komisja Europejska ogłosiła komunikat o wszczęciu postępowania przeciwko sześciu krajom Unii Europejskiej w sprawie złej lub niepełnej implementacji dyrektywy 92/100/EWG¹⁰. Kraje, którym zarzucono zbyt szerokie zastosowanie art. 5 w stosunku do bibliotek publicznych, to Hiszpania, Portugalia i Włochy. Hiszpania zdecydowała się walczyć z Komisją Europejską i zdecydowanie nie wprowadzi odpłatności za

wypożyczenia książek, tłumacząc to między innymi niskim wskaźnikiem czytelnictwa¹¹. W marcu 2004 r. również EBLIDA przygotowała stanowisko, w którym wyraża swoje zaniepokojenie działalnością Komisji Europejskiej w zakresie PLR¹².

Polskie regulacje

W 2000 r. znowelizowano ustawę o prawach autorskich i prawach pokrewnych, dostosowując ją do wymogów dyrektywy w sprawie prawa najmu i użyczenia. Ustawodawca określił, że za korzystanie z utworu w ramach najmu i wypożyczenia stosowne wynagrodzenie ma być wypłacane za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządu i obowiązek ten obciąża korzystającego z utworu audiowizualnego¹³. Art. 28 ustawy, stanowiący wyjątek od wyłącznego prawa wypożyczenia na rzecz bibliotek, archiwów i szkół, pozostał niezmienniony. W literaturze pojawiły się obawy, że implementacja dyrektywy wymusi wprowadzenie opłat za wypożyczenia¹⁴, ale zostały one rozwiane odpowiedzią na interpelację poselską nr 5067 z dnia 16 listopada 2000 r., w której ówczesny Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Kazimierz Michał Ujazdowski, zdecydowanie stwierdził, że art. 28 polskiej ustawy zgodny jest z dyrektywą dotyczącą najmu¹⁵.

Fundusz Promocji Czytelnictwa

W sierpniu 2004 r. na stronach WWW Ministerstwa Kultury opublikowany został wspomniany we wstępie Projekt Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2013.

¹¹ Report on Public Lending Rights in Libraries [on-line, dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.fcsabid.org/fcdcracion/gtrabajo/bpi/publiclending.pdf>.

¹² EBLIDA Statement on the infringement procedures over Public Lending Right [on-line, dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: http://www.eblida.org/position/PLR_Statement_March04.htm.

¹³ E. Traple: *Autorskie prawa majątkowe...*, s. 160.

¹⁴ M. Michalska: *Chcesz przeczytać, zapłać. „Rzeczpospolita”* z 26.11.2000 r.; K. Kuźmiska: *Co wynika dla bibliotek z dostosowania polskiego prawa autorskiego do prawa Unii Europejskiej?* „Poradnik Bibliotekarza” 2001, nr 3, s. 28.; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Serwis informacyjny [on-line, dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://cbib.oss.wroc.pl/sbp/prawo3.htm>.

¹⁵ Sejm Rzeczypospolitej Polskiej [on-line, dostęp 15 września 2004]. Interpelacje i zapytania poselskie. Odpowiedź na interpelację poselską nr 5067 z dnia 16 listopada 2000 r. Dostępny w World Wide Web: <http://www.sejm.gov.pl>.

¹⁰ Copyright: Commission opens infringement procedures against six Member States over public lending rights and commercial rental rights [on-line, dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/04/60&format=HTML&agcd=0&language=EN&guiLanguage=en>.

Jednym z jego załączników jest promocja czytelnictwa i rozwój sektora książki¹⁶. Dokument ten, jak już wspomniałam, jest szeroko komentowany na forum EBIB. Ja zajmę się jego częścią dotyczącą public lending rights. W dokumencie głównym autorzy projektu sugerują podjęcie debaty społecznej nad założeniami do utworzenia Narodowego Funduszu Promocji Czytelnictwa z opłat pobieranych od wypożyczania zbiorów bibliotecznych (od 0,10 zł do 0,50 zł). Efektem tych wpłat mógłby być Narodowy Instytut Czytelnictwa, który zajmowałby się badaniem czytelnictwa w Polsce oraz zakupami do bibliotek. Środki funduszu w proporcji 50% zasiliłyby zakupy do bibliotek, w 20% wsparłyby rozwój infrastruktury bibliotecznej oraz w 30% przeznaczone byłyby na promocje czytelnictwa, tantiemy dla autorów i wydawnictw¹⁷. Tyle dokument główny. W załączniku czytamy natomiast, że w celu zwiększenia budżetu (na poprawę jakości zbiorów bibliotecznych) w latach 2006-2013 proponuje się przedyskutowanie z partnerami społecznymi, środowiskiem twórców, środowiskami wydawców i bibliotekarzy możliwości wprowadzenia w Polsce public lending rights, pokrywanych z symbolicznych opłat za wypożyczanie książek przez czytelników (np. od 0,20 do 0,50 zł za wypożyczenie jednej książki). Wpłaty z tego tytułu zasiliłyby utworzony przez ministra kultury Fundusz Promocji Czytelnictwa, zarządzany przez publiczną instytucję (np. przez Narodowy Instytut Biblioteczny, utworzony w przyszłości m.in. w celu wypełniania zadań z zakresu pogłębionych badań czytelnictwa oraz przeprowadzania centralnych zakupów dla bibliotek). Fundusz Promocji Czytelnictwa byłby dzieleny w proporcji: 50% – na programy wspierania twórczości literackiej, dofinansowanie wydawnictw, organizację imprez promujących książkę, finansowanie programów badawczych; 50% – na dwa rodzaje inwestycji: fundusz zakupów dla bibliotek (20%) i unowocześnianie infrastruktury (30%)¹⁸.

¹⁶ Narodowy Program Kultury „Promocja czytelnictwa i rozwój sektora książki na lata 2004-2013”. Ministerstwo Kultury Rzeczypospolita Polska [on-line]. Warszawa: Ministerstwo Kultury [dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: http://www.mk.gov.pl/websitc/img/nsrk/NPK_czytelnictwo.pdf.

¹⁷ Projekt Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2013. Ministerstwo Kultury Rzeczypospolita Polska [on-line]. Warszawa: Ministerstwo Kultury [dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.mk.gov.pl/websitc/index.jsp?catId=245>.

¹⁸ Narodowy Program Kultury..., op. cit.

Czytając te dokumenty, przede wszystkim warto zwrócić uwagę na sposób rozdysponowania pozyskanych pieniędzy. Tylko mała ich część ma zostać przekazana właścicielom praw autorskich. Z pozostałych wpłat czytelników Ministerstwo Kultury zamierza finansować swoje statutowe cele (sic!). A zatem nie mamy tu do czynienia z public lending rights tylko z jakimś kolejnym nowym podatkiem. Tym bardziej warto zauważyć, że IFLA w dokumencie Działalność bibliotek publicznych. Wytyczne IFLA/ UNESCO zdecydowanie podkreśla, iż ... jest niezmiernie ważne, aby wpłaty na public lending right nie pochodziły z bibliotek i pieniędzy, które są przeznaczone na zakup książek¹⁹. W stanowisku w sprawie public lending right IFLA dodaje, że wprowadzenie PLR nie powinno być związane z wprowadzeniem opłat za wypożyczenia w bibliotekach publicznych (should not result in costs for access by users to information held in publicly accessible libraries)²⁰.

Wnioski

Wydaje się, że nie unikniemy wprowadzenia public lending rights do naszego prawodawstwa. Wymaga od nas tego Unia Europejska, taka jest również tendencja na świecie. Dyskusja powinna się zatem skupić na tym, kto ma płacić za wypożyczenia materiałów bibliotecznych. Czytelnik, biblioteka czy państwo? Odpowiedź jest oczywista, ale aby uświadomić decydentom, że tak naprawdę fundusze na wspieranie autorów powinny pochodzić z budżetu państwa, musimy być dobrze przygotowani do dyskusji, dlatego tak istotne jest upowszechnianie wiedzy na temat PLR. Musimy wyzbyć się uprzedzeń i obalić mity na ich temat. Co więcej powinniśmy wspierać tę inicjatywę, bo biblioteki są naturalnym środowiskiem dla książek i ich autorów. Rozwój twórczości wpłynie na rozwój bibliotek. Poza tym pozostaje nam śledzić losy walki Hiszpanii z Komisją Europejską. Wyrok, jaki zapadnie w tej sprawie, może na trwałe ustawić zasady PLR w Europie.

Barbara Szczepańska
Biblioteka kancelarii prawniczej Lovells

¹⁹ The Public Library Service: IFLA/UNESCO Guidelines for Development, 2001 [dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ifla.org/VII/s8/news/pg01.htm>

²⁰ The IFLA Position on Public Lending Right [on-line, dostęp 4 lipca 2005]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ifla.org/III/clm/p1/PublicLendingRight.htm>

Dole i niedole zdalnego dostępu

Termin „biblioteka cyfrowa” jest użyty w polskim Internecie 550 razy, „biblioteka elektroniczna” – prawie 600 razy, „biblioteka wirtualna” – aż 7800 razy, chociaż, jak mówiliśmy o tym przed miesiącem, bibliotek tego typu tak naprawdę to w Polsce nie ma, są najwyżej wirtualne katalogi. Z bibliotekami elektronicznymi czy cyfrowymi też różnie bywa. Jak to w Internecie, przeważająca większość tych wyników bierze się z tego, że goglowskie roboty zahaczają się o przypadkowo użyte ciągi znaków; niewiele to oznacza, niedaleko prowadzi.

Nawet w tych wypadkach, gdzie użycie terminu typu „biblioteka cyfrowa” zwiastuje faktyczną bibliotekę, czyli prezentację jakiegoś celowo zgromadzonego zbioru tekstów, które można sobie pobierać i czytać, warto się zastanowić, czym różnią się one od bibliotek prawdziwych. Jak się już rzekło, rozmiarami. Biblioteki internetowe są małe, czasem zabawnie małe, ale nie narastały harmonijnie przez stulecia jak wielkie biblioteki pełne papierzysk, na ogół przecież mało wykorzystywanych, więc kryteria „biblioteczności” muszą tu być inne, łagodniejsze. Przyjmijmy, że już kilkadziesiąt starannie dobranych tekstów to niezły księgozbiór podręczny, z którym możemy przystąpić np. do badań źródłowych. Dlatego nie ma co grymasić, że mała jest np. Cieszyńska Biblioteka Wirtualna – te pięćdziesiąt książek w Internecie to skarb dla badacza kultury regionalnej po obu stronach polsko-czeskiej granicy.

Dalej, oczekiwaliśmy, że te książki dadzą się jakoś wyszukiwać. „Powieszenie” listy na stronie WWW to stanowczo za mało, nawet jeśli lista jest w układzie alfabetycznym, co bynajmniej nie stanowi niestety reguły. Serwis powinien zawierać wyszukiwarkę, a wyszukiwarka powinna zapewniać dostęp do pełnych tekstów za pomocą takich samych klu-

czy jak dobra bibliografia czy katalog. Przy projektowaniu wyszukiwarek najwyraźniej brakuje jednak powszechnie akceptowanego wzorca – nie tyle dlatego, że nie każdy katalog online jest przemyślany i nadaje się na wzorec, ale raczej dlatego, że wyszukiwarki projektują informatycy (z wykształcenia lub z przyuczenia), którzy o katalogach słyszeli na ogół tyle co nic. Ci informatycy mają z kolei szefów – bibliotekarzy, archiwistów czy muzealników, którym w głowach tkwią wzorce wyszukiwania informacji właściwe ich polu działalności, nie kojarzone wszakże z zadaniami, które powierzono informatykowi. Takie np. powstające Muzeum Historii Żydów Polskich pokazuje serwis określany jako komputerowa baza, który aż roi się od niejasności i niekonsekwencji. Można mieć nadzieję, że ta próbna instalacja zostanie kiedyś poprawiona, ale zawartość witryn WWW ma to do siebie, że zawsze jest w pewnym sensie próbna. Rzeczy raz źle zrobione ciągną się później całymi latami, bo nie ma poczucia mobilizacji, jaką dla tradycyjnego wydawcy stwarzało podpisywanie materiału po wszystkich korektach od druku.

W wypadku artykułów z czasopism i innych dokumentów niesamoistnych wydawniczo jesteśmy skazani na nowe wyszukiwarki; w wypadku książek moglibyśmy poprzestać na „starych” katalogach. Tak się jednak jakoś przyjęło, że biblioteka cyfrowa „ma być” osobno i katalogi jej nie widzą. Tymczasem w tej bibliotece są zwykłe książki, które potrafimy katalogować jako dokumenty elektroniczne zdalnego dostępu i jeśli biblioteka ma do nich prawa, to samo skatalogowanie z zamieszczeniem adresu internetowego w polu 856 już jest udostępnieniem. Jeśli szukamy „wartości naddanej” w działalności bibliotek, to trudno o przykład bardziej urodziwy. Tymczasem jednak polskie biblioteki wyjątkowo opornie katalogują materiały elektroniczne zdalnego dostępu, a już np. książki ze swoich kolekcji cyfrowych konsekwentnie lokują w narodowym uniwersalnym katalogu centralnym NUKAT tylko dwie biblioteki akademickie. Wpisywanie na sztandary „biblioteki hybrydowej” traci tu oczywiście jakikolwiek sens.



Kary za przetrzymywanie książek wolne od podatków

Na pytanie w sprawie opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych bibliotek publicznych w związku z przychodem z tytułu kar za przetrzymywanie książek przez czytelników odpowiedź brzmi: wpływy z tych opłat wolne są od podatku.

Biblioteki publiczne będące instytucjami kultury zobowiązane są do przestrzegania zasad gospodarki finansowej dla instytucji kultury określonych w art. 21-33 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123, ze zmianami).

Przychodami bibliotek są wpływy z prowadzonej działalności, w tym ze sprzedaży składników mienia ruchomego, z wyjątkiem zabytków oraz wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych, dotacje z budżetu, środki otrzymane od osób fizycznych i prawnych oraz z innych źródeł (art. 28 wymienionej ustawy). Biblioteki mogą otrzymywać środki od osób fizycznych i prawnych oraz z innych źródeł, a także dotacje z budżetu przeznaczone na pokrycie kosztów działalności (art. 32 ust. 3 ustawy).

Biblioteki publiczne, które udostępniają książki bezpłatnie mogą pobierać opłaty od czytelników

za niezwrócenie w terminie wypożyczonych materiałów bibliotecznych, za uszkodzenie lub zniszczenie materiałów bibliotecznych (art. 14 ust. 1 i 2 pkt 4-5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach – Dz. U. Nr 85, poz. 538, ze zm.). Wpływy z opłat stanowią przychód biblioteki.

Do bibliotek publicznych (samodzielnych jednostek organizacyjnych) ma zastosowanie art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. 2000 r. Nr 54, poz. 654 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem dochody podatników, których celem jest działalność kulturalna wolne są od podatku, w części przeznaczanej na ten cel.

Na podstawie wyżej wymienionych przepisów, biblioteka publiczna przeznaczająca swój dochód (w tym powstały z pobranych od czytelników opłat za przetrzymywanie książek) przeznaczony na cele statutowe, np. wykorzystana na zakup nowości wydawniczych, to dochód w tej części, będzie wolny od podatku dochodowego od osób prawnych.

Stanowisko to zostało uzgodnione z dyrektorem Biura Komunikacji Społecznej Ministerstwa Finansów 15 marca 2005 r.

KRYSTYNA KUŹMIŃSKA
[k.kuzminska@chcllo.pl]

RELACJE



Europejska oferta edukacyjna dla bibliotekarzy i pracowników informacji

Procesy integracyjne, których jesteśmy świadkami i uczestnikami, można definiować według różnych kryteriów, między innymi geograficznego i dziedzinowego. Ich przebieg można więc także obserwować w sferze oferty edukacyjnej z zakresu informacji naukowej i bibliotekoznawstwa krajów europejskich. W sierpniu 2005 r. odbyły się (co najmniej) dwa spotkania, będące forum wymiany doświadczeń, opinii, propozycji i prognoz w tym zakresie.

Projekt dotyczący programów kształcenia – Kopenhaga

Chronologicznie pierwszym takim spotkaniem była konferencja podsumowująca „warsztaty wirtualne”, jaka miała miejsce w Kopenhadze w dniach 11-12 sierpnia 2005.

Pod przewodnictwem duńskiej Royal School of Library and Information Science oraz EUCLID realizowany jest projekt *Kształcenie w zakresie*

informacji naukowej i bibliotekoznawstwa w Europie: wspólne ustalenia programowe w świetle procesu bolońskiego¹. Jego głównym elementem była właśnie konferencja robocza w Kopenhadze. Poprzedzały ją kilkumiesięczne debaty: wirtualne w sensie technicznym, ale jak najgłębiej osadzone w rzeczywistości, jeśli chodzi o poruszaną problematykę. W kilku grupach tematycznych dyskutowano m.in. o problemach dziedzictwa kulturowego i digitalizacji, społeczeństwie informacyjnym i jego wielokulturowości, zarządzaniu bibliotekami, roli praktyk w przygotowaniu zawodowym oraz o programach studiów informacyjno-bibliotekoznawczych.

Podstawowym celem projektu jest dyskusja o wdrażaniu trzyetapowego systemu studiów (licencjat – magisterium – doktorat), zastępującego dotychczasowe jednolite studia magisterskie w różnych szkołach bibliotekoznawczych w Europie. Proces ten wiąże się z harmonizacją zróżnicowanych często programów, których niejednorodność utrudnia współpracę, wymianę studentów i wykładówców oraz wzajemne uznawanie kwalifikacji przez pracodawców, zakładane przez proces boloński. Cel ten realizowany był poprzez badanie możliwości i sensowności opracowania tzw. rdzenia programowego edukacji informacyjno-bibliotekoznawczej w Europie, analizę aktualnie obowiązujących programów kształcenia, określenie kierunków potencjalnej współpracy.

Wspomniany proces boloński, będący efektem deklaracji bolońskiej podpisanej 19 czerwca 1999 r., implikuje prace nad przejrzystością i kompatybilnością programów kształcenia. Jego głównym celem jest ułatwienie mobilności studentów i poprawa wskaźników ich zatrudnienia w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem wzajemnego uznawania kwalifikacji przez państwa-strony. Warunkiem koniecznym do jego realizacji są: kompatybilność programów edukacyjnych, systemy zapewniania jakości kształcenia, wprowadzenie systemu punktów kredytowych ECTS oraz suplementu do dyplomu. Są one podstawą wzajemnego zaufania uczelni i pracodawców, a więc mobilności studentów i wzajemnego uznawania kwalifikacji.

Dla rozróżnienia trzech kolejnych etapów kształcenia pod względem ich zakresu i uzyskiwanych przez absolwentów kompetencji wprowadzono tzw. *Dublin descriptors*, opisujące wyniki kształcenia. Stosowane jest w nich pojęcie „kompetencji” w ich szerokim znaczeniu, tzn. obejmujące kompetencje dziedzinowe (posiadana wiedza, jej stosowanie, umiejętność oceny sytuacji), kompetencje specjalne (wiedza i jej stosowanie) oraz kompetencje ponaddziedzinowe (*transversal*), np. komunikacja, umiejętność ucze-

nia się. Na poszczególnych etapach powinny one odzwierciedlać przygotowanie absolwenta odpowiednio do pracy o charakterze wykonawczym, do zarządzania placówkami i zasobami informacyjnymi oraz do działalności naukowo-badawczej.

Podczas dyskusji wirtualnych oraz spotkania kopenhaskiego stwierdzono, że programy kształcenia bibliotekoznawczego w Europie są bardzo zróżnicowane. Część z nich zawiera niemal wyłącznie przedmioty kierunkowe, inne mają bardziej interdyscyplinarny charakter. Znaleźć w nich można problematykę zarządzania informacją, nowoczesnych technik teleinformatycznych, archiwistyki, mediów, komunikacji, księgoznawstwa, zarządzania zbiorami itd. De facto więc w naszych szkołach kształceni są nie tylko bibliotekarze, ale również archiwiści, muzealnicy, dokumentaliści, wydawcy, administratorzy stron internetowych.

Próby uzgodnienia wspólnego rdzenia programowego doprowadziły do zdefiniowania 3 kluczowych dla edukacji bibliotekoznawczej obszarów tematycznych. Są to: dokumenty, organizacja wiedzy oraz administracja i zarządzanie instytucjami dokumentacyjnymi. W tych trzech polach mieści się również cała problematyka użytkownika, jego potrzeb i zachowań informacyjnych. Ustalenia te stanowią punkt wyjścia do dalszych prac zarówno na szczeblu międzynarodowym, jak i krajowym (ewentualne odniesienia do standardów kształcenia dla kierunku) i uczelnianym (aktualizacja i/lub reforma programu oferowanego przez konkretną jednostkę).

IFLA 2005 – Oslo

Drugim ze wspomnianych na wstępie spotkań była doroczna, 71. konferencja IFLA², zorganizowana pod hasłem „Biblioteki – odkrywczą podróż” (*Libraries – a voyage of discovery*), której gospodarzem była stolica Norwegii – Oslo. Problematykę edukacyjną, także w powiązaniu z badawczą, poruszano podczas dwóch sesji. Tematyka referatów pierwszej z nich dotyczyła zagadnień motywacji wyboru tego kierunku i zawodu, a także ścieżek kariery po zakończeniu nauki.

O motywacjach wyboru kierunku i specjalizacji studiów mówiono w referatach norweskim (Helge Hoivik, Oslo University College) i polskim (Małgorzata Kisilowska, Maria Przastek-Samokowa, Uniwersytet Warszawski). Zwracano również uwagę na wpływ dokonywanych wyborów na kształt oferty edukacyjnej szkół bibliotekoznawczych.

O projekcie profilowania kształcenia odpowiednio do potrzeb rynku pracy opowiedział Derek Stephens z Loughborough University. Zakłada on

² Program konferencji wraz z tekstami większości referatów dostępny w Internecie: <http://www.ifla.org/IV/ifla71/Programme.htm>

¹ Strona www projektu: <http://www.db.dk/LIS-EU/>

przeprowadzenie analizy materiałów dydaktycznych dostępnych w uczelniach brytyjskich pod względem kształcenia umiejętności poszukiwanych przez pracodawców. Wobec stwierdzonych braków takich treści, proponuje się również możliwość opracowania nowych podręczników, co ciekawe – do wspólnego wykorzystywania przez różne uczestniczące w pracach jednostki. Nacisk kładziony jest więc na współpracę, a nie konkurencyjność w przygotowaniu nowych kadr.

pozytywne wskaźniki dotyczące zatrudnienia w sektorze informacyjnym przedstawili Kerry Smith i Paul Genoni z Curtin University of Technology, Perth w Australii. Badali oni m.in. rodzaj otrzymywanej pracy, okres oraz formę zatrudnienia. Jak wykazano, coraz więcej absolwentów studiów magisterskich znajduje stałą i satysfakcjonującą pracę w zawodzie.

Bardzo ciekawe (choć metodologicznie nieco ubogie) były badania porównawcze oczekiwań pracodawców względem bibliotekarzy i pracowników informacji, sformułowane w ogłoszeniach o pracę publikowanych w czasopiśmie branżowym Australii i Stanów Zjednoczonych (Linda Mariona et al., The University of New South Wales, Sydney). Autorzy stwierdzili, że pracodawcy zwracają uwagę przede wszystkim na tzw. kompetencje interpersonalne (komunikacja) i behawioralne, rozumiane m.in. jako elastyczność, umiejętność dostosowania się do zmian w dynamicznym środowisku, a także gotowość do dalszego kształcenia się i zdobywania nowych kwalifikacji. Wśród umiejętności „technicznych” wymienia się w ogłoszeniach przede wszystkim podstawową znajomość komputera, sprawne posługiwanie się oprogramowaniem bibliotecznym oraz umiejętność tworzenia i prowadzenia (aktualizowania) stron internetowych, a wiedzy specjalistycznej oczekuje się raczej od informatyków niż bibliotekarzy.

Inspirujący charakter miał również ostatni referat, dotyczący ścieżek kariery absolwentów szkół bibliotekarskich w USA i Kanadzie (Terry Weech, Alison Scott, University of Illinois). W Ameryce Północnej stowarzyszenia zawodowe prowadzą badania dotyczące zatrudnienia absolwentów studiów informacyjno-bibliotecznych, z których wynika, że większość z nich podejmuje pracę w bibliotece. Autorzy podkreślają jednak, że ankieta ta miała niski wskaźnik zwrotności – zaledwie 1/3, a respondenci, którzy podjęli inne wyzwania, są zazwyczaj bardzo zadowoleni ze swoich wyborów.

Kolejna taka sesja tematyczna dotyczyła skandynawskiej i międzynarodowej perspektywy kształcenia i badań naukowych w zakresie informacji naukowej i bibliotekoznawstwa. Mówiono m.in. o potrzebach w zakresie kształcenia ustawicznego w Danii (Gitte Larsen, Royal School of

Library and Information Science), w podziale na wiedzę, umiejętności zawodowe i postawy. Wspomniano o konieczności uwzględnienia kulturowego wymiaru pracy bibliotekarza, jako pośrednika w przekazie kulturowym, zwłaszcza w dzisiejszej wielokulturowej rzeczywistości (Jofrid Karner Smidt, Oslo University College). Ragnar Audusson (Oslo University College) przedstawił w skrócie historię i tło rozwoju edukacji bibliotekarskich w krajach skandynawskich, podobieństwa i różnice programów realizowanych w poszczególnych szkołach. Z kolei o stanie rozwoju bibliologii niemieckiej na tle europejskim mówili przedstawiciele Instytutu Bibliotekoznawstwa z Humboldt University w Berlinie. Opisano również stan i kierunki rozwoju edukacji i badań bibliotekoznawczych w Japonii (Shuichi Ueda et al.), pod względem potrzeb rynku pracy, zwłaszcza bibliotek szkolnych i naukowych.

Ciekawym przykładem współpracy krajów skandynawskich i bałtyckich jest projekt NOR-SLIS (Aira Lepik, Tallin University), skierowany do doktorantów i promotorów rozpraw. Dzięki spotkaniom warsztatowym i wykładowym organizowanym przez poszczególnych partnerów uczestnicy mogą poznawać różne metody prac badawczych i korzystać z najnowszych wyników prowadzonych badań. Jednocześnie kształtuje się też i rozwija umiejętność współpracy.

Znaczenie metodyki badawczej zarówno w pracy naukowej, jak i praktycznym zawodowym bibliotekarstwie, podkreślali także inni referenci. Według doświadczeń brytyjskich (Anne Morris, Loughborough University), następuje stopniowa zmiana stylu nauczania metodyki, polegająca na przejściu od wykładu teoretycznego i poszukiwań literaturowych do samodzielnej, projektowej pracy studentów. Wiąże się to ze zmianą potrzeb i umiejętności uczenia się, nie wynika natomiast ze specyficznych cech demograficznych danej grupy (np. zwiększenie proporcji studentów zagranicznych w grupie). Położenie większego nacisku na praktyczną stronę nauczania może się ujawniać w metodzie pracy zwanej „action research” – polegającej na uczeniu metodyki badawczej na problemach zaczerpniętych z rzeczywistości. Takie podejście zastosowano z pozytywnym skutkiem w Kanadzie (Anna Curry), angażując studentów do rozwiązywania problemów zgłaszanych przez bibliotekarzy, aby przekonać tych pierwszych do pożytku ze znajomości metodyki i jej przydatności w przyszłej pracy zawodowej. Laurel A. Clyde z University of Iceland w Reykjavíku zwróciła uwagę na ogromną wagę umiejętności oceny jakości badań, jeśli chcemy wykorzystywać ich wyniki w pracy informacyjnej. W referacie przedstawiono kryteria, strategie i modele oceny materiału badawczego, ich zalety i wady. Autorka nie podała jednak uniwersalnej

recepty na skuteczną ocenę, uzależniając dobór narzędzi od typu danych oraz konkretnej sytuacji, w której mogłyby one być wykorzystane.

Próbę określenia tożsamości zawodowej bibliotekarzy, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji wyszukiwawczych i edukacyjnych w tym zakresie, podjęła Jenny Hedman (Swedish School of Library and Information Science).

Powrócono także do poruszanej już problematyki oczekiwań pracodawców wobec absolwentów studiów informacyjnych. Badanie przeprowadzone przez Queensland University of Technology (Helen Partridge, Gillian Hallam) dotyczyło reakcji i zachowań pracowników w nowym dla nich środowisku. Wśród najbardziej frustrujących elementów wymieniali oni konieczność „dopasowania się” do zadania, podporządkowanie się za-

leceń, bez możliwości bardziej samodzielnego wykazania się wiedzą i umiejętnościami.

Jak z powyższego wynika, oferta edukacyjna w zakresie informacji naukowej i bibliotekoznawstwa proponowana przez uczelnie europejskie (i nie tylko...) ulega przemianom, warunkowanym z jednej strony zaleceniami międzynarodowymi (proces boloński), z drugiej zaś – realiami rynku pracy, a więc pośrednio – potrzebami i oczekiwaniami studentów. Pozostaje nam wierzyć i dbać o to, by jednocześnie oddziaływanie tych czynników dało efekt synergii, a nie wzajemnego wykluczenia.

dr MAŁGORZATA KISIŁOWSKA
wicedyrektor Instytutu Informacji Naukowej
i Studiów Bibliologicznych

MARCIN DRZEWIECKI

Wieczorne dywagacje (8)

Tylko dla wtajemniczonych

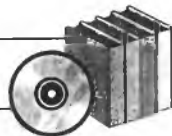
Tak się składa, że zalecam swoim studentom, obok innych lektur, ciągle poznawanie czasopism zawodowych. Ich lektura pozwala na próbę oceny kondycji nie tylko teorii, ale i praktyki bibliotecznej.

„Bibliotekarz” (9/2005) piórami poważnych autorów przynosi rozważania o modelu biblioteki wielkomiejskiej. Są one ciekawe, inspirujące, postulujące przyszły model takiej biblioteki jako „hybrydy z nakładką” (sic!). Cóż to jest ta „hybryda”? Cóż to jest ta „nakładka”? Otóż jak podaje jeden z autorów „biblioteka hybrydowa” to taka, która pracuje z różnymi mediami, wspierającymi się i wzajemnie do siebie prowadzącymi. „Nakładka” (to już inny autor) polega na dostosowaniu pracy z użytkownikiem w bibliotece do potrzeb społeczeństwa informacyjnego, w którym żyjemy, w przeciwieństwie do społeczeństwa postindustrialnego, które minęło.

Muszę stwierdzić, że wypowiedzi te zarówno pod względem merytorycznym (któż to odróżni społeczeństwo postindustrialne od informacyjnego, zwłaszcza, że to ostatnie jest określeniem niejasnym), jak i pod względem stosowanej terminologii są, delikatnie mówiąc, kontrowersyjne a dla ludzi kształcących się do pracy w bibliotekach dość bałamutne. Niezależnie od tego czy powtarzamy to za bibliotekarzem z Niemiec czy Anglii.

Model biblioteki pracującej i odsyłającej do różnych nośników (mediów) audiowizualnych, a później elektronicznych jest znany już co najmniej od 50 lat. Idea mediateki (a nie „hybrydy”) powstała w latach 60. ubiegłego wieku na Zachodzie. Polecam samokształcenie.

Praca z użytkownikiem ma miejsce w każdym społeczeństwie niezależnie od jego rozwoju. Dostęp do informacji niezależnie od miejsca jej przechowywania, w trybie online, korzystanie przez biblioteki z platformy cyfrowej jest już znane. Szkoda, że nie w Polsce, ale to już inna sprawa. Dostosowanie pracy bibliotek do potrzeb społecznych nie można nazywać „nakładką”. Proponuję zostawić ten termin dla polskiego hydraulika, udającego się oczywiście do Francji. „Hybryda z nakładką” jest po prostu pseudobibliotekarska a także pseudonaukowa.



Świat książki dziecięcej

■ Tylko Bóg i nic?

Bart Moeyaert, belgijski poeta, prozaik, autor sztuk teatralnych i tłumacz, napisał swą wersję *Genesis* w niecodziennych okolicznościach, na zamówienie słynnej holenderskiej orkiestry instrumentów dętych, planującej dwukrotne wykonanie oratorium *Die Schöpfung* Józefa Haydna. *Stworzenie* Moeyaerta miało być czytane podczas koncertu. Ogromny sukces przedsięwzięcia zaowocował tournée i powstaniem książki, której szatę graficzną wykonał ceniony niemiecki ilustrator książek dla dzieci, Wolf Erlbruch.

Stworzenie to próba spojrzenia na biblijną historię oczyma człowieka współczesnego, który – zanim uświadomi sobie wielkość Boskiego Dzieła – najpierw musi odrzucić wszystko co jest, całą materię:

Na początku nie było nic. Trudno to sobie wyobrazić. Trzeba, by wszystko, co teraz jest, jeszcze nie powstało. Trzeba wyłączyć światło, samemu nie być i jeszcze zapomnieć o ciemności, bo na początku nie było nic, ciemności też nie. Jeśli chce się zobaczyć początek wszystkiego, trzeba zapomnieć bardzo wiele. Także mamę.

W tej absolutnej nicości jest tylko Bóg. Tak jest w Piśmie świętym, natomiast w *Stworzeniu* autor kreuje aktywnego obserwatora bożych dokonań – człowieka, który jest trochę biblijnym Adamem, trochę zaś każdym z nas. Z zainteresowaniem i zadziwieniem patrzy, jak Bóg dotyka pustki i wydobywa z niej światło i ciemność, słońce, księżyc i gwiazdy, wody i ląd, wiatr, piasek, rośliny i zwierzęta. Na początku dzieła stworzenia w człowieku niewiele jest pokory. Rozmawia z Bogiem jak równy z równym, kłóci się, trochę niedowierza, trochę ironizuje. Potęga Boga-Stwórcy objawia mu się stopniowo. Kiedyś mówił „Bóg i ja to niewiele”, teraz przyznaje „Jeśli Bóg i ja to niewiele, to z nas dwóch ja – bądźmy szczerzy – jestem najmniejszy, pyłkiem ledwie. Odetchnij mocniej, a ulecę – tak jest mnie mało.” I jeszcze: „Gdy głębiej się nad tym zastanawiam, dochodzę do wniosku, że może Bóg to prawie wszystko. Spróbuj wymyślić coś, co jeszcze nie istnieje. I jeszcze raz, i jeszcze raz.”

Uświadomienie sobie potęgi Boga budzi lęk, niewiarę we własną wartość, bunt przeciw bożej wszechmocy, doskonałości, nieomyślności. Ten stan ogarnia także naszego bohatera. Wobec bożej potęgi czuje się niczym, jakby się kurczył. Za-

czyna wadzić się z Bogiem, poddawać w wątpliwość sens stworzenia. Czuje, że jego myśli idą w złym kierunku, ale nie może ich powstrzymać, wreszcie zadaje Bogu pytanie o własne istnienie:

– Boże – powiedziałem i odwróciłem się od niego. – Dla wszystkich jesteś surowy, tylko nie dla mnie. Przyznaj wreszcie, że jestem pomyłką.

To, co następuje potem, ostatecznie uzupełnia teologię stworzenia o teologię miłości. Uczy, że wielkość Boga bez miłości byłaby dla człowieka nie do zniesienia. A ukoronowaniem miłości Boga do człowieka jest w omawianej historii stworzenie kobiety.

Po tym akcie Boskie Dzieło jest już skończone, doskonałe. Historia zakreśla krąg – Bóg na koniec tworzy nicość, bo chociaż „nic było już na początku, ale to nie było boskie nic” – jak stwierdzają szczęśliwi bohaterowie.

Książka Barta Moeyaerta jest prosta i głęboka. Oszczędna w słowach, według zasady – mało słów, dużo treści. Opowiadając w sposób poetycki dzieje stworzenia świata, autor kreśli także historię jednostkowej relacji z Bogiem – od dziecięcej naturalności, poprzez zachwyt, lęk i młodzieńczy bunt, po dojrzałe trwanie w wierze w Boga, mądrość i miłość. Bohater, doświadczwszy Boga, zyskuje też wiarę w siebie, mimo że początkowo czuł się przytłoczony Jego wielkością. Jest to więc również książka o potrzebie samoakceptacji i o konieczności znalezienia własnego miejsca w świecie, co zostało wyrażone w symbolicznym, wymownym geście zakreślenia przez Boga kręgu wokół bohatera – zagubionego i niepewnego swojej pozycji.

Dzięki wspaniałemu, wyrafinowanemu prostym ilustracjom Wolfa Erlbrucha książka ma w sobie dużo ciepła. Bóg jest pogodny, serdeczny, pełen miłości do człowieka i wszystkiego, co go otacza. Niezwykłej wrażliwości tekst i starannie dobrane ilustracje znakomicie się dopełniają, tworząc przyjazny dziecku wizerunek Boga i Jego dzieła.

Dobrze się stało, że dzięki wydawnictwu „Hokus-Pokus” polski czytelnik ma okazję zetknąć się z twórczością Barta Moeyaerta, pisarza trzykrotnie nominowanego do Małego Nobla – Międzynarodowej Nagrody im. H. Ch. Andersena (w 2002 r. był finalistą). Również ilustrator, Wolf Erlbruch (laureat m.in. nagrody im. Jana Gutenberga i Niemieckiej Nagrody dla Książki Dziecięcej) jest postacią ciekawą, wartą zapamiętania. Ilustruje książki dla dzieci od dwudziestu lat i na

całym świecie jest rozpoznawalny, a także naśladowany. Tworzone przez niego wizerunki ludzi i zwierząt są nieco kanciaste, niezdarne, ale łatwo przemawiające do dzieci. Emanują ciepłem i przemyślaną, choć niewymuszoną prostotą (w wielu krajach znana jest od kilku lat opowieść o krecie, któremu ktoś narobił na głowę, ilustrowana właśnie przez Erlbrucha, znajdująca się obecnie w planie wydawniczym oficyny „Hokus-Pokus”).

Stworzenie Barta Moeyaerta pokazuje, jak można dzieciom mówić o Bogu, żeby było i przystępnie, i mądrze. Jest to przecież temat, którego nie można bezkarnie spłyć i zafalszować. Można zmienić nieco opis biblijnych zdarzeń (na przykład wprowadzając krzeselko, czy pozwalając

człowiekowi oglądać dzieło stworzenia), ale nie można odejść od prawdy w znaczeniu teologicznym, a Bart Moeyaert pozostaje jej wierny. Jego książka, zgodna z tradycyjną wykładnią w tym, co najważniejsze, jest jednocześnie dziełem na wskroś oryginalnym, nie zaś kolejną adaptacją (niby wierną, a najczęściej znacznie spłyconą) opowieści z Księgi Rodzaju.

EWA GRUDA

Bart Moeyaert: *Stworzenie*. Ilustr. Wolf Erlbruch. Tł. Jadwiga Jędryas i Łukasz Żebrowski. Warszawa: „Hokus-Pokus” 2005.

Polska Agencja Prasowa wydaje książki

Polska Agencja Prasowa wydała już w tym roku trzy książki, a wkrótce ukaże się najbardziej oczekiwany tytuł, czyli polskie *Who is who*. Świętą okazją do zaprezentowania dokonań i planów PAP w tej sferze była czerwcowo promocja książki o jej poprzedniczce – *Polska Agencja Telegraficzna 1918-1991* autorstwa dr. Waldemara Grabowskiego. Prezentacja książki zgromadziła szczególnie gości, a wśród nich Ryszarda Kaczorowskiego, ostatniego prezydenta RP na Uchodźstwie, a także Walerego Eugeniusza Choroszewskiego, wieloletniego ministra informacji w rządzie emigracyjnym.

Pierwszą pozycją PAP w tym roku był *Polak za granicą. Poradnik 2005*, wydawany od lat przez MSZ, tym razem po raz pierwszy we współpracy z PAP. Zawiera praktyczne informacje o prawie 200 krajach, o odnoszących się do każdego z tych krajów przepisach wizowych i celnych oraz o innych przepisach prawnych istotnych dla cudzoziemców, o szczepieniach i służbie zdrowia, o warunkach podróżowania, o obyczajach i zwyczajach, a także o dziesiątkach innych spraw, które lepiej poznać przed rozpoczęciem podróży niż w jej trakcie. Nakład poradnika praktycznie już został sprzedany.

W trakcie konferencji prasowej poświęconej historii PAT prezes PAP Waldemar Siwiński z dumą zaprezentował sygnałne egzemplarze kolejnej publikacji – *Informatora Polska 2005*, który ukaże się po raz pierwszy, a jest wzorowany na *Roczniku Politycznym i Gospodarczym 1939* wydanym przez PAT, a którego reprint ukazał się w ubiegłym roku nakładem PAP. Współczesny informator jest swoistą „mapą polskich instytucji”, organów władzy państwowej i samorządowej, organizacji społecznych, kościołów, instytu-

cji kultury i edukacji oraz największych przedsiębiorstw. Zawiera dane ponad trzech tysięcy najważniejszych podmiotów polskiego życia społecznego i gospodarczego.

Z pewnością zgodnie z zapowiedziami bestsellerem rynkowym będzie długo oczekiwana edycja *Kto jest kim. Polska 2005*. Poprzednio książki tego typu wydawał Interpress przemianowany następnie na PAI. PAP właśnie kończy przygotowania do druku nowej publikacji, która powinna ukazać się w czasie wakacji. Będzie zawierać życiorysy paru tysięcy osób stojących na czele organów władzy państwowej i samorządowej, organizacji społecznych i politycznych, kościołów, mediów oraz największych przedsiębiorstw.

OFERTA SPECJALNA

Polska Agencja Prasowa informuje o wydaniu dwóch nowych pozycji książkowych.

Oferowane tytuły są niezwykle przydatne w pracy redakcyjnej, w mediach, we wszystkich wydawnictwach prasowych i książkowych, w firmach reklamowych i marketingowych, w administracji państwowej i samorządowej, w stowarzyszeniach i we wszelkiego rodzaju innych instytucjach.

Polska Agencja Prasowa oferuje dostawę książek na zasadzie sprzedaży wysyłkowej.

Informator Polska 2005 zawiera informacje o 2900 podmiotach i ich jednostkach organizacyjnych, dane kontaktowe ich szefów i ważniejszych urzędników lub menedżerów. W *Informatorze* przedstawione są urzędy centralne, samorządy, uczelnie, kościoły, media, sądy, ambasady, organizacje społeczne i gospodarcze, największe przed-



siębiorstwa oraz polskie instytucje, które działają przy UE i mają swoje siedziby w Brukseli lub Strasburgu. Książka jest kontynuacją *Roczników Politycznych i Gospodarczych* wydawanych w okresie międzywojennym przez Polską Agencję Telegraficzną oraz *Informatorów Polskich i Informatora Polska*

PAP z lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia.

Cena – 90 zł, obj. 665 str., format: 205 mm x 157 mm, oprawa: twarda, płótno, szyta.

Kto jest kim. Polska 2005 zawiera informacje o ludziach stojących na czele najważniejszych polskich instytucji państwowych i samorządowych, organizacji społecznych i politycznych, kościołów, mediów, największych firm i przedsiębiorstw. Wydawnictwo przedstawia życiorysy konkretnych osób, stanowi również – interesujący socjologicznie – portret polskiej elity 2005.

Cena – 90 zł, obj. ok. 400 str., format: 205 mm x 157 mm, oprawa: twarda, płótno, szyta.



Książki, które pomogą w pracy, które warto przeczytać!

Wokół bibliotek i bibliotekarstwa. Księga Jubileuszowa dedykowana Janowi Wołoszowi. Warszawa: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 2005 – 187 s.; il.

Jak wskazuje podtytuł tej książki jest ona dedykowana Janowi Wołoszowi z okazji 45-lecia jego działalności zawodowej i społecznej. Nie trzeba czytelnikom „Poradnika” przypominać, że Jan Wołosz – człowiek instytucja – znany jest środowisku zawodowemu bibliotekarzy ze swojej bogatej działalności w Bibliotece Narodowej, Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich na stanowisku prezesa w latach 2001-2005 i „Bibliotekarza” (gdzie pełni funkcję redaktora naczelnego). Jego sylwetce poświęcona jest I część pracy „Jan Wołosz – 45 lat pracy zawodowej i społecznej” pióra Jadwigi Sadowskiej i „Bibliografia publikacji” autorstwa Danuty Urbańskiej. Część druga obejmuje 18 opracowań różnych autorów dotyczących problemów współczesnego bibliotekarstwa. Poruszone są problemy rozwoju bibliotek publicznych, prawa bibliotecznego, kształtowania sieci bibliotecznych, rozwoju zasobów cyfrowych, automatyzacji bibliotek, organizacji i zarządzania, komunikacji społecznej. Słowem – swoisty przegląd współczesnych poglądów, nurtów, opinii, które wieńczy podsumowujące opracowanie Z. Żmigrodzkiego pt. „Ważne problemy polskich bibliotek”. Autor analizuje nie tyle ważne, ale trudne problemy polskiego bibliotekarstwa, zastanawiając się nad przyczynami recesji – w skali nie tylko krajowej, ale również światowej. Według autora tę sytuację można przezwyciężyć poprzez konsolidację zawodu bibliotekarza połączoną z procesem doskonalenia bibliotek. Zachęcam państwa do zapoznania się kolejno ze wszystkimi opracowaniami, a zwłaszcza B. Bednarek-Michalskiej: „Zasoby cyfrowe – ich rola w polskiej kulturze”, L. Bilińskiego: „Formowanie i deformowanie sieci bibliotek publicznych w latach 1946-2004”, B. Howorki: „Rozważania o ustawach bibliotecznych”, S. Siekierskiego: „Biblioteki publiczne w ostatnim piętnastolecium”, J. Wojciechowskiego: „Syndrom petryfikacji” i Elżbiety B. Zyberty: „Mobbing i biblioteki”. Lektura tej publikacji pozwoli czytelnikowi zorientować się w problemach współczesnych bibliotek.



JADWIGA CHRUŚCIŃSKA

BOGDAN KLUKOWSKI

Elias Canetti 1905-1994

Takich jak on nazywam wędrującymi Europejczykami, których pełno było w XX w. i którzy Europie dali najwięcej. Urodzony w Ruszczuku nad Dunajem (to Rusz w obecnej Bułgarii) syn kupca, sefardyjskiego Żyda, który przybył do Bułgarii z Turcji, w 1911 r. przenosi się z rodziną do Manchesteru. W rok później ojciec przysłego pisarza umiera na atak serca i rodzina przenosi się do Wiednia, w czasie I wojny światowej mieszka już w Szwajcarii. Po maturze studiuje chemię na uniwersytecie wiedeńskim, studia kończy w 1929 r. Kilkanaście lat mieszka w Wiedniu, ale w 1938 r. po Anschlussie Austrii przez Paryż wyjeżdża do Londynu. Po wojnie podróżuje po Europie: Francji, Włoszech i Grecji. W 1954 r. odbywa podróż do Marakeszu. W 1972 r. przenosi się do Zurychu, gdzie umiera i tu zostaje pochowany.

Elias Canetti jest jednym z oryginalniejszych pisarzy europejskich, tworzących w języku niemieckim. W dzieciństwie poznał Tadino, język rodziców, czyli starohispańską odmianę języka Żydów sefardyjskich, w pierwszych latach życia z okolicznymi mieszkańcami rozmawiał po bułgarsku, wcześniej uczył się angielskiego i francuskiego, a potem niemieckiego. Ale podobno jego dziadek był jeszcze lepszy: posługiwał się siedemnastoma językami.

Wiedeński okres życia Canettiego, czyli młodość i dojrzewanie, był czasem kształtowania i utrwalania postawy wobec życia: to nie wyuczona chemia, ale literatura i filozofia stały się jego pasją, a pisanie po prostu zawodem. Podczas studiów uczestniczył w życiu lewicującej, wiedeńskiej inteligencji. W czasie wakacji berlińskich 1928 r. miał okazję poznać George Grosza, Bertolta Brechta a także Izaaka Babla. To wówczas narodził się pomysł pierwszej i najbardziej znanej powieści *Die Blendung*, wydawanej w Polsce jako *Auto da fe*. Powieść tę pisał na przełomie 1930 i 1931 r., w formie książkowej ukazała się jednak dopiero w 1935 r. Po wakacjach berlińskich powstały także dramaty *Wesele*, a po roku *Komedia próżności*.

Przez wiele lat pobytu w Anglii, gdzie w 1952 r. otrzymał obywatelstwo brytyjskie, zbierał Canetti materiały do „książki swego życia”, jak mówił o tomie, który ukazał się pod tytułem *Masa i władza*. Praktycznie w tym czasie nic nowego nie wydał. W 1946 r. ukazało się angielskie tłumaczenie *Auto da fe*, natomiast *Masa i władza* dopiero w 1960 r. w Niemczech. To nie tylko studium socjologiczne, do jakich przyzwyczaili nas inni autorzy XX w., to także rozważania z zakresu psychologii, etnologii, także z elementami zoologii. Wracał do doświadczeń z lat

studenckich i trochę późniejszych, widział demonstracje siły po pierwszej wojnie światowej i późniejszy triumf zdeklarowanego nazizmu w formie wchłonięcia Austrii przez hitlerowskie Niemcy. Mógł też zasadnie stawiać po wojnie pytania typu: czym jest masa, co ją pociąga i co innych w masie fascynuje. Tematyka masy interesowała zresztą wielu myślicieli aż do lat 60. XX w. Canetti odnosił się nie tylko do masowych zachowań o charakterze politycznym. Interesowały go wszelkie zjawiska, w których występuje masa ludzka. Taką zinstytucjonalizowaną masą były według niego dobrowolne zgromadzenia wiernych podczas ceremonii religijnych.

Canetti napisał jeszcze kilka dramatów, ale coraz częściej skłaniał się ku pisarstwu autobiograficznemu, w którym mógł wracać do dramatycznych wydarzeń swego dzieciństwa, z których najbardziej traumatycznym była śmierć ojca. Do dzieciństwa i młodości nawiązuje wprost pierwszy tom cyklu biograficznego *Ocalony Język*, którego pierwodruk powstał już w czasie pobytu w Szwajcarii. Sukces czytelniczy odniosła jego autobiografia, wydana w 1977 r. Po latach cierpień z powodu utraty ojca, potem brata i matki, prowadził w Szwajcarii spokojne, wręcz samotnicze życie, z żoną u boku. Kiedy przede wszystkim za *Masę i władzę* w 1981 r. Elias Canetti otrzymał literacką nagrodę Nobla, nie miał ochoty na udzielanie wywiadów i na spotkania autorskie. Jeszcze bardziej odgradził się od świata po śmierci żony w 1988 r.

Pisarstwo Canettiego jest nadal popularne w niemieckojęzycznym obszarze językowym. Z okazji setnej rocznicy urodzin autora niemieckie wydawnictwo Hanser (także wydawca wielu polskich autorów od Witolda Gombrowicza do Adama Zagajewskiego) opublikowało 10-tomowy zbiór jego dzieł, na ostatni tom składają się artykuły, rozmowy, przemówienia. W modnym w ostatnich latach wydawaniu zestawów dzieł literackich, publikowanych przez znane czasopisma, przodują także Niemcy. W bibliotece dziennika „Suddeutsche Zeitung” ukazały się Canettiego *Głosy z Marakeszu*.

Dobrym obyczajem wydawniczym jest również publikowanie biografii znanych postaci, co także w tym roku miało miejsce w Niemczech, a książki autora i opracowania o nim trafiają także do czytelników austriackich i szwajcarskich. W Polsce poza kilkoma wydaniami *Auto da fe* i *Myśli* wydane zostały Canettiego *Masa i władza*, *Ocalony język*, *Gra oczu*, *Sumienie słów*, *Pochodnia w uchu* i *Głosy z Marakeszu*. W ostatnim sezonie teatralnym inscenizacja *Auto da fe* w Teatrze Starym w Krakowie w reżyserii Pawła Miskiewicza była wydarzeniem kulturalnym.

Po pisarzu zostało wiele niedokończonych projektów, rękopisów, także dziennik i ogromna korespondencja prywatna. Można będzie według woli Canettiego, korzystać z tej spuścizny, przekazanej Centralnej Bibliotece w Zurychu, od 2024 r. ■



Promocja biblioteki pedagogicznej – współpraca ze środowiskiem

Być darem dla...

Teraz nie pora myśleć o tym, czego Ci brak.

Lepiej pomyśl, co możesz zrobić z tym, co masz.

Ernest Hemingway

W listopadzie i w grudniu 2004 r. Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu. Filia w Lubinie zorganizowała konferencję merytoryczną na temat „Prezentacja Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej w zautomatyzowanym systemie bibliotecznym ALEPH”.

Konferencja składała się z części teoretycznej i praktycznej. Prowadząca spotkanie, niżej podpisana, przedstawiła znaczenie Biblioteki Pedagogicznej w Lubinie dla rozwoju edukacji. Omówiła komputerowe bazy danych tworzące Dolnośląski System Informacji Pedagogicznej, oparty na zautomatyzowanym programie bibliotecznym ALEPH i Internecie. W części praktycznej, korzystając z rzutnika multimedialnego, zaprezentowała sposoby wyszukiwania informacji w zasobach Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej. Spotkaniu towarzyszyły wystawy czasopism naukowych z pedagogiki, psychologii, socjologii i bogata oferta nowości wydawniczych. Wszyscy uczestnicy otrzymali komputerowe wydruki godzin pracy biblioteki i ogłoszeń prowadzonych przez bibliotekę szkolną kadry pedagogicznej w zakresie zautomatyzowanego systemu bibliotecznego ALEPH.

WSTĘP

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu. Filia w Lubinie rozpoczęła swoją działalność w marcu 1955 r. Dysponuje największymi w Lubinie i powiatach lubińskim i polkowickim zbiorami z pedagogiki i psychologii. Już 50 lat tworzy księgozbiór wspierający nauczycieli, wychowawców, pedagogów w pracy zawodowej, ustawicznym doskonaleniu, podnoszeniu kwalifikacji. Silnym atutem Biblioteki jest służenie środowisku oświatowemu:

- kadry pedagogicznej,
- psychologom,
- studentom kierunków pedagogicznych i innych,
- uczniom szkół ponadgimnazjalnych,
- wszystkim zainteresowanym problematyką oświaty i wychowania.

Zapewnia dostęp do informacji z zakresu pedagogiki, dydaktyki, wychowania oraz informacji

praktycznej dotyczącej działalności wychowawczej i metodycznej, dydaktyki nauczania poszczególnych przedmiotów.

Oceniając zawartość treściową książek, czasopism, kaset wideo z filmami edukacyjnymi można stwierdzić, iż Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu Filia w Lubinie jest specjalną biblioteką przodującą w zakresie edukacji i psychologii, co nie pomniejsza jej znaczenia i prestiżu jako instytucji oferującej selektywnie dobrane zbiory z innych działów wiedzy: socjologii, ekonomii, prawa, nauk politycznych, biologicznych, językoznawstwa, literatury, bibliotekarstwa i innych.

Działalność informacyjna biblioteki realizowana jest w oparciu o tradycyjny kartkowy warsztat informacyjny oraz nowoczesne narzędzie informacji – zautomatyzowany system biblioteczny ALEPH. Komputeryzując sieci dolnośląskich bibliotek pedagogicznych w programie ALEPH rozpoczęła Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu – największa specjalna biblioteka pedagogiczna na Dolnym Śląsku. Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu. Filia w Lubinie włącza się w tworzenie komputerowego katalogu i Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej.

1. Dolnośląski System Informacji Pedagogicznej (DSIP).

Dolnośląski System Informacji Pedagogicznej służy do realizacji priorytetowego zadania, jakim jest permanentne doskonalenie nauczycieli, podnoszenie jakości i efektywności pracy.

Dolnośląski System Informacji Pedagogicznej tworzą:

- baza materialna, czyli zgromadzone zasoby źródeł wiedzy i źródeł informacji wszystkich dolnośląskich bibliotek pedagogicznych,
- komputerowy warsztat informacyjny:
- baza katalogowa,
- baza bibliograficzna zawartości czasopism,
- baza wydawnictw multimedialnych,
- baza edukacyjnych stron WWW (linki edukacyjne),
- baza czasopism.

2. Strona internetowa Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu.

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu posiada dostępny całą dobę serwer, na któ-

rym umieściła swoją witrynę internetową oraz strony WWW dolnośląskich bibliotek pedagogicznych. Serwis przeznaczony jest dla wszystkich zainteresowanych zbiorami bibliotek pedagogicznych oraz informacją edukacyjną (www.dbp.wroc.pl).

3. Bazy danych DSIP.

Wspólne bazy sieci dolnośląskich bibliotek pedagogicznych udostępnione są w Internecie też pod adresem www.dbp.wroc.pl/kat.

Są to:

- katalog centralny sieci,
- bibliografia zawartości czasopism – Edukacja,
- bibliografia zawartości czasopism – Edukacja na Dolnym Śląsku.

Wybrane bazy DBP we Wrocławiu to:

- katalog książek,
- katalog dokumentów elektronicznych,
- katalog czasopism.

Zostały stworzone wspólne bazy sieci dolnośląskich bibliotek pedagogicznych:

Katalog centralny tworzony jest przez biblioteki pedagogiczne województwa dolnośląskiego. Zawiera informacje o książkach będących w posiadaniu poszczególnych bibliotek sieci. Książek nie znalezionych w bazach należy poszukiwać w katalogach kartkowych.

Bibliografia zawartości czasopism – Edukacja oraz Edukacja na Dolnym Śląsku zawiera informacje z zakresu edukacji w Polsce i na świecie, teorii i praktyki pedagogicznej, dydaktyki ogólnej i metodyki poszczególnych przedmiotów na-

uczania, psychologii oraz w mniejszym zakresie innych dziedzin wiedzy. Jej podstawę tworzą adnotowane opisy bibliograficzne artykułów z czasopism w większości gromadzonych i opracowywanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu. Zawiera materiał źródłowy od 1990 r. Artykułów sprzed 1990 r. należy poszukiwać w kartkowej kartotece zagadnieniowej, tworzonej od 1946 r., od 2001 r. kontynuowanej wyłącznie w postaci elektronicznej. Baza ta jest największym w skali kraju internetowym zbiorem danych o zawartości czasopism w zakresie edukacji.

Wybrane bazy Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu:

Katalog książek zawiera informacje o wydawnictwach zwartych gromadzonych przez DBP we Wrocławiu. Publikacji nie znalezionych w bazie należy poszukiwać w katalogach kartkowych.

Katalog dokumentów elektronicznych zawiera informacje o wszystkich programach edukacyjnych na płytach CD znajdujących się w Bibliotece. Powstał katalog wydawnictw multimedialnych, czyli katalog płyt CD (programy edukacyjne) i katalog kaset wideo (filmy edukacyjne).

Katalog czasopism obejmuje ponad 190 tytułów periodyków, gromadzonych sukcesywnie od 1946 r.

HALINA RYGIEL

pracownik merytoryczny czytelnia
Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna
we Wrocławiu. Filia w Lubinie

JEŻYCJADA w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Raciborzu

*Kiedy brak Ci w domu chlebka –
Szósta klepka
Gdy zapomnisz umyć ucha –
Klamczucha
Nie ważne ile masz lat przeczytaj –
Kalafiora kwiat
Kiedy nuda Cię dopada
Jeżycjada*

22 kwietnia z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Raciborzu zorganizowała imprezę pod hasłem JEŻYCJADA, której bohaterami byli Borejkowie i ich przyjaciele, czyli postacie z książki Małgorzaty Musierowicz.

Na świecie po raz pierwszy obchody Święta miały miejsce w 1996 r. i zbiegły się z 25. Kongresem Międzynarodowej Unii Wydawców, który odbywał się w Barcelonie. Oprawa święta nawiązuje do starego katalońskiego zwyczaju obdarowywania się książką i różą.

Od 1997 r., kiedy to światowe święto, na dobre zadomowiło się w naszym kraju, kwietniowe dni są okazją dla czytelników do wzięcia udziału w licznych wystawach, spotkaniach, konkursach oraz imprezach promujących książki i czytelnictwo.

Do wzięcia udziału w Jeżycjady zostali zaproszeni uczniowie raciborskich gimnazjów. Na

zaproszenie odpowiedziały 4 gimnazja, które były reprezentowane przez 4-osobowe drużyny. Rywalizujące zespoły składały się tylko z dziewcząt, co nie było dla organizatorów zaskoczeniem, gdyż jak powszechnie wiadomo odbiorcą książek Małgorzaty Musierowicz w głównej mierze jest właśnie płeć żeńska.



Całość przebiegała w kilku etapach – konkurencjach. Młodzież musiała wykazać się doskonałą wiedzą na temat przygód bohaterów «Jeźycjady», a w szczególności książek pt. *Szósta klepka*, *Kłamczucha*, *Kwiat kalafiora*, *Ida sierpniowa* oraz *Opium w rosole*, talentem aktorskim, zdolnościami plastycznymi oraz kulinarnymi. Konkurencje kulinarne były ogromnym zaskoczeniem i niespodzianką dla uczestników. W tym celu wykorzystano fragmenty książek traktujące o spożywaniu posiłków na ul. Roosvelta w Poznaniu. Młodzież miała do dyspozycji niezbędny sprzęt oraz składniki spożywcze, z których należało przyrządzić dwie pasty według przepisu rodziny Borejzków. Komisja natomiast miała ocenić nie tylko smak potrawy ale także sposób podania i estetykę wykonania. Dziewczęta biorące udział w tej konkurencji wykazały się niezwykłą pomysłowością w zakresie przyrządzania i dekoracji kanapek, a także sprawnością w posługiwaniu się nożem, choć nie odbyło się bez drobnych skaleczeń.

Wielkie emocje oraz wola rywalizacji towarzyszyły uczestniczkom podczas turnieju wiedzy. W tej konkurencji wszystkie cztery rywalizujące grupy wykazały się doskonałą znajomością zalecanych powieści Małgorzaty Musierowicz, a nawet wykraczały poza ich zakres. Podczas tego etapu kciuki w dopingu zaciskali także opiekunowie grup, głównie poloniści, gdyż uzyskany wynik mógł rzutować na ich zaangażowanie w przygotowanie młodzieży. Poziom uczestniczek był bardzo wyrównany dlatego też w celu wyłonienia zwycięzców zadawano pytania dodatkowe wykraczające poza treść «Jeźycjady», pośrednio jednak związane z cyklem. Minimalna

różnica punktów zadecydowała o kolejności miejsca w rankingu zwycięzców.

Po turnieju wiedzy, kolejną konkurencją, a właściwie zabawą, było odegranie wybranej scenki teatralnej z 8 zaproponowanych fragmentów książek. W jej trakcie, uczestnicy zaprezentowali swoje umiejętności aktorskie, jak również dostarczyli niezapomnianych przeżyć oraz przedniej rozrywki wszystkim obecnym na sali. Młodzież stanęła na wysokości zadania! Najczęściej wybierano scenkę pt. „Świnka” (któ czytał *Kwiat kalafiora* ten wie o co chodzi), jednak interpretacja jej była różnorodna, to samo dotyczyło scenografii oraz charakterystyki.

Publiczność nagradzała gromkimi brawami wszystkich aktorów, bez wyjątku. Jury miało ogromny kłopot z wyłonieniem najlepszej grupy. Oceniano zarówno grę aktorską, jak i scenografię, charakterystykę oraz stroje w jakich prezentowali się młodzi aktorzy. Pod uwagę brano także dykcję wykonawców. Po burzliwych obradach, wytypowano zwycięzcę i ogłoszono werdykt tłumacząc zebrany powody decyzji całego jury. Jest to nieodzowne w tego typu konkurencjach, gdyż wszyscy wykonawcy są przekonani, że to oni byli najlepsi i to właśnie oni najbardziej zaangażowali się w dane przedsięwzięcie.



Następnym zadaniem, które miała wykonać młodzież i które dostarczyło wiele emocji jury, był konkurs plastyczny. Polegał on na wykonaniu plakatu zachęcającego do czytania wszystkich części «Jeźycjady», reklamującego książki Małgorzaty Musierowicz, w 60. rocznicę urodzin polskiej pisarki. Ważne w tym zadaniu było nie tylko graficzne przedstawienie, ale również hasło mające zachęcić młodzież do czytania. Jak w przypadku pozostałych konkurencji, tak i teraz uczestnicy stanęli na wysokości zadania, a jury miało „twardy orzech do zgryzienia”. Zabrakło wśród oceniających plastyka, który potrafiłby okiem profesjonalisty spojrzeć na prace. Mimo to jury

poradziło sobie i po długich debatach wybrano, jako najciekawszy, plakat przedstawiający ilustracje do niektórych części cyklu «Jeździecy» z umiejscowionym w centralnej jego części wierszykiem, który jest jak gdyby mottem tegoż tekstu.

W czasie kiedy komisja oceniająca podliczała punkty zdobyte przez uczestników w poszczególnych konkurencjach, młodzież z apetytem zjadała się wykonanymi przez siebie kanapkami, wypowiadając uwagi na temat ich smaku. Wszyscy byli dumni ze swoich kulinarnych poczyniń. Szkoda, że program nauczania w gimnazjum nie zawiera tzw. zajęć praktyczno-technicznych, bowiem młodzież bardzo chętnie podejmuje prace w tym zakresie.

Cała impreza przebiegała niezwykle sprawnie i w miłej atmosferze. Młodzież przekonała się po raz kolejny, iż warto brać udział w imprezach organizowanych przez bibliotekę. Każda z uczestniczek otrzymała drobny upominek wraz z dyplomem, natomiast drużyny, które zajęły miejsca na podium otrzymały dodatkowo nagrodę w postaci kompletu książek.

Wszyscy rozstali się z nadzieją na spotkanie podczas następných obchodów Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich w 2006 r.

MALGORZATA MICHALCZYK

kicownik Sckcji Gromadzenia Zbiorów w MiPBB
w Raciborzu

Piaseczyńskie Dni Książki 2005 pod hasłem „Biblioteka otwarta dla Ciebie”

Hasło tegorocznego Tygodnia Bibliotek stało się również hasłem Piaseczyńskich Dni Książki obchodzonych tradycyjnie w maju od kilku już lat. Biblioteka Publiczna w Piasecznie zawsze szeroko otwarta dla czytelnika, nastawiona na maksymalne zaspokajanie potrzeb czytelniczych, w tegorocznych obchodach uwzględniła różnorodne imprezy i formy zajęć tak, by każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Były więc: spotkania autorskie, konkursy, dyskusje, wystawy, lekcje i wycieczki, imprezy w ramach „Akcji czytania dzieciom”, kiermasze. Jak zwykle największym zainteresowaniem cieszyły się spotkania autorskie. Joanna Papużyńska, Dorota Gellner i Grzegorz Kasdepke odbyli łącznie 7 spotkań, w których uczestniczyło 350 dzieci.

Kiermasze organizowane przez bibliotekarki w czasie spotkań cieszyły się ogromnym powodzeniem, a autorzy mieli „pełne ręce roboty” przy podpisywaniu książek. Czytelników dorosłych zaprosiliśmy na wieczór poetycki promujący twórczość lokalnych poetów: Katarzyny Sioćko i Janusza Kwieka.

Na przekór przesądom odbył się on 13 maja w piątek i był to niezwykle wieczór, który dał wszystkim obecnym możliwość relaksu i chwilę zapomnienia przy strofach pięknej poezji. Kasia Sioćko to młoda poetka, studentka, która w grudniu 2004 r. zadebiutowała tomikiem *Moje ja* a na swoim koncie ma już wiele nagród i wyróżnień w różnych konkursach literackich. Otrzymuje stypendium przyznawane przez burmistrza Gminy Piaseczno. Janusz Kwiek to poeta z większym dorobkiem twórczym, laureat ogólnopolskich kon-

kursów, pasjonat haiku. Spotkanie zatytułowane „Doświadczenie i młodość” stało się za sprawą naszych gości – Grupy Poetyckiej z Koźnic, małym przeglądem poezji z tamtego środowiska. Włączając się do tej szczególnej „rozmowy poetyckiej” zaprezentowali oni również swoje wiersze, które nagrodzono brawami. Po spotkaniu długo trwały rozmowy przy lampce szampana, które są być może zapowiedzią współpracy, a na pewno okazją do wymiany doświadczeń.

Wielkim wydarzeniem Piaseczyńskich Dni Książki był konkurs o zasięgu gminnym „Świat baśni H. Ch. Andersena”. Dzieci zilustrowały wybrane, ulubione baśnie. Na rysunkach pojawiały się między innymi postacie Calineczki, Królowej Śniegu, Dziewczynki z zapałkami czy Królowej na ziarnku grochu, widziane oczami dzieci w wieku od przedszkola po ostatnie klasy szkoły podstawowej.

Plonem konkursu była wystawa prac laureatów. Nagrody – piękne książki ufundowała Biblioteka oraz Ogólnopolski Dystrybutor Książek „Azymut”, który zaopatruje bibliotekę w książki. Filie biblioteczne organizowały też konkursy dla swoich czytelników, na przykład: „Hasło reklamowe wybranej książki lub książek w ogóle”, „Konkurs pięknego czytania”, „Konkurs recytatorski”, „Konkurs plastyczny – zakładka do książki”.

Akcja czytania dzieciom kontynuowana w Bibliotece i Filiach przez cały rok, w maju zaznaczyła się dwiema imprezami:

■ w Filii w Zalesiu Górnym aktorka, Marzena Styczeń, czytała dzieciom *Lisa Witalisa*, po czym

przeprowadzony został konkurs ze znajomości utworów Brzechwy.

■ w Filii w Chojnowie – cykl spotkań zatytułowanych „Cała Polska czyta dzieciom – seniorzy też!”. W Chojnowie bardzo aktywnie działa Klub Seniora, który chętnie włączył się do akcji.

Bardzo ciekawe były spotkania dyskusyjne w różnych grupach wiekowych. Tematy dyskusji to: „O potrzebie czytania”, „Fakty i mity w Kodzie Leonarda da Vinci”, „Czy znane nagrody literackie (np.: Nike, Nobel) rzeczywiście nagradzają najlepszych twórców”, „Polska współczesna literatura kobieca”, „Czy Internet to „zamach na książkę” i inne.

Stałą formą działalności biblioteki są lekcje i wycieczki. W maju odbyło się 15 lekcji i 8 wycieczek. Wszystkie miały za zadanie zapoznanie z biblioteką i jej historią, z dziejami książki, z katalogami, z księgozbiorem, z rodzajem gromadzonych zbiorów (płyty, kasety, czasopisma, książki do słuchania). Przedszkolaki w czasie wy-

cieczek uczestniczyły w grach i zabawach edukacyjnych.

Biblioteka nie tylko otworzyła się dla czytelnika, ale również „wyszła na zewnątrz” organizując stoiska z kiermaszem książek w czasie „Majówki w Chojnowie” i „Pikniku rodzinnego” w Parku Miejskim w Piasecznie. Stoisko biblioteki gdzie Dorota Gellner i Elżbieta Olszewska-Schilling (Elik Aimeé) podpisywały książki było drugim z najbardziej obleganych po stoisku serialu „M jak miłość”, gdzie aktorzy rozdawali autografy.

Biblioteka otwarta dla wszystkich to miejsce kojarzące się już nie tylko z wypożyczalnią, ale także z miejscem, gdzie miło i ciekawie można spędzić czas. Wszystkie działania bibliotekarzy mające na celu przyciągnięcie czytelnika to przede wszystkim promocja biblioteki i czytelnictwa.

ANNA MOKRZYCKA

z-ca dyrcktora MG Ośrodka Kultury

„Regionalnie i przyjaźnie”

II Tydzień Bibliotek w tyskiej MBP

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach zorganizowała w ramach II Tygodnia Bibliotek imprezy w dwóch nurtach tematycznych: imprezy regionalne, popularyzujące kulturę i tradycje Górnego Śląska oraz imprezy biblioteczne, poszerzające wiedzę na temat zbiorów, sposobu korzystania z biblioteki, imprez, wystaw, promocji.

W ciągu tygodnia odwiedziło filie biblioteczne ponad 1200 osób – dzieci, młodzież, dorośli.

Imprezy regionalne skierowane do mieszkańców miasta zachęcały do udziału w spotkaniach, występach, wycieczkach, wystawach.

Zainteresowane osoby mogły obejrzeć 8 wystaw dotyczących Śląska. Prezentowano stroje, dokumenty, sprzęty, pamiątki osobiste, książki. Zwiedzający dzielili się z bibliotekarzami wspomnieniami, opowiadali jak kultywują tradycje śląskie w swoich rodzinach, ze wzruszeniem mówili o czasach minionych. Występy zespołów tanecznych („Bajtle śląskie”, „Karolinka”) udowodniły jak wielki talent drzemie w dzieciach a pasja wśród nauczycieli.

Inną imprezą regionalną było spotkanie o tematyce turystyczno-krajoznawczej „Cudze chwalicie swego nie znacie” przeznaczone dla młodzieży gimnazjalnej. Okazało się, jak wiele wiadomości poprzez książki, mapy, albumy może bibliotekarz przekazać młodym ludziom i zainteresować ich regionem, w którym mieszkają.

„Co to znaczy, że jestem Ślązakiem, czyli pół żartem, pół serio o Śląsku i Ślązakach” to spotkanie pokazujące dzieciom jak ważne jest utożsamianie się ze swoją małą ojczyzną, szanując przy tym wszystkie inne odmienności i poglądy.

Ukoronowaniem tego bloku tematycznego były spotkania z radnym Sejmiku Województwa Śląskiego, popularyzatorem kultury i historii Górnego Śląska, autorem wielu publikacji, wspaniałym gawędziarzem Alojzym Lysko. Gość po spotkaniach napisał w kronice bibliotecznej „Spotkania z czytelnikami młodymi oraz starszego pokolenia były dla mnie cennym doświadczeniem życiowym. Jako radny Sejmiku woj. śląskiego będę teraz mógł opowiadać, że w Tychach działacze kultury robią dużo dobrego w regionalnej edukacji śląskiej”.

Imprezom towarzyszyła degustacja potraw śląskich. Wszystkim obecnym udzieliła się atmosfera wspaniałej biesiady.

Imprezy biblioteczne miały na celu zachęcenie czytelników do poznawania biblioteki jako miejsca ciekawego, przyjaznego, otwartego na wszelkie działania, pokazania jak ważna jest książka w życiu człowieka. Były więc: promocja książki dla dzieci *Bajeczki babci Łucji* autorstwa tyszanek Łucji Cichockiej, spotkanie z poezją i muzyką prezentujące twórczość młodych poetów, konkurs plastyczny dla dzieci pt. „Otwórz książkę a za-

czną się czary”, przedstawienie „Jaś i Małgosia” Koła Przyjaciół Biblioteki dla pacjentów Szpitala Wojewódzkiego, wystawy prezentujące twórczość artystów nieprofesjonalnych, studentów kierunków artystycznych, czytelników, głośne czytanie. Liczne lekcje biblioteczne skierowane do najmłodszych czytelników biblioteki „Biblioteka moim przyjacielem”, „Poznajemy bibliotekę i jej zbiory”. Każde dziecko otrzymywało naklejkę „Przedszkolak w bibliotece” i zakładkę z informacją o bibliotece. Prezentowano nowości biblio-

teczne i zachęcano do korzystania z usług bibliotecznych.

Podczas całego tygodnia bibliotekarze starali się udowodnić, że biblioteka jest otwarta i przyjazna dla każdego, chętna na przeróżne pomysły i przedsięwzięcia, służąca pomocom w edukacji i dająca możliwość spędzania atrakcyjnie wolnego czasu.

GRAŻYNA PIEKORZ
instruktor MBP Tychy

Książki i nasze pasje

Zwyczaj widzą nas Państwo w czasie pracy. Można powiedzieć, że znamy się i nie znamy wzajemnie. Pożyczamy Wam lektury i doradzamy ich wybór. Ale nasze życie to nie tylko książki. My, bibliotekarze, chcemy się Wam przedstawić z innej strony. Na wystawie zaprezentowaliśmy swoje prywatne pasje i prace. Poznajmy się nieco lepiej. Te skierowane do czytelników słowa były hasłem wystawy „Książki i pasje” pokazywanej w lipcu 2005 r. w holu Biblioteki Publicznej w Warszawie przy ul. Świętojańskiej 5. Wystawy w tej placówce odbywają się nie od dziś, ale ta była szczególnie, bo wyeksponowane na niej zostały prace bibliotekarek ze Śródmieścia.

Okazało się, że nasze koleżanki mają niezwykle talenty. **Danuta Dejtrowska** przedstawiła przepiękne, nastrojowe fotografie przyrody, z ważkami błyszczącymi jak szkło, ciekawską kuną i zającem przycupniętym przy miedzy. Zdjęcia z podróży przyniosła też **Agata Czajkowska**, dla której fotografowanie jest utrwalaniem wspomnień.

Figurki z modeliny i haft richelieu były dziełem **Beaty Kowalik**. Nad wyszywanymi obrazami przez kilka lat pracowała **Agnieszka Palińska**. Agnieszka część wzorów skopiowała z natury, a inne są dziełem jej wyobraźni. Haftem krzyżowym za pomocą igły z nitką **Ewa Rowicka** wyczarowała śliczny portret ogrodniczki, fiołki w koszyku i zachodzące słońce.

W gablotach przykuwały uwagę prace **Anny Kruk** i **Anny Zygmuntovicz**. Butelki najrozmaitszych kształtów nabrały nowego uroku dzięki ich pomysłowości. Zwykle szkło zamieniły w zimowe pejzaże, malowane fioletem zmierzchy czy portrety w stylu Chagalla. **Anna Zygmuntovicz** wymyśliła też wzory do filizanek, a **Anna Kruk** stworzyła cykl szarpanych na wietrze strachów na wróble.

Pastele są domeną **Danuty Kępniak**. Ale kredki to nie jedyny środek jakim posługuje się ona dla

osiągnięcia artystycznego wyrazu. Na wystawie nasza koleżanka zaprezentowała również swoją poezję, bo jak sama mówi wiersze i malowanie to jej sposób na wyrwanie codziennego świata do góry nogami.

Ela Piotrowska „przyprowdziła” na wystawę królestwo baśni. Był szewczyk dratewka, doślijny król, rycerz w prawdziwej zbroi i oczywiście smok oraz mnóstwo zwierząt. Wszystkie pacynki wzięły potem udział w przedstawieniu przygotowanym w Bibliotece Dziecięcej nr 23, gdzie pracuje ich „matka chrzestna”.

„Zawsze lubiłam książki i piękne rzeczy, dlatego jestem bibliotekarką, a po godzinach artystką” – przedstawia się **Joanna Sambor-Biczek**. Rzeźwiście collage, jakie zaprezentowała, były niezwykle, a piękną biżuterię trzeba było zamknąć w gablocie, bo wzbudziła zbyt wielki entuzjazm u wielu odwiedzających wystawę pań.

Ołówkowe portrety ludzi i zwierząt były dziełem **Haliny Fijalkowskiej**, a niżej podpisana pochwaliła się kilkoma swoimi artykułami, wydrukowanymi w czasopismach. Nie sposób wspomnieć o wszystkich eksponatach; origami **Elżbiety Piotrowskiej**, figurkach z masy solnej **Anny Zygmuntovicz**, haftowanym bieżniku **Ewy Rowickiej**, rysunkach piórkiem **Danuty Kępniak**, malowanych świecznikach **Anny Kruk** i wielu innych.

Wystawa spotkała się z życzliwym przyjęciem przez czytelników, którzy początkowo byli oszołomieni różnorodnością zainteresowań pań pożyczających im książki. Rozległy się też nieśmiałe głosy, by stała się imprezą doroczną, a przy okazji okazało się, że obdarzonych talentem koleżanek mamy więcej. Być może zatem, za jakiś czas, hol na Świętojańskiej okaże się dla nas za mały.

LUDMIŁA MILC
pomysłodawczyni wystawy
pracuje w dziale Książka na Telefon



Profil nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych „Zarządzanie informacją” – propozycja rozwiązania dla nauczyciela bibliotekarza

Wraz z wejściem do szkół ponadgimnazjalnych reformy oświaty, pojawiły się nowe kierunki nauczania. Na uwagę bibliotekarzy zasługuje profil „zarządzanie informacją”, który przed reformą nie miał żadnego odpowiednika. Zmiany we współczesnym społeczeństwie wskazują na potrzebę kształcenia w kierunku swobodnego i efektywnego posługiwania się zasobami Internetu i sprzętem multimedialnym.

W pierwszym roku reformy nauczyciele tego kierunku mieli do dyspozycji tylko program nauczania (LP-ZI/MENiS/2002.04.30), podręczniki pojawiły się dopiero w następnym roku szkolnym.

Kiedy poproszono mnie o przeprowadzenie zajęć w klasie o tym profilu, moją uwagę zwrócił ww. program nauczania. Po szczegółowej analizie odnalazłem w nim szereg zagadnień, które powinny być realizowane przez nauczyciela bibliotekarza. Do przeprowadzenia zajęć wymagane jest wyposażenie biblioteki nie tylko w tekstowe źródła informacji, ale również wideotekę, albumy zdjęć i zbiór multimedialnych wydawnictw. Biblioteka powinna być skomputeryzowana i posiadać dostęp do Internetu, wyposażona w magnetofony, wideo, DVD, skaner. Na zajęciach wykorzystywane są różnorodne tekstowe źródła informacji, upowszechniane poprzez książki, czasopisma, prasę, biuletyny, reklamy. Dużą część wymagań spełnia biblioteka, w której pracuję. Uczniowie w wyniku kształcenia muszą kształtować umiejętności z zakresu zarządzania zbiorami bibliotecznymi. Biblioteka powinna być więc wyposażona w sposób modelowy. Moja biblioteka posiada system zarządzania zbiorami bibliotecznymi tradycyjny i skomputeryzowany. Po wielu rozmowach z kolegami uczącymi w tym profilu, doszedłem do wniosku, że należy dokonać takiej adaptacji programu, aby zagadnienia dotyczące informacji i wszystkiego co się z tym wiąże realizował nauczyciel bibliotekarz. W wyniku adaptacji tego programu, dokonałem podziału merytorycznego zajęć przede wszystkim w przedmiocie: Wyszukiwanie, selekcjonowanie i gromadzenie informacji, niewielkie zmiany adaptacyjne nastąpiły w dwóch pozostałych przedmiotach: Przetwarzanie informacji i Upo-

wszechnianie informacji. Zmobilizowała mnie do tego przede wszystkim znajomość poruszanych zagadnień. Adaptację programu konsultowałem z prof. Jadwigą Woźniak-Kasperek – pracownikiem naukowym Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego.

W br. szkolnym dzięki uprzejmości dyrekcji szkoły i zrozumieniu potrzeby nauczania w tym profilu, realizuję z powodzeniem zajęcia z młodzieżą. Należy pamiętać, że w tym roku opuszczają szkoły pierwsi absolwenci „zarządzania informacją”. Wielu z nich będzie mogło podjąć studia nie tylko na różnych kierunkach informatycznych, ale także na informacji naukowej i bibliotekoznawstwie i innych związanych z technikami multimedialnymi. To oni w przyszłości będą budować społeczeństwo informacyjne, mogą zostać brokerami informacji. Dlatego też dbanie o ich rozwój na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej jest tak ważny.

Zaproponowana przeze mnie tematyka zajęć do przeprowadzenia przez nauczyciela bibliotekarza jest bardzo rozległa i należy przystosować ją do możliwości przeprowadzenia zajęć w konkretnej szkole.

PROFIL NAUCZANIA: Zarządzanie informacją

Przedmiot: Wyszukiwanie, selekcjonowanie i gromadzenie informacji

Moduł: Źródła informacji

1. Czym jest informacja i co jest/może być informacją. Rodzaje informacji ze szczególnym uwzględnieniem informacji werbalnej i niewerbalnej.

2. Informacja jako produkt i towar.

3. Internet jako narzędzie komunikacji.

4. Pojęcie źródła informacji i rodzaje źródeł informacji.

DOKUMENTALNE ŹRÓDŁA INFORMACJI

5. Książka jako źródło informacji.

6. Czasopismo jako źródło informacji.

7. Książka i czasopismo w postaci elektronicznej.

8. Książka i czasopismo dostępne w Internecie.

9. Normy, patenty i literatura firmowa.

10. Słowniki i encyklopedie elektroniczne i sieciowe.

INSTYTUCJE GROMADZĄCE INFORMACJE

11. Źródła informacji w bibliotekach różnych typów.

12. Źródła informacji o książce i czasopiśmie w bibliotece.

13. Źródła informacji w muzeach i archiwach.

14-15. Powtórzenie, utrwalenie i sprawdzian wiadomości dotyczących źródeł informacji.

Moduł: Wyszukiwanie i selekcjonowanie informacji

1-2. Procesy informacyjno-wyszukiawcze w bibliotekach.

3-4. Wyszukiwanie informacji w bibliotekach tradycyjnych i zautomatyzowanych.

5-6. Bazy bibliotek uniwersyteckich (można zamienić na: Bazy tworzone przez biblioteki publiczne i szkolne).

7-8. Elektroniczne formaty (postaci) książek i czasopism.

9. Bazy danych instytucji rządowych i środowisk biznesowych.

10-11. Witryny o świecie kultury i sztuki.

12-13. Wyszukiwanie informacji w dostępnych internetowych słownikach i encyklopediach.

14. Słowniki i translatory w Internecie.

15. Encyklopedie i translatory dostępne na płytach CD-ROM.

16. Systemy komputerowe ułatwiające korzystanie ze zbiorów bibliotecznych.

17. Powtórzenie i utrwalenie wiadomości.

Moduł: Gromadzenie informacji

1. Praca z tekstem (czytanie, opracowanie treści: notatki: linearne, graficzne, za pomocą dźwięku).

2. Cele i metody czytania.

3. Czytanie szybkie; Trening szybkiego czytania.

4. Czytanie różnych rodzajów tekstów.

5. Notowanie linearne i graficzne.

6. Mechanizmy pamięci; Usprawnianie pamięci.

7. Jak zapamiętać? (mnemotechnika, łańcuch, łańcuch osadzony w rzeczywistości).

8. Strategia uczenia.

9-10. Bibliografia i opis bibliograficzny.

11-12. Kartoteka zagadnieniowa i zestawienie tematyczne.

13-14. Samodzielne tworzenie opisów bibliograficznych, kartotek i zestawień – utrwalenie i powtórzenie.

15-24. Gromadzenie, opracowanie informacji o zbiorach biblioteki w różnych systemach komputerowych.

25-26. Powtórzenie i utrwalenie wiadomości.

Przedmiot: Przetwarzanie informacji

Moduł: Przetwarzanie informacji

1-2. Tworzenie osobistych kartotek bibliograficznych.

3-4. Zasady tworzenia dokumentów tekstowych.

3-5. Powtórzenie i utrwalenie wiadomości.

Przedmiot: Upowszechnianie informacji

Moduł: Aspekty upowszechniania informacji

1-2. Prawo autorskie.

3-4. Zastosowanie prawa autorskiego. Ochrona wszelkiej własności intelektualnej.

5-6. Proces komunikowania się (komunikowanie wewnętrzne, komunikowanie zewnętrzne).

7. Powtórzenie i utrwalenie wiadomości.

BIBLIOGRAFIA:

1. Boryczka B.: *Praktyczny przewodnik po Internecie dla bibliotekarzy*. Bydgoszcz 2003.

2. Mirccka E.: *Wyszukiwanie, selekcjonowanie i gromadzenie informacji*. Cz. 1 (podręcznik). Warszawa 2003.

3. *Program nauczania LP-ZI/MENiS/2002.04.30 w profilu „zarządzanie informacją” na poziomie liceum profilowanego*.

4. Zeman E.: *Edukacja czytelnicza i informacyjna*. Podręcznik dla uczniów liceum technicznego. Warszawa 1999.

ANDRZEJ KUBRAK

nauczyciel bibliotekarz

Zespół Szkół Ekonomicznych

i Ogólnokształcących nr 6 w Łomży

Nie zapomnij o prenumeracie!

Ojczyzna – wielkie słowo...

Scenariusz imprezy poświęconej Małej i Dużej Ojczyźnie

Przedstawiciel ma kompozycję szkatułkową (przedstawiciel w przedstawieniu). Otwiera ją i zamyka rozmowa ucznia-luzaka z księgarzem. Uczni-luzak po wstępnej rozmowie z księgarzem zostaje zaproszony na przedstawienie o Dużej i Małej Ojczyźnie. Po obejrzeniu przedstawienia w kolejnej rozmowie z księgarzem deklaruje swój powrót do korzeni.

Dekoracja: na kartonicy namalowany krajobraz – las, polana, rzeczka itp., kosz z własnoręcznie wykonanymi (np. z bibuły) biało-czerwonymi różkami.

Pośrodku widać stoisko z odpowiednio ułożonymi książkami. *Historia powszechna* (kilka tomów ułożonych jeden na drugim) obok *Historia Polski* i książki związane z danym regionem. Na stoisku znajdują się także płyty, kasety.

Narrator

Człowieka współczesnego cechuje niewątpliwie poczucie wyższości wobec czasu minionego, wobec przeszłości, która nie może poszczycić się takim jak dziś poziomem rozwoju cywilizacyjnego, osiągnięciami myśli naukowej, a szczególnie technicznej. Dziedzictwo to wartość, więc powinna być przez nas obdarzona szacunkiem i uznaniem. To depozyt przekazany nam przez przodków, aby go chronić, rozwijać, wzbogacać. Jednak, aby móc tego dokonać, należy hołdować tradycji i pielęgnować wartości, jakimi są Mała i Duża Ojczyzna. Dzisiejszy apel jest temu poświęcony.

Obok stoiska przechodzi uczeń-luzak, który z zainteresowaniem pyta o płytę..., po czym wskazuje na tomy.

Uczeń-luzak

A co to za książki?

Księgarz (wskazuje kolejno)

To jest *Historia powszechna*, to *Historia Polski*, a to książki związane z naszym regionem.

Uczeń-luzak

Czy to ktoś jeszcze czyta?

Księgarz

Oczywiście, że tak. Nie wiem, młody człowieku, czy wiesz, ale „Człowiek korzeniami musi tkwić w ojczystej ziemi, a wzrokiem omiać cały świat”.

Uczeń-luzak

Sam Pan to wymyślił?

Księgarz

Nie. George Santayana.

Uczeń-luzak

Przepraszam Pana, ale muszę już iść.

Księgarz

Może zechciałbyś obejrzieć to, co przygotowała młodzież tutejszej szkoły o Małej i Dużej Ojczyźnie?

Uczeń-luzak

No dobrze. Skoro Pan nalega...

(Piosenka: *Tu wszędzie jest moja ojczyzna*)

Narrator

Czym jest mała ojczyzna? Jaka jest jej treść? To miasto, szkoła, rodzina, to wspólnota żyjąca w konkretnym miejscu. To tu człowiek jest u siebie. Tu poznaje przeszłość, współczesne funkcjonowanie. Przez bezpośredni kontakt ze środowiskiem tworzy więzi, określa swoją przynależność, zakorzenia się. Ma szansę dorastać do roli obywatela, także tej dużej Ojczyzny. To właśnie tu uczy się, że dzięki własnemu zaangażowaniu może wpłynąć na kształt rzeczywistości. „Mała ojczyzna” to świat, w którym żyjemy na co dzień. To najbliższy krajobraz, przyroda, ludzie, kultura. To przeszłość i tradycja. „Mała ojczyzna” to zachowane tradycje i obrzędy. To teraźniejszość – to, co sami tu i teraz czynimy. Nie tylko to, co dobre, mądre i piękne, ale także i to, co zniszczyliśmy i zagubiliśmy, a co warto odnaleźć. „Mała ojczyzna” to przyszłość – a jaka ona będzie – zależy od nas.

Uczeń

*Ojczyzna to kraj dzieciństwa
miejsce urodzenia
to jest ta mała najbliższa
ojczyzna*

*miasto miasteczko wieś
ulica dom podwórko
pierwsza miłość
las na horyzoncie
groby*

*w dzieciństwie poznaje się
kwiaty ziola zboża
zwierzęta
pola łąki
słowa owoce*

*ojczyzna się śmieje
na początku ojczyzna
jest blisko
na wyciągnięcie ręki
dopiero później rośnie
krwawi
boli.*

(Piosenka związana z regionem)

Narrator

Kultura stanowi fundament człowieczeństwa w człowieku. Kulturę naszych ojców tworzyły dzieje, dom, kościół, o czym ze wzruszającą prostotą mówi Wincenty Pol w swym wierszu:

Uczeń

*żyć za swe czasy, czcić czasy ubiegle,
I sad zasadzić, a i dom postawić,
I sławy ojców za siebie poprawić,
I do kościoła dodać chociaż cegłę,
I źródło dobyć, a i księgę nową
Na starą półkę położyć dębową,
I zdobyć serce i dziecię wychować,
I młodą duszą w życiu pokierować,
Utwierdzić w wierze i miłości kraju,
I co godziwe, podać w obyczaju:
Wszak to się godzi po ludzku od wieka
I taka droga pono dla człowieka
Wskazana w dziejach, w domu i kościele.*

Narrator

Poszanowanie własnego dziedzictwa jest także doskonałą drogą do poszanowania innych kultur. Spotkanie z „innością” to przede wszystkim wzbogacające doświadczenie otwarcia na spotkanie z drugim człowiekiem, a przez niego – doświadczeniem spotkania z kulturą narodu lub grupy etnicznej.

Uczeń

Mniejszości narodowe, występujące w dzisiejszych granicach Rzeczypospolitej Polskiej, to w większości grupy, które od pokoleń zamieszkują na tych samych terenach: Litwini na Suwalszczyźnie, Białorusini na Białostocczyźnie, Słowacy na Spiszu i Orawie, Niemcy na Śląsku. Kolejne pokolenia przemieszczonych rodzin wnoszą swój wkład w kulturę swojej nowej małej ojczyzny. W krajobrazie tych ziem pojawiły się kopuły cerkwi, jako wyraz potrzeby zachowania tożsamości człowieka w jego wymiarze religijnym, a szkoły i sale miejscowych ośrodków kultury nierzadko rozbrzmiewają melodiami stepowych dumek.

Narrator

Silny związek człowieka z dziedzictwem regionalnym otwiera go na dziedzictwo narodowe. Świadomość własnej przeszłości pomaga dołożyć swoją cząstkę do dorobku poprzednich pokoleń, by przekazać następnym nasze wspólne dobro – Ojczyznę.

Uczeń

*Ojczyzna – zwykłe słowo,
a tyle znaczy,
Ojczyzna – piękne słowo
jak je tłumaczyć?
Ojczyzna – to jabłonie kwiatami osypane
i modre chabry w zbożu,*

*i jasny śpiew skowronka,
i srebrnotuskie fale odrzańskie i wiślane,
skalista grań tatrzańska i mazowiecka łąka.*

*Ojczyzna – jedno słowo,
a tyle treści.
Ojczyzna – wielkie słowo
Co jeszcze mieć?*

*Ojczyzna – to wsie, miasta, ulice i stadiony
i wszystkie polskie szkoły,
i morza brzeg zielony,
to zwykły dzień roboczy
i święta dzień wesoly.*

Uczeń

*Ojczyzna – bliskie słowo,
w nim serca wszystkie.
Ojczyzna – zwykłe słowo
czemu tak bliskie?*

*Ojczyzna – to czas dawny,
Ojczyzna – to czas bliski,
to miły dom rodzinny i matki oczy jasne.
Ojczyzna – to jest mowa znajoma od kołyski,
Ojczyzna – to my sami, to serca nasze własne!*

*Pamiętaj, że pszenica,
łąka, las i zagajniki,
miasta, gdzie tłoczno na ulicach
i pełno pracy i muzyki,
to wszystko jest i trwa, i wzrasta
za cenę krwi przelanej w walce
z wrogiem co palił wsie i miasta
i szedł lawiną przeciw garście.*

Uczeń

Jakże więc nie kochać?

*Tej ziemi, gdzie jest Oświęcim,
ale już pod pogodnym niebem,
gdzie nad jeziorami lasów wieńce,
gdzie pszenica staje się chlebem.*

*Tej ziemi, co od wieków dźwiga
Tatry i mury wszystkich naszych miast:
Krakowa, Wrocławia, Szczecina,
i wieżowców sięgających gwiazd.*

*Tej ziemi, której sercem jest Warszawa,
a serdeczną arterią Wisła –
Nie oddam za skarby świata,
Bo ją kocham, bo to moja Ojczyzna.*

Uczeń

*Jak mlekiem i miodem – Wisłą płynąca,
Ojcowizna najbliższa, ojczyzna od lat tysiąca*

*Wierzbami przydrożnymi idąca przestrzeń,
potrzebna, jak spragniona woda, jak powietrze.*

*Jak ziemia pod nogę, jak ogień zimą...
Imionami pradziadków, dziadów i ojców,
Imionami matek pnących się ku słońcu.*

To tu od kołyski do trumny walczyć.

*To z tą ziemią na zawsze – jak z tarczą
albo na tarczy*

(Piosenka: *Biały krzyż*)

Narrator

Z miłości winna się budzić wdzięczność.

Uczeń

*Za ławkę, kredę i tablicę,
Za wrzawę szkolną, szkolną ciszę, (...)*

*Za pierwsze książki przeczytane
i za te, które przeczytamy, (...)*

*Za piłkę co chce skoczyć sama
Za szkolne na boisku mecze (...)*

*Może to właśnie dziś pomyślę i zapytam –
Co dać ci za to?*

*Jaką zapłatą
tobie się, ziemio, odwdzięczę
za dobre słowo,
za pieśń, za radość, za tęczę?*

(wchodzi uczennica – symbol Polski, ubrana na
biało, przepasana biało-czerwoną wstęgą)

Uczennica

*Mnie nie potrzeba
Złotych gwiazd z nieba,
ni czterolistnych koniczyn.
Pomóżcie wy mi
sercami swymi,
bo bez was byłabym niczym.
Od skarbów wołę
was, kiedy w szkole
piątkami mi pomagacie
Oto nagroda co sił mi doda,
o takiej marzę zapłacie.
Gdy dorośniecie,
każdy na świecie
wielką zasługę wam przyzna.
I w wasze ręce
Plony w podzięce
złoży szczęśliwa ojczyzna.*

(uczeń-luzak schodzi z widowni, podchodzi do
stoiska z książkami i kontynuuje rozmowę z księga-
rzem)

Uczeń-luzak

Myśli Pan, że to ważne kim jesteśmy? Prze-
cież przed nami wspaniała przyszłość we współ-
nocie państw Europy.

Księgarz

No tak, będziesz mówił po angielsku, jadł po
włosku, ubierał po francusku, a oszczędzał po nie-
miecku. A kultura?

Uczeń-luzak

No właśnie – amerykańska na pełnym luzie,
(wskazuje na siebie)

Narrator

Musimy sobie zdawać sprawę z tego kim je-
steśmy, nie możemy zbyt łatwo zrezygnować i po-
zbywać się tego co przez wieki budowali nasi oj-
cowie, a co stanowi o naszej niepowtarzalności
i oryginalności wśród narodów i powinno być po-
wodem dumy, a nie wstydu.

Uczeń-luzak

To znaczy, że grozi nam utrata tego co przez
wieki wypracowali nasi przodkowie?

Księgarz

Nie jest chyba możliwe zniszczenie do cna tego
wszystkiego, co czas odcisnął na każdym szcze-
pie rodu ludzkiego.

Uczeń-luzak

No tak. Powaga i szorstkość będą zawsze zna-
mieniem Anglików. Lekkość i dowcip Francuzów.
Pracowitość, zamknięcie się w rodzinnym gronie,
oszczędność, skłonność do badań naukowych i
filozoficznych nie przestaną cechować Niemców.

Księgarz

A my całe plemię słowiańskie nie postradamy
otwartości, szczerości, gotowości poświęcenia się,
miłości do rodzinnej ziemi.

Uczeń-luzak

Przepraszam Pana na chwilę...
(uczeń schodzi ze sceny)
(Piosenka: *Kocham Cię Polsko*)

Uczeń-luzak (wraca w stroju regionalnym)

Przekonał mnie Pan i myślę, że mogę złożyć
deklarację, cytując wiersz Wisławy Szymborskiej.

(recytacja na tle „Pieśni polskiej” Wieniawskie-
go, granej na skrzypcach)

*Ziemio ojczysta, ziemio jasna
Nie będę powalonym drzewem.
Codziennie mocniej w ciebie wrastam
radością, smutkiem, dumą, gniewem.
Nie będę jak zerwana nić.
Odrzucam pusto brzmiące słowa.
Można nie kochać cię –
i żyć ale nie można owocować.*

Uczniowie dają krótki występ w strojach regio-
nalnych

LITERATURA

Wychowanie w kulturze regionu. Red. Krystyna
Chałas. Lublin 2000.

mgr EWA ZYGMUNT
nauczycielka Gimnazjum w Kroczycach

Współpraca:
mgr MONIKA GAJECKA
mgr MARIUSZ WOJCIECHOWSKI

Terroryzm

Wydawnictwa zwarte

1. **Al-Kaida: bractwo terroru** / Paul L. Williams; [przeł. Dariusz Bakalarz]. – Warszawa: „Studio Emka”, cop. 2002. – 206 s. ; 21 cm

2. **Encyklopedia terroryzmu** / [tł. Arkadiusz Czerwiński et al.; red. merytoryczna i uzup. kalendarium za okres 1997-2004 Andrzej Zasieczny]. – Warszawa: „Bellona”: „Muza”, 2004. – 744 s. ; 29 cm

3. **Islam a terroryzm** / pod red. nauk. Anny Parzymies. – Warszawa: „Dialog”, 2003. – 318 s.; 24 cm

4. **11 września: przyczyny i konsekwencje w opiniach intelektualistów** / pod red. Phila Scratona; [aut. Eileen Berrington et al.]. – Warszawa: „Dialog”, 2003. – 315 s. ; 24 cm

5. **Międzynarodowy terroryzm polityczny** / Marek Madej. – Warszawa: Ministerstwo Spraw Zagranicznych, 2001. – 160 s. ; 21 cm

6. **Osama bin Laden: tajne akta terrorysty najbardziej poszukiwanego na świecie** / Roland Jacquard; [tł. zespół]. – Katowice: Karto Technika 2000, 2001. – 367 s. ; 21 cm

7. **Ostatni lot: o tych, którzy 11 września podjęli walkę z terrorystami** / Jere Longman; z ang. przeł. Jerzy Jan Górski. – Warszawa: „Świat Książki”, 2003. – 288 s. ; 21 cm

8. **Ryzyko władzy: najsłynniejsze zamachy terrorystyczne w historii świata** / Andrzej Bodzak. – Lublin: [Andrzej Bodzak], 2003. – 130 s.; 24 cm

9. **Stop terrorism** / Aleksander Kwaśniewski; [transl. by Waclaw Feryniec]. – Warsaw: „Perspektywy Press”, 2002. – 158 s. ; 19 cm

10. **Świat po 11 września 2001 roku = The world after September 11, 2001** / red. Krzysztof Gładkowski; współpr. Barbara Czop [et al.]. – Olsztyn: INP UWM, 2003. – 439 s. ; 24 cm

11. **Świat w rok po tragedii WTC 11. 09. 2001; sympozjum** / [red. Jan Bartkiewicz; współpr. Red. Olga Nazarkiewicz]. – Wrocław: Ośrodek Kultury i Sztuki, 2003. – 92 s. ; 21 cm

12. **Talibowie** / Joanna Modrzejewska – Leśniewska. – Pułtusk: Wyższa Szkoła Humanistyczna, 2001. – 182 s. ; 21 cm

13. **Terroryzm: bibliografia** / Monika Biedrzycka [et al.]. – Warszawa: Centralna Biblioteka Wojskowa, 2001. – 122 s. ; 24 cm

14. **Terroryzm i walka z nim we współczesnym świecie** / Kuba Jałoszyński. – Legionowo: Centrum Szkolenia Policji, 2001. – 146 s. ; 24 cm

15. **Terroryzm: materiały z sesji naukowej, Toruń 11 kwietnia 2002 r.** / pod red. Violetty Kwiatkowskiej – Darul. – Toruń: Wydawnictwo UMK, 2002. – 143 s. ; 24 cm

16. **Terroryzm w świecie podwubiegunowym: przewartościowania i kontynuacje** / Bartosz Bolechów. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, cop. 2002. – 539 s. ; 24 cm

17. **Terroryzm we współczesnym świecie** / red. nauk. Jacek Pawłowski; zespół aut. Henryk Binkowski [et al.]. – Warszawa: [„Bellona”], 2001. – 136 s. ; 24 cm

18. **Transnational terrorism in the world system perspective** / ed. by Ryszard Stemplowski; [Anatoly L. Adamishin et al.]; The Polish Institute of International Affairs. – Warsaw: PIIA, 2002. – 186 s. ; 24 cm

19. **Wojna Busha** / Bob Woodward; przeł. Władysław Jeżewski. – Warszawa: „Magnum”, cop. 2003. – XVI; Zachód i cała reszta: globalizacja a zagrożenie terrorystyczne / Roger Scruton; przeł. Tomasz Bieroń. – Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo, cop. 2003. – 154 s. ; 20 cm

20. **Zagrożenia asymetryczne** / Piotr Gawliczek, Jacek Pawłowski; Akademia Obrony Narodowej. – Warszawa: AON, 2003. – 112 s. ; 25 cm

21. **Zamachowcy – samobójcy: współczesność i historia** / Christoph Reuter; z niem. przeł. Ryszard Wojnakowski. – Warszawa: „Świat Książki”, 2003. – 367 s. ; 21 cm

22. **Zatrzymać terroryzm** / Aleksander Kwaśniewski. – Warszawa: „Perspektywy Press”. 2002. – 164 s. ; 19 cm

Artykuły z czasopism

1. **AL-SADR grozi zamachami** / oprac. PAP // „Dziennik Łódzki”. – 2004, nr 97, s. 4

2. **Barbarzyńcy pukają do bram** / Jacek Borkowicz // „Więź”. – 2001, nr 10, s. 6-7

3. **Cywilizacje i terror** / Henryk Woźniakowski // „Znak”. – 2001, nr 11, s. 4-11

4. **Człowiek epoki terrorystycznej** / Rafał Geremek, Jan Stradowski // „Wprost”. – 2004, nr 1, s. 16-21

5. **Doktor Terror** / Marek Rybarczyk // „Przekrój”. – 2004, nr 11, s. 41-44

6. **Działalność terrorystyczna Białostockiej Grupy Anarchistów w 1905 r.** / Janusz Gwardiak // „Studia Łomżyńskie” T.6 (1996), s. 109-120

7. **Dżihad dialogu** / Józef Majewski // „Więź”. – 2001, nr 10, s. 7-9

8. **Dżihad kontra Mcświat: wojna fundamentalizmów?** / Marek Dziekan // „Znak”. – 2002, nr 1, s. 103-107

9. **Gdzie zaczyna się terroryzm?** / Zdzisław Galicki // „Rzeczpospolita”. – 2001, nr 245, dod., s. 12-14

10. **Globalny strach Europy** / Piotr Kłodkowski // „Znak”. – 2004, nr 7-8 s. 17-37

11. **Hiszpańscy Polacy: [Zamach w Madrycie]** / Agaton Koziński, Juliusz Urbanowicz // „Wprost”. – 2004, nr 12, s. 104-105

12. **Jechać do Czernobyla** / Piotr Wojciechowski. – (Jeden świat, jeden mózg) // „Więź”. – 2001, nr 11, s. 91-94

13. **11 września 2001** / Bartosz Bolechów // „Odra”. – 2001, nr 11, s. 21-29

14. **Konferencja naukowa „Terroryzm a prawda”** / Tadeusz Bąk // „Zarządzanie i Edukacja”. – 2002, nr 1, s. 216-220

15. **Konflikt cywilizacji** / Daniel S. Zbytek // „Sprawy Polityczne”. – 2001, nr 6, s. 3-8

16. **Niepotrzebna apologia islamu** / Piotr Chrzanowski // „Rzeczpospolita”. – 2001, nr 246, s. D3

17. **Niewyobrażalne** / Tomasz Wiścicki // „Więź”. – 2001, nr 10, s. 3-6

18. **Normalny terror** / Marek Ostrowski, Adam Szostkiewicz // „Polityka”. – 2004, nr 16, s. 54-56

19. **Nowy system „nie-bezpieczeństwa” regionalnego w Azji Centralnej** / Krzysztof Strachota // „Prace OSW”. – 2001, nr 1, s. 12-19, 36-43

20. **O co walczyliśmy** / Jacek Borkowicz // „Więź”. – 2001, nr 11, s. 3-5

21. **Obcość i bliskość islamu** / Anna Krasnowska // „Znak”. – 2002, nr 1, s. 88-95

22. **Piekielo Allaha: polscy żołnierze toczą regularną wojnę z terrorystami** / Agata Jabłoński // „Wprost”. – 2004, nr 18, s. 84-87

23. **Pierwszy ślad Al-Kaidy w Polsce** / Marek Rybarczyk, Wawrzyniec Smoczyński, Joanna Gorzelińska // „Przekrój”. – 2004, nr 5, s. 32-36

24. **Podpalacze świata** / Małgorzata Chmielewska // „Gazeta Wyborcza”. – 2001, nr 242, s. 14-15

25. **Poluzować trzy gorsety** / Stefan Pastuszewski // „Akant”. – 2001 nr 13, s. 26

26. **Przełom – zmierzch – czy upadek?** / Lucjan Zuzia // „Akant”. – 2001, nr 11, s. 20

27. **Przywództwo czy dominacja?** / Zbigniew Brzeziński // „Znak”. – 2004, nr 7-8, s. 77-93

28. **Rosja się boi** / Marcin Fabjański // „Przekrój”. – 2004, nr 7, s. 12-17

29. **Szuka go cały świat: portret Osamy ben Ladena, największego terrorysty świata** / Woj-

ciech Jagielski // „Gazeta Wyborcza”. – 2001, nr 215, s. 10-12

30. **Śmierć dialogu** / Wojciech Jagielski // „Znak”. – 2004, nr 7-8, s. 13-16

31. **Świat po 11 września 2001** / Ryszard Kapuściński, Ludwik Turko, Zbigniew Cesarz, Janusz Degler, Roman Duda, Krystyna Gabryjelska, Małgorzata Masternak, Józef Pinior // „Odra”. – 2002, nr 1, s. 13-20

32. **Święta wojna 21 wieku** / Andrzej Krawiec // „Dziś”. – 2002, nr 2, s. 31-36

33. **Terror przeciw nadziei** / Timothy Garton Ash // „Znak”. – 2004, nr 7-8, s. 53-65

34. **Terroryści** / Tomasz Maruszewski // „Charaktery”. – 2001, nr 11, s. 9

35. **Terroryści wszystkich krajów, łączcie się** / Teresa Stylińska // „Rzeczpospolita”. – 2001, nr 224, s. A10

36. **Terroryzm globalny** / Mieczysław Franciszek Rakowski // „Dziś”. – 2001, nr 10, s. 5-6

37. **Terroryzm międzynarodowy** / Jan Golec // „Dziś”. – 2001, nr 12, s. 21-29

38. **Terroryzm niszczy środowisko** / Ignacy Kitowski // „Aura”. – 2001, nr 7, s. 8-9

39. **Terroryzm – problem globalny** / Zbigniew Cesarz // „Odra”. – 2001, nr 11, s. 6-11

40. **Terroryzm: scenariusz zajęć z edukacji czytelniczej i medialnej** / Małgorzata Zawadzka // „Biblioteka w Szkole”. – 2003, nr 5, s. 10

41. **Transnarodowa harmonizacja bezpieczeństwa i rozwoju ograniczy transnarodowy terroryzm** / Ryszard Stemplowski // „Polski Przegląd Dyplomatyczny”. – 2001, nr 3, s. 5-8

42. **W kręgu współczesnych konfliktów globalnych: po ataku terrorystów na USA** / Daniel Zbytek // „Res Humana”. – 2001, nr 5, s. 3-5

43. **Walizki Pandory: groźba użycia przez terrorystów broni atomowej jest całkiem realna: [korespondencja z Tel Awiwu]** / Roman Frister // „Polityka”. – 2001, nr 48, s. 40-41

44. **Wirus terroryzmu: terroryści szykują się do użycia broni bakteriologicznej** / Bożena Kastory // „Wprost”. – 2001, nr 39, s. 102-104

45. **Wojna z terrorystami** / Andrzej Jankowski, Joanna Krzemińska // „Prawo i Życie”. – 2001, nr 11, s. 101-106

46. **Zaczął się XXI wiek: nowy wymiar terrorku** / Zbigniew Mania; rozm. przepr. Anna Bilska // „Nauka i Przyszłość”. – 2001, nr 10, s. 24

47. **Zerwała się wielka burza...** / Barbara Witucka // „Akant”. – 2001, nr 12, s. 10-11

HELENA RATAJCZAK

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
w Katowicach. Filia w Rybniku

Edukacyjny Festiwal Książki

● Biblioteka Publiczna im. W. J. Grabskiego w Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy pełni funkcję placówki otwartej na potrzeby czytelników, starając się pozyskać nowych odbiorców tej prężnie rozwijającej się dzielnicy Warszawy. Do tradycji już należą organizowane przez nią festiwale, kiermasze książek. Tym razem dyrektorka biblioteki – Piotr Janowski zaprosił swoich czytelników i mieszkańców Ursusa na Edukacyjny Festiwal Książki. Odbył się on w dn. 16-17.09. br. W programie: „Twórcze spotkania z książką” i „45 minut dookoła świata” – gry dydaktyczne z pokazem multimedialnym, elementy pedagogiki zabawy – dedykowane dzieciom z klas IV-V oraz kiermasz książek wydawnictw: Prószyński i s-ka, Siedmioróg, Zielona Sowa, firmy księgarskiej J. Olcziejuk, Kruk i Liwona, a także gry i zabawy plastyczno-literackie, malowanie witraży na szkle, loteria książkowa. Szkoda, że nie dopisała pogoda.

Jak badać jakość usług bibliotek publicznych?

● Tym zagadnieniu poświęcona będzie konferencja, którą zamierza zorganizować Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie pod patronatem honorowym Janusza Scpioła – marszałka województwa małopolskiego, Instytutu Książki – w dniach 27-28.10.2005 r. Uczestnicy trzydniowej konferencji będą mieli możliwość wysłuchania referatów dotyczących funkcjonowania bibliotek publicznych w Polsce samorządowej, roli i funkcji biblioteki wobec nowych technik przekazywania informacji, badania jakości usług bibliotek według założeń normy ISO 11620, metodologii badań nad jakością usług bibliotek publicznych, a także badania czytelnictwa w Polsce i próba stworzenia nowego kanonu we współczesnej literaturze polskiej. Po sporej dawce wiedzy i informacji – wytrwałym czytelnikom – dyrekcja WBP w Krakowie zapewni możliwość zwiedzenia krakowskich targów książki. A zatem wybierzmy się do jesiennego, ale jak zwykle pięknego Krakowa.

Elementarze i inne podręczniki na wystawie w Bibliotece Narodowej

● Wystawa zorganizowana przez Bibliotekę Narodową i Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne miała charakter edukacyjny. Organizatorzy stworzyli atmosferę szkoły sprzed lat: dawne ławki, tablice szkolne, przybory, które każdy uczeń nosił w swoim tornistrze. Zwiedzający tę wystawę mieli możliwość prześledzenia rozwoju książek szkolnych, od wydawnictw z XVIII i XIX w. po podręczniki dziadków, rodziców, dzieci. Można było podziwiać ilustracje ze słynnego *Elementarza* M. Falskiego, a także elementarze z różnych stron świata. Młode po-

kolenic interesowało się publikacjami na nośnikach elektronicznych. Ich wydawcą jest również WSiP – największe wydawnictwo książek szkolnych w Polsce. Swoje tradycje wywodzi od Państwowych Zakładów Wydawnictw szkolnych powstałych 9.04.1945 r. Pozycje wydane przez WSiP cieszą się dużym zainteresowaniem uczniów i pozwalają na osiąganie przez nich lepszych ocen, zwłaszcza podczas egzaminów maturalnych. Tytuł wystawy: Od cmentarza do wesołej szkoły – podręczniki trzech pokoleń. Wystawę zorganizowano w ramach obchodów jubileuszu 31 sierpnia 2005 r. w Bibliotece Narodowej.

Wrocławska Mediateka wyróżniona

● Została zakończona IX edycja Ogólnopolskiego Konkursu „Modernizacja roku 2004” pod patronatem prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. Wrocławska Mediateka zdobyła wyróżnienie w kategorii „Najciekawsze modernizacje, adaptacje wewnątrz” za „wizjonerską koncepcję urzędzenia wnętrza biblioteki i uzyskanie niepowtarzalnych efektów przy zastosowaniu nowoczesnych środków technicznych oraz wysoką jakość wykonania. Dyplom został wręczony dyrektorowi Miejskiej Biblioteki Publicznej Andrzejowi Ocicpic na uroczystości w Zamku Warszawskim 2.09.2005 r. Gratulujemy!

100 lat działalności Książnicy Pomorskiej w Szczecinie

● Jubileusz 100-lecia biblioteki był uroczysto obchodzony w dn. 2-3.10.2005 r. Honorowy patronat objął minister kultury – Waldemar Dąbrowski. Pierwszego dnia – po mszy św. w katedrze św. Jakuba w Szczecinie biblioteka udostępniła swoje pomieszczenia licznym zwiedzającym, którzy mieli okazję zapoznać się z codzienną pracą biblioteki i bibliotekarza „od kuchni”. Natomiast w drugim dniu miały miejsce główne uroczystości: wystąpienia oficjalne, wręczenie odznaczeń zasłużonym bibliotekarzom, otwarcie wystawy „Skarby Książnicy Pomorskiej”, „Od Stadtbibliothek do Książnicy Pomorskiej” i promocja książki na ten temat. Zaproszeni goście wysłuchali koncertu muzyki kompozytorów szczecińskich w salach zamkowych i przy lampce wina dzieląc się wrażeniami z tej przepięknej i doniosłej uroczystości.

Redakcja „Poradnika Bibliotekarza” składa Szanownej Jubilatce serdeczne gratulacje.

ZAPROSILI NAS...

● Prezydent m.st. Warszawy Lech Kaczyński na międzynarodową konferencję „Biblioteki Miejskie jako nowoczesne instytucje publiczne”. 14-15.06.2005. Muzeum Historyczne m.st. Warszawy.

● Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Oddział w Jaśle, Fundacja Krakowska Alternatywa, Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle, Jasielski Dom Kultury na spotkanie autorskie z Maciejem Malickim poetą i prozaikiem. MBP w Jaśle 17.06.2005 r.

● Dyrektor Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy Biblioteki Głównej Województwa Mazowieckiego na

uroczyste spotkanie z okazji Święta Bibliotekarzy i Bibliotek. Dnia Kierbedziów. Teatr na Woli w Warszawie 20.06.2005 r.

● Związek Literatów Polskich. Oddział w Lublinie, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego, Wydawnictwo Norbertinum na promocję tomiku poezji Piotra Lincka *Chemia zdziwienia*. Tomik przeczytał ks. dr hab. Krzysztof Guzowski. 23.06.2005 r.

● Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie, Towarzystwo Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego, prywatni sponsorzy na ceremonię wręczenia nagrody im. Anny Platto za 2005 r. bibliotekarce z województwa lubelskiego wyróżniającej się w pracy z dziećmi. 8.08.2005 r.

● Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie na otwarcie wystawy „Lubelski lipiec 1944-1980-1989” zorganizowanej w 25. rocznicę powstania NSZZ „Solidarność”. 31.08.2005 r.

● Dyrektor Krośnieńskiej Biblioteki Publicznej w Krośnie na konferencję „Tradycja i historia regionów we współczesnej literaturze polskiej i słowackiej”. 7.09.2005 r.

● Biblioteka Publiczna im. W. J. Grabskiego w Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy Biblioteka dla Dzieci i Młodzieży nr 64 na Edukacyjny Festiwal Książki. 16-17.09.2005.

● Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie na spotkanie bibliotekarzy szkolnych i pedagogicznych województwa mazowieckiego połączone z promocją książki prof. zw. dr hab. Marcina Drzewieckiego pt. *Edukacja biblioteczna i informacyjna w polskich szkołach*. 2.09.2005 r. podczas 19. Targów Książki Edukacyjnej „Edukacja XXI”.

● Dyrektor i Pracownicy Książnicy Pomorskiej im. St. Staszica w Szczecinie na obchody jubileuszu 100-lecia Biblioteki. 2-3.10.2005 r.

● Uniwersytet Warszawski, Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych, Wydział Pedagogiczny i Wydział Polonistyki. Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy – Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego na konferencję naukową pt. „Wzorce kultury masowej i paradygmaty literatury wysokiej we współczesnej książce dla dzieci i młodzieży (1990-2005). 17-18.10.2005 r.

Przeczytaj w „Bibliotekarzu” (2005 nr 10)!

– R. Goła: Biblioteki to także instytucje kultury,
– L. Biliński: Co zmieniła znolizowana ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej?

– T. Kruszcwski: Wizcrunek bibliotekarzy w opiniach ich następców,
– J. Wołosz: IFLA 2005 w Oslo,
a także listy i sprawozdania, przeglądy publikacji, pytki, wyjaśnienia prawne.

Zapraszamy do lektury nr 3/2005 „Przeglądu Bibliotecznego”, w którym mogą Państwo przeczytać m.in. następujące artykuły:

– Andrzej Mężyński: Biblioteki naukowce w Polsce w poszukiwaniu tożsamości,

– Teresa Głowacka: Dokąd zmierza język KABA? Powstanie i rozwój języka. Stan obecny. Pytania o przyszłość,

– Stanisław Skórka: Strategie poszukiwania informacji w edukacyjnym serwisie internetowym,

– Aneta Januszko-Szakiel: Open Archival Information System – standard w zakresie archiwizacji publikacji elektronicznych.

Poradnik BIBLIOTEKARZA

Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

Ukazuje się od roku 1949

Komitet Redakcyjny: Elżbieta Barbara Zybort (przewodnicząca), Mirosława Majewska (sekretarz), Sylwia Błaszczuk, Wiesława Borkowska-Nichthaus, Andrzej Kempa, Bogdan Klukowski, Grażyna Lewandowicz, Robert Miszczuk, Anna Skubisz, Barbara Stępniewska

Redaktor naczelny: Jadwiga CHRUSCIŃSKA tel. (22) 822-43-49 wew. 18, 0505-078-945; e-mail: wydawnictwo_cbid@wp.pl; cbid@supermedia.pl; chruscinskaj@o2.pl

Sekretarz redakcji: Dorota GRABOWSKA tel. (22) 552-02-26, 0600-505-662; e-mail: dgrabow@wp.pl

Redaktor techniczny i opracowanie graficzne: Elżbieta MATUSIAK tel. (22) 827-52-96

Projekt graficzny okładki i piktogramów: Agata LIPNICKA

Honoraria autorskie: Małgorzata Konowrocka tel. (22) 825-54-25

Współpracują z redakcją: Lucjan Biliński, Grażyna Bilka, Lidia Błaszczuk, Ewa Gruda, Małgorzata Kisilowska, Bogdan Klukowski, Krystyna Kuźmińska

WYDAWNICTWO



Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

00-335 WARSZAWA, ul. Konopczyńskiego 5/7, tel./fax 827-52-96

Dyrektor Wydawnictwa – Janusz NOWICKI

Konto SBP: Millennium 701160 2202 0000 0000 2814 5355

Skład i łamanie: Renard Hawryszko. Druk i oprawa: Zakład Poligraficzny PRIMUM s.c., Kozłki 17a, 05-825 Grodzisk Mazowiecki. Nakład: 6200 egz. ISSN 0032-4752. Indeks 369594.

Jest to najdłuższa seria bibliologiczna, jaka kiedykolwiek ukazywała się w Polsce (66 tomów). W ostatnich latach wydaliśmy w jej ramach książki cieszące się dużą popularnością nie tylko w środowisku bibliotekarskim. **Polecamy m.in.:**

- **Ochrona i konserwacja zbiorów bibliotecznych**, t. 32 (IV Forum SBP, Warszawa 15-17.10.1998). Cena 25 zł
- **Bibliografia. Metodyka i organizacja**, t. 38 (red. Z. Żmigrodzki; 2000). Cena 47 zł
- **Praca z użytkownikiem w bibliotece**, t. 41 (J. Wojciechowski; 2000). Cena 30 zł
- **Biblioteki publiczne końca XX w.**, t. 44 (L. Biliński; 2001). Cena 44 zł
- **Zarys dziejów nauk matematyczno-przyrodniczych (dla bibliotekarzy)**, t. 45 (B. Orłowski; 2001). Cena 15 zł
- **Dokumenty nieksiążkowe w bibliotece**, t. 46 (D. Grygrowski; 2001). Cena 39 zł
- **Biblioteka i informacja w środowisku współczesnej szkoły**, t. 50 (M. Drzewiecki; 2001). Cena 41 zł
- **Książka i biblioteka w środowisku edukacyjnym**, t. 49 (red. E. B. Zybert; 2002). Cena 32 zł
- **Wstęp do bibliotekoznawstwa**, t. 51 (J. Ratajewski; 2002). Cena 41 zł
- **Działalność bibliotek publicznych. Standardy międzynarodowe IFLA-UNESCO**, t. 55 (red. M. Kisilowska; 2002). Cena 15 zł
- **Słownik encyklopedyczny terminów i języków informacyjno-wyszukiwawczych**, t. 56 (B. Bojar; 2002). Cena 45 zł
- **Idee a rzeczywistość: bibliotekarstwo pragmatyczne**, t. 54 (J. Wojciechowski; 2002). Cena 22 zł
- **Poeci na tułaczce**, t. 57 (W. J. Podgórski; 2002). Cena 38 zł
- **Biblioteki szkolne. Wytyczne IFLA-UNESCO**, t. 60. Pr. zbiorowa (red. E. B. Zybert; 2003). Cena 10 zł
- **Współczesna prasa kobieca a sprawy książki**, t. 66. (K. Wodniak; 2004) Cena 35 zł
- **Kultura organizacyjna w bibliotekach** t.69 (E. B. Zybert; 2004). Cena 35 zł
- **Jakub Wujek – pisarz, tłumacz, misjonarz** t. 71 (D. Kuźmina; 2004) Cena 28 zł
- **UKD w środowisku komputerowym** t.72 Pr. zbior. (red. B. Sosińskiej-Kalaty; 2004). Cena 35 zł
- **Językoznawstwo dla studentów informacji naukowej**, t. 74 (B. Bojar; 2005)
- **Edukacja biblioteczna i informacyjna w polskich szkołach**, t. 75 (M. Drzewiecki; 2005). Cena 20 zł
- **Bibliologia, biblioteki, bibliotekarze** t. 76 (Pr. zbior. pod red. D. Grygrowskiego, E. B. Zybert; 2005). Cena 35 zł

Wydajemy też pozycje klasyki polskiego bibliotekarstwa:

- **Katalog przedmiotowy**, t. 58 (A. Łysakowski; 2002). Cena 30 zł
- **Książka wśród ludzi**, t. 62 (H. Radlińska; 2003). Cena 30 zł
- **Człowiek i książka**, t. 65 (J. St. Bystroń; 2003). Cena 19 zł

**KUPUJĄC NASZE KSIĄŻKI – WSPIERASZ
STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH**

WARUNKI PRENUMERATY „PORADNIKA BIBLIOTEKARZA” I „BIBLIOTEKARZA”

„RUCH” S.A

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są tylko na okresy kwartalne. Cena prenumeraty krajowej na IV kwartał 2005 r. wynosi 27 zł, a cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100% wyższa od krajowej.

1. Prenumerata krajowa:

- Przedpłaty na prenumeratę przyjmują jednostki kolportażowe „RUCH” S.A właściwe dla miejsca zamieszkania. Termin przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną do 5 każdego miesiąca poprzedzającego okres rozpoczęcia prenumeraty.

2. Prenumerata zagraniczna:

- Wpłaty przyjmuje jednostka „RUCH” S.A Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy na konto: PEKAO S.A IV O/ Warszawa 68124010531111000004430494 lub kasa Oddziału.
- Informacji o warunkach prenumeraty udziela ww. Oddział – 01-248 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33. Tel: (prefiks) (0-22) 53-28-731, 53-28-816, 53-28-819, 53-28-820,
- infolinia 0-800-1200-29, w internecie <http://www.ruch.pol.pl>
- Adres do korespondencji: „RUCH” S.A O.K.D.P., ul. Jana Kazimierza 31/33, 01-248 Warszawa

POCZTA POLSKA

1. Przyjmowanie przedpłat od prenumeratorów, we wszystkich urzędach pocztowych w całym kraju w terminach:

- a. do 25 listopada – na prenumeratę realizowaną od 1 stycznia następnego roku,
- b. do 25 lutego – na prenumeratę realizowaną od 1 kwietnia bieżącego roku,
- c. do 25 maja – na prenumeratę realizowaną od 1 lipca bieżącego roku,
- d. do 25 sierpnia – na prenumeratę realizowaną od 1 października bieżącego roku.

2. Urzędy pocztowe właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora przyjmują przedpłaty odpowiednio:

- a. do 30 listopada – na prenumeratę realizowaną do stycznia następnego roku,
 - b. do końca lutego – na prenumeratę realizowaną od 1 kwietnia bieżącego roku,
 - c. do 31 maja – na prenumeratę realizowaną od 1 lipca bieżącego roku,
 - d. do 31 sierpnia – na prenumeratę realizowaną od 1 października bieżącego roku.
- Przedpłaty na prenumeratę są przyjmowane przez listonoszy i doręczycieli (od osób niepełnosprawnych w miastach) od wszystkich mieszkańców wsi i małych miasteczek gdzie dostęp do urzędu pocztowego jest utrudniony.
 - Prenumerata prasy obejmuje pełne okresy kwartalne.
 - Wpłaty na prenumeratę są przyjmowane bez pobierania dodatkowych opłat, bez obowiązku wypełniania blankietów wpłat.
 - Zaprenumerowane egzemplarze są doręczane do miejsca zamieszkania prenumeratora lub jego siedziby bez pobrania dodatkowych opłat.

STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH

Prenumeratę można również zrealizować w **Dziale Promocji i Sprzedaży Biura ZG SBP**, Al. Niepodległości 213, 02-086 Warszawa, tel. (0-22) 825-50-24, fax: 825-53-49, e-mail: sprzedaz_sbp@wp.pl

Cena zł 9,00 (w tym VAT 0%)

WYDAWNICTWO



**DO WSZYSTKICH TYCH,
KTÓRZY SIĘ KSZTAŁCĄ LUB DOSKONAŁĄ**

WYDAWNICTWO



Życzymy Wam sukcesów w nauce

Pamiętajcie o tym, że **WYDAWNICTWO SBP** jest dla Was. Publikujemy większość literatury Wam potrzebnej. Autorami tych książek są sprawdzeni praktycy, dydaktycy i naukowcy. Co roku wydajemy kilkanaście pozycji książkowych. Z każdym rokiem nasza oferta jest bogatsza.

POLECAMY NASZE CZASOPISMA

Znajdziecie w nich wszystko co aktualne i najważniejsze
w bibliotekarstwie i informacji naukowej

BIBLIOTEKARZ. Indeks 352624. Miesięcznik o charakterze fachowym i naukowym. Ukazuje się od 1929 r. Czasopismo wydawane przez SBP oraz Bibliotekę Publiczną m.st. Warszawy.

PORADNIK BIBLIOTEKARZA. Indeks 369594. Miesięcznik instrukcyjno-metodyczny. Ukazuje się od 1949 r. Czasopismo wydawane przez SBP.

ZAGADNIENIA INFORMACJI NAUKOWEJ. Od 1993 r. czasopismo jest wydawane przez Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego oraz SBP, jako półrocznik.

PRZEGLĄD BIBLIOTECZNY. Czasopismo naukowe ukazujące się od 1927 r. niezbędne dla całego środowiska bibliotekarskiego. Od 2004 r. wydawane wyłącznie przez SBP. Kwartalnik.

EBIB. Elektroniczna BIBlioteka i Biuletyn EBIB. Wychodzi w formie elektronicznej od 1999 r. Działa w strukturze SBP od 2001 r.

Adresy: <http://ebib.oss.wroc.pl>; ebib.redakcja@oss.wroc.pl

KAŻDĄ KSIĄŻKĘ NASZEGO WYDAWNICTWA możesz zamówić:

Pisemnie: Dział Promocji i Kolportażu
02-086 Warszawa, Al. Niepodległości 213
Telefonicznie: (0-prefiks - 22) 825-50-24; 608-28-26
Faks: (0-prefiks - 22) 825-53-49
E-mail: sprzedaz_sbp@wp.pl

Oferujemy Państwu także sprzedaż odręczną w dwóch punktach: w Wydawnictwie SBP – Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7 oraz w Dziale Promocji i Kolportażu – Al. Niepodległości 213. Staramy się – zważywszy na status materialny środowiska bibliotekarskiego – utrzymywać ceny na poziomie niskim i średnim, a część pozycji wydajemy na zasadzie *non profit*.

**KUPUJCIE U NAS! BEZ NASZYCH KSIĄŻEK
ŚWIAT BIBLIOTEKARSKI BYŁBY UBOŻSZY**